

**ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

**ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2024**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΥΝΤΑΞΗ

**Ι. Κ. Κατσάρας
Σ. Ο.Ε.Υ. Α΄**

**Κωνσταντίνος Σ. Κουρούμαλος
Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Β΄**

**Λευκωσία
Ιανουάριος 2025**

1.1 Αναβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας Κύπρου από τον οίκο Fitch (6.12.24)

Ο Οίκος Αξιολόγησης Fitch στις 6.12.2024, εξέδωσε ανακοίνωση, μέσω της οποίας προχώρησε σε αναβάθμιση της αξιολόγησης της Κυπριακής Δημοκρατίας από BBB+ σε A- με σταθερή προοπτική. Η αναβάθμιση αυτή είναι η δεύτερη αναβάθμιση, κατά το 2024, μετά την αναβάθμιση του περασμένου Ιουνίου από τον Οίκο Fitch, και η δεύτερη φορά, που η Κυπριακή Δημοκρατία αναβαθμίζεται στην κλίμακα «Α» από τον Ιούλιο 2011, μετά τη διπλή αναβάθμιση από τον Οίκο Moody's, το Νοέμβριο του 2023. Των πιο πάνω αναβαθμίσεων στη βαθμίδα αξιολόγησης «Α» είχε προηγηθεί και η αναβάθμιση από τον Οίκο Score (χωρίς συμβατική, πάντως, σχέση με την Κυπριακή Δημοκρατία).

Η απόφαση αυτή, σύμφωνα με τον Οίκο Fitch, βασίζεται στους πιο κάτω κύριους παράγοντες: α) την πολύ γρήγορη μείωση του δημόσιου χρέους κατά την περίοδο 2022-2024, η οποία χαρακτηρίζεται ως μία από τις μεγαλύτερες, από τις χώρες, που αξιολογούνται από τον οίκο Fitch και το γεγονός ότι, η μείωση αυτή προβλέπεται να συνεχιστεί, κατά την περίοδο 2025-2026, με το δημόσιο χρέος να πέφτει, κάτω από το 60% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), κατά το 2025 και να είναι σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (89%), β) τα συνεχιζόμενα δημοσιονομικά πλεονάσματα, τα οποία προβλέπεται να συνεχιστούν, κατά το 2025-2026, καθώς τα δημοσιονομικά έσοδα αναμένεται να συνεχίσουν να αυξάνονται με μεγαλύτερους ρυθμούς από τα έξοδα, γ) την ύπαρξη μειωμένων δημοσιονομικών κινδύνων, λόγω της συνεχιζόμενης προσηώσης στη δημοσιονομική πειθαρχία, την ύπαρξη μεγάλων ρευστών διαθεσίμων και τη συνεχιζόμενη προσπάθεια εισαγωγής διαρθρωτικών αλλαγών, δ) την πολύ ισχυρή ανάπτυξη της οικονομίας, η οποία βρίσκεται σε εγύπεδο πάνω του 3% και σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τη μέση ανάπτυξη της Ευρωζώνης που υπολογίζεται κοντά στο 1%, ε) τις θετικές μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας και στ) τη συνεχιζόμενη βελτίωση της εικόνας του τραπεζικού τομέα, ο οποίος χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλή κεφαλαιοποίηση, μεγάλη ρευστότητα και συνεχιζόμενη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Ως κύριους παράγοντες, που θα επηρεάσουν την πορεία της αξιολόγησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, είτε θετικά είτε αρνητικά ο Οίκος Fitch θεωρεί: την πορεία των δημόσιων οικονομικών, β) το μακροοικονομικό περιβάλλον, και γ) τις εξελίξεις στο ισοζύγιο πληρωμών και άλλες εξωτερικές στατιστικές.

Γενικά, ο Οίκος Fitch με τις δύο αναβαθμίσεις, το 2024, δείχνει ότι έχει πειστεί για τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές της κ/οικονομίας αλλά και την ικανότητα των κ/Αρχών να διατηρήσουν τη δημοσιονομική σταθερότητα και να διαχειριστούν τυχόν εξωγενείς κινδύνους, που πιθανόν να προκύψουν στο τρέχον μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό περιβάλλον.

Στην νέα αναβάθμιση της κ/οικονομίας στη βαθμίδα Α από τον διεθνή οίκο αξιολόγησης Fitch Ratings, αναφέρθηκε με ανάρτηση του στην πλατφόρμα X και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Χριστοδουλίδης. Αξίζει να αναφερθεί, επίσης, ότι κυβερνητικές πηγές, σχολιάζοντας την εν λόγω αναβάθμιση επισημαίνουν ότι η συνεχιζόμενη δημοσιονομική πειθαρχία και οι σωστές οικονομικές πολιτικές είναι ο δρόμος προς πρόσθετες αναβαθμίσεις στο μέλλον, οι οποίες θα εξασφαλίσουν την πρόσβαση της Δημοκρατίας στις αγορές, ακόμη και σε δύσκολες στιγμές, καθώς και τον περιορισμό του κόστους δανεισμού με συνεπακόλουθες θετικές δημοσιονομικές επιπτώσεις.

Σημειώνεται, τέλος, ότι, αυτή τη στιγμή, η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται τέσσερις βαθμίδες εντός της επενδυτικής περιοχής, τόσο από τον Οίκο Fitch όσο και από τον Οίκο Moody's.

1.2 Επανερχεται ο μηδενικός συντελεστής ΦΠΑ σε βασικά προϊόντα στην Κύπρο.

Μέτρα που απευθύνονται κυρίως στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, συνολικά στη μεσαία τάξη και κυρίως στα νέα ζευγάρια, τα οποία αφορούν σε προϊόντα με μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ ανακοίνωσε ο Υπουργός Οικονομικών, κ. Μ. Κεραυνός, ύστερα από σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο με τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Χριστοδουλίδη στις 10.10.24.

Συγκεκριμένα, ο κ. Κεραυνός ανακοίνωσε μετά την εν λόγω σύσκεψη τα προϊόντα, τα οποία θα συμπεριληφθούν στην πρόταση, που θα καταβηθεί στην επόμενη συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου και τα οποία είναι οι παιδικές πάνες, οι πάνες ενηλίκων, το παιδικό γάλα, τα είδη γυναικείας υγιεινής προστασίας, τα φρούτα και τα λαχανικά. Τα προϊόντα αυτά θα πωλούνται με μηδενικό ΦΠΑ, χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη περιόδος λήξης αυτού του μέτρου και διευκρίνισε ότι η κ/κυβέρνηση, παρακολουθώντας τις εξελίξεις των τιμών, θεώρησε ότι αυτή είναι η κατάλληλη στιγμή, αυτή η κατηγορία προϊόντων να ξαναμπει στο μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ.

Σε παρατήρηση ότι κάποιος θα κάνουν λόγο για αναδίπλωση της Κυβέρνησης και επαναφορά μέτρων, με μηδενικό συντελεστή ΦΠΑ, ύστερα από αντιδράσεις κοινωνικών ομάδων και συνδικαλιστικών οργανώσεων, επεσήμανε ότι, η κυβέρνηση παρακολουθεί τους δείκτες της οικονομίας και λαμβάνει αποφάσεις, όταν οι δημοσιονομικές εξελίξεις το επιτρέψουν, εφραμιζόμενος πολιτικές στη βάση των αναγκών της κοινωνίας και της οικονομίας. Υπογράμμισε, επίσης, ότι γνώμονας της όποιας οικονομικο-κοινωνικής πολιτικής της κ/κυβέρνησης είναι η ενίσχυση της μεσαίας τάξης, που παραδοσιακά ήταν η σπονδυλική στήλη της οικονομίας και της κοινωνίας.

Τέλος, ο κ. Κεραυνός ανακοίνωσε ότι, πριν το 2026, θα μπορεί η κ/κυβέρνηση να ανακοινώνει «σταδιακά κάποια μέτρα», τα οποία θα είναι μέρος της φορολογικής μεταρρύθμισης, που ετοιμάζεται.

1.3 Οι κίνδυνοι για την κ/οικονομία. Έκθεση δημοσιονομικών κινδύνων.

Αντιμέτωπη με σοβαρούς και πολύ σημαντικούς κινδύνους συνεχίζει να βρίσκεται η κ/οικονομία και τα δημόσια οικονομικά, με το κ/Υπουργείο Οικονομικών να έχει λάβει, ή προγραμματίζει να λάβει, σειρά μέτρων για μετριασμό και αντιμετώπισή τους.

Σύμφωνα με την Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, που κατατέθηκε στη κ/Βουλή, μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2025, οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι διαχωρίζονται σε κινδύνους που προκύπτουν από το εσωτερικό περιβάλλον και σε κινδύνους από το εξωτερικό περιβάλλον. Με βάση την Έκθεση οι κίνδυνοι από το εσωτερικό περιβάλλον είναι 11 και από το εξωτερικό περιβάλλον 5 και, μεταξύ άλλων, αφορούν στις εξελίξεις σχετικά με το τερματικό στο Βασίλειο, που αφορούν σε ενδεχόμενες αποζημιώσεις πέραν των 400 εκατ. Ευρώ, καθώς από επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών από ενδεχόμενη ανάγκη χρηματοδότησης των ελλειμμάτων του ΟΚΥΠΥ για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Ι. Οι κίνδυνοι

Ειδικότερα, σε ότι αφορά στους κινδύνους που προκύπτουν από το εσωτερικό περιβάλλον, αυτοί σχετίζονται με τις προκλήσεις που προκύπτουν από αυξήσεις στις λειτουργικές δαπάνες, λόγω κυρίως της αστάθειας των τιμών των καισιμών και της ενέργειας και του κόστους κατασκευαστικών υλικών, εξαιτίας της αύξησης του κόστους των πρώτων υλών.

Επίσης, κίνδυνοι ελλοχεύουν από δάνεια που παραχωρήθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, μέσω διαφόρων οντοτήτων δημοσίου δικαίου και άλλων χρηματοπιστωτικών οργανισμών σε φυσικά πρόσωπα και καθίστανται μη εξυπηρετούμενα, καθώς και από ενεργοποίηση ενδεχόμενων υποχρεώσεων, που πηγάζουν από κρατικές εγγυήσεις.

Άλλοι κίνδυνοι που σχετίζονται με το εσωτερικό περιβάλλον αφορούν στην αύξηση των δαπανών για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, λόγω αύξησης των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και της σταδιακής απόσυρσης του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ καθώς και της πολιτικής, που θα ακολουθήσει η ΕΚΤ ως προς την αγορά ομολόγων μέσω της επανεπένδυσης χρέους που λήγει στο χαρτοφυλάκιο της και κατ' αύξησης των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων.

Επιπρόσθετα, κίνδυνοι ελλοχεύουν και από ενδεχόμενες υποχρεώσεις που δύναται να προκύψουν σε βάρος της Δημοκρατίας από μη βιώσιμα συνταξιοδοτικά ταμεία και δικαστικές υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον της Δικαιοσύνης, όπως επίσης και από αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των κρατικών οργανισμών, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των συμβάσεων, που έχουν γίνει στο πλαίσιο συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Πέραν των ανωτέρω, κίνδυνοι ενδέχεται να προκύψουν και από ενδεχόμενη επιβολή προστίμων, λόγω μη συμμόρφωσης, μερικώς ή πλήρως, με το κοινοτικό κεκτημένο, όπως για παράδειγμα η επιβολή προστίμου στα πλαίσια της καταδικαστικής απόφασης σχετικά με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1991 για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων.

Κίνδυνοι, επίσης, για την κυπριακή οικονομία ενδέχεται να προκύψουν και από τις εξελίξεις σχετικά με το Τερματικό στο Βασίλειο που αφορούν σε ενδεχόμενες αποζημιώσεις πέραν των 400 εκ. Ευρώ καθώς και από επιβάρυνση των δημόσιων οικονομικών από ενδεχόμενη ανάγκη χρηματοδότησης των ελλειμμάτων του ΟΚΥΠΥ για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από την περίοδο που έχει καθοριστεί από την σχετική νομοθεσία και η οποία έληξε στις 31/5/2024 και επεκτάθηκε, μέχρι τις 31/5/2025 ή/και από τη μη ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται από ΓεΖΥ από τον σφαιρικό προϋπολογισμό του ΟΑΥ.

Τέλος, κίνδυνοι ενδέχεται να προκύψουν από πιθανή απώλεια εσόδων από τυχόν μη επίτευξη των οροσήμων συγχρηματοδοτούμενων έργων και έργων του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως επίσης και από δαπάνες, που ενδέχεται να προκύψουν από τυχόν αυξημένη ροή μεταναστών.

ΙΙ. Εξωτερικό περιβάλλον

Όσον αφορά στους κινδύνους που προκύπτουν από το εξωτερικό

περιβάλλον με βάση την Έκθεση, αυτοί αφορούν κυρίως στον κίνδυνο επαναφοράς των πληθωριστικών πιέσεων, λόγω της συνεχιζόμενης σύρραξης μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας αλλά και των εχθροπραξιών στη Μέση Ανατολή και το ενδεχόμενο της ασύμμετρης επέκτασής τους.

Επίσης, κίνδυνοι ενδεχομένως να προκύψουν από άλλες αρνητικές εξελίξεις στις οικονομίες άλλων χωρών με επιπτώσεις σε βασικούς παραγωγικούς τομείς της κ/οικονομίας, που θα οδηγήσουν σε χαμηλότερο από τον προβλεπόμενο ρυθμό ανάπτυξης και επιδείνωσης των δημοσιονομικών δεικτών, όπως το δημοσιονομικό ισοζύγιο, το δημόσιο χρέος και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, καθώς και του επιπέδου ανεργίας. Άλλοι κίνδυνοι που σχετίζονται με το εξωτερικό περιβάλλον αφορούν ενδεχόμενη συνέχιση ή και επιβολή νέων κυρώσεων στη Ρωσία και τη Λευκορωσία, με άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της κ/οικονομίας και, κατά κύριο λόγο, στον τομέα των υπηρεσιών.

Οι επιπτώσεις αυτές σύμφωνα με το κ/Υπουργείο Οικονομικών περιλαμβάνουν και τη συνέχεια στη διατάραξη της εφοδιαστικής αλυσίδας καθώς και σημαντική αύξηση του πληθωρισμού, ο οποίος διαβρώνει το πραγματικό εισόδημα των πολιτών με αρνητικές επιπτώσεις στην κατακόλιση και στα έσοδα του κράτους. Επιπρόσθετα, κίνδυνοι για την κ/οικονομία ενδέχεται να προκύψουν από επιβάρυνση των δημοσίων δαπανών, λόγω συνεπειών από την κλιματική αλλαγή, όπως φυσικές καταστροφές και ανάγκη για αποζημιώσεις στον γεωργικό τομέα, όπως επίσης και από επιδείνωση γεωπολιτικών εξελίξεων που θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική δραστηριότητα. Επισημαίνεται ότι, τα πρόσφατα γεγονότα, πανδημία, Ρωσο-Ουκρανική σύρραξη, πολεμικές συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή έχουν αναδείξει την ανάγκη για τη διαρθρωτική στήριξη των τομέων παραγωγής, με σκοπό τη δημιουργία μίας ανταγωνιστικής και αυτάρκους οικονομίας.

III. Μέτρα περιορισμού των κινδύνων

Λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω κινδύνους το κ/Υπουργείο Οικονομικών υπογραμμίζει την ανάγκη διατήρησης συνετούς και υπεύθυνης οικονομικής πολιτικής για την αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων και παράλληλα την προώθηση στοχευμένων μεταρρυθμιστικών και επενδυτικών δράσεων. Οι στόχοι αυτοί θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητα και ευελξία της κ/οικονομίας και θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας ώστε να αντιμετωπίζονται οι προκλήσεις, τόσο στο εξωτερικό, όσο και στο εσωτερικό περιβάλλον με αποτελεσματικότητα και συνέπεια.

Σύμφωνα με το κ/Υπουργείο Οικονομικών, τα κύρια μέτρα που έχουν ληφθεί ή προγραμματίζονται να ληφθούν για τον μετριασμό των προαναφερθέντων κινδύνων είναι:

- Μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός σχεδιασμός στη βάση ρεαλιστικών παραδοχών και αυστηρή προσηλωση στον στόχο του ισοσκελισμένου/πλεονασματικού προϋπολογισμού.
- Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις ύψους 1,22 δισ. Ευρώ, μέχρι το 2026, μέσω της υλοποίησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με έμφαση στην πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.
- Μέτρα ενίσχυσης της ανάπτυξης και διεύρυνσης της παραγωγικής βάσης της οικονομίας, με τη μετάβαση σε πιο δυναμικές μορφές ανάπτυξης και την προώθηση νέων παραγωγικών τομέων, όπως της τεχνολογίας, της έρευνας, της πράσινης μετάβασης και της κυκλικής οικονομίας, οι οποίοι δημιουργούν νέες και ποιοτικές θέσεις εργασίας.
- Μέτρα ανακούφισης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν.
- Διαρθρωτικές αλλαγές στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, περιλαμβανομένης της ορθολογικής εφαρμογής της μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και της ενίσχυσης της εποπτείας των οντοτήτων δημοσίου δικαίου.
- Παρακολούθηση των δανείων που παραχωρήθηκαν με κυβερνητικές εγγυήσεις σε συστηματική βάση και
- Λήψη μέτρων για διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.

1.4 Συνεχιζόμενη απεργία στον κλάδο του έτοιμου σκυροδέματος - Κύμα απεργιών και σε άλλους κλάδους στην Κύπρο

Το απεργιακό σκηνικό στον χώρο των κατασκευών συνεχίζεται, με την απεργία στον κλάδο της παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος να προκαλεί ευρύτατα προβλήματα. Στις 25.11.2024, η Ομοσπονδία Εργοδωτών & Βιομηχανών Κύπρου (ΟΕΒ) συγκάλεσε έκτακτη συνεδρίαση της Διευρυμένης Επιτροπής Κατασκευαστικού Τομέα για την εξέταση της κατάστασης και τον συντονισμό των ενεργειών όλων των επηρεαζόμενων από τις απεργιακές κινητοποιήσεις στο έτοιμο σκυρόδεμα. Παράλληλα, το Επιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ) εξέφρασε την ανησυχία του για την κρίση στον κλάδο του έτοιμου σκυροδέματος και τις επιπτώσεις στην οικοδομική βιομηχανία - έναν από τους βασικούς πυλώνες της κ/οικονομίας, επισημαίνοντας τις καθυστερήσεις, τη διακοπή των οικοδομικών έργων, τις

οικονομικές πιέσεις στις εργοληπτικές εταιρείες και τις αυξανόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες, που ήδη παρατηρούνται καθιστών αναγκαία την άμεση εξεύρεση λύσης.

Η πίεση να σταματήσει η απεργία εντείνεται, με τους εργαζόμενους να μην δέχονται διάθεση υποχώρησης. Ο Σύνδεσμος Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος πρότεινε την αναστολή της απεργίας για τρεις μήνες και επιστροφή στις διαπραγματεύσεις, πρόταση που δεν έγινε δεκτή. Το ΕΤΕΚ πρότεινε στις δύο πλευρές να αποδεχθούν τη συμβιβαστική πρόταση του κ/Υπουργού Εργασίας ως προσωρινή και μεταβατική λύση και παράλληλα να συνεχιστεί η διαπραγμάτευση για την εξεύρεση οριστικής λύσης σε ορίζοντα 3 έως 6 μηνών.

Την Κυριακή (24.11.24) συνεδρίασαν τα ΔΣ των Συντεχνιών Οικοδομικών Π.Ε.Ο., Σ.Ε.Κ., Δ.Ε.Ο.Κ. και Απεργιακών Επιτροπών, τα οποία αποφάσισαν τη συνέχιση της απεργίας, μέχρι να ικανοποιηθούν τα αιτήματά τους. Ειδικότερα, τα ΔΣ Οικοδόμων, που συνήλθαν την Κυριακή σε κοινή συνεδρία με τις Απεργιακές Επιτροπές των εργαζομένων στα εργοστάσια έτοιμου σκυροδέματος, αφού εξέτασαν τη μέχρι σήμερα πορεία της προσπάθειας για ανανέωση της συλλογικής σύμβασης του κλάδου, αποφάσισαν:

- να επαναλάβουν τη δυσαρέσκαιά τους για την άρνηση του Συνδέσμου να τηρήσει τα συμφωνηθέντα, που προκύπτουν από τη συλλογική σύμβαση του κλάδου και να τον καλέσουν, για άλλη μία φορά, να αντιμετωπίσει τα ζητήματα, που προκύπτουν με πνεύμα συνεργασίας με την εργατική πλευρά.
- να απαιτήσουν από την κ/Κυβέρνηση να δείξει μεγαλύτερη αποφασιστικότητα, προσκολύνοντας την εργοδοτική πλευρά να σεβαστεί τα συμφωνηθέντα και να επιδείξει διαλλακτικότερη στάση σε ζητήματα υπερωριακής απασχόλησης,
- να αρχίσουν τη διαδικασία για ενίσχυση και ενδυνάμωση του απεργιακού ταμείου για τη στήριξη της απεργίας, εάν η απεργία συνεχιστεί περαιτέρω,
- Στη συγκεκριμένη απεργία, ουσιαστικό σημείο της διαφοράς παραμένει ο τρόπος κάλυψης της υπερωριακής απασχόλησης, ενώ δεν έχει αποδώσει, μέχρι στιγμής, ο μεσολαβητικός ρόλος του κ/Υπουργού Εργασίας.

Η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μελών του Συνδέσμου Κατασκευαστών Έτοιμου Σκυροδέματος κάλεσε τις συνδικαλιστικές οργανώσεις να αξιολογήσουν εισηγήσεις, με σκοπό την επίλυση της κρίσης στον κλάδο. Συγκεκριμένα, ο Σύνδεσμος προτείνει την άμεση άρση των απεργιακών μέτρων και την υιοθέτηση, ως μεταβατική λύση της συλλογικής σύμβασης της οικοδομικής βιομηχανίας στον κλάδο του έτοιμου σκυροδέματος, θεωρώντας ότι η συγκεκριμένη σύμβαση, που εφαρμόζεται, ήδη, από χιλιάδες εργαζομένους στην οικοδομική βιομηχανία, έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της κ/οικονομίας, η οποία και ανανεώθηκε πριν από τρεις μήνες, αποτελεί ένα σύγχρονο και ισορροπημένο πλαίσιο διασφάλισης των δικαιωμάτων των εργαζομένων και της ομαλής λειτουργίας των επιχειρήσεων.

Επίσης, σε εξέλιξη βρίσκεται η 48ωρη απεργία των συντεχνιών των γιατρών στα δημόσια νοσηλευτήρια, με το διαπραγματευτικό χάσμα, μεταξύ του Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥΠΥ) και γιατρών να παραμένει. Αντικείμενο της απεργίας, αποτελεί το σχέδιο για τα κίνητρα των γιατρών για τα προσεχή έτη. Μάλιστα, οι συντεχνίες των γιατρών σε δηλώσεις τους ανέφεραν ότι αν δεν κλείσει πρώτα το θέμα με τα κίνητρα για τα έτη, 2023-2024, για τα οποία ζητούσαν συνολικά 9 εκ. Ευρώ, δεν θα έμπαιναν σε διάλογο με τον ΟΚΥΠΥ για εκπόνηση του νέου σχεδίου κινήτρων για τα έτη, 2025-2027. Η απεργία των ιατρών επηρεάζει ένα ευρύτατο φάσμα υπηρεσιών στο χώρο της Δημόσιας Υγείας (από τα ραντεβού σε γιατρό ή για προγραμματισμένο χειρουργείο μέχρι και τα Τμήματα Πρώτων Βοηθειών και τα εξωτερία).

Τέλος, επισημαίνεται ότι 24ωρη απεργία πραγματοποιήσαν την 25^η Οκτωβρίου τ.έ. οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ΟΥΣΕΚΑ ΣΕΚ και ΣΥΣΚΑ Π.Ε.Ο., μετά την απόρριψη της μεσολαβητικής πρότασης του κ/Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την ανανέωση της συλλογικής σύμβασης στην ξενοδοχειακή βιομηχανία.

Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι η διατήρηση της εργατικής ειρήνης στους βασικούς κλάδους της κ/οικονομίας δείχνει να αποτελεί μείζονα πρόκληση για την κ/οικονομία, δεδομένης της ακρίβειας που οδηγεί σε μείωση της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων και της σχετικής συμπίεσης των αποδοχών τους εξαιτίας των μακροχρόνιων μνημονιακών πολιτικών και των προσπαθειών διατήρησης της ανταγωνιστικότητας της κ/οικονομίας.

1.5 Πορεία εξέλιξης του κ/ ΑΕΠ το 2024 (στοιχεία EUROSTAT).

Με βάση τα στοιχεία, που δημοσιοποίησε την Παρασκευή 6.9.24 η Eurostat η Κύπρος παρουσίασε τον τρίτο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ε.Ε και τον δεύτερο στην Ευρωζώνη κατά το β' τρίμηνο του 2024. Συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία (εποχικά διορθωμένα), το κ/ΕΠ μεγεθύνθηκε, με ρυθμό +3,7%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2023, με την επίδοση αυτή να βρίσκεται πίσω από την πρώτη Μάλτα με 4.2% και τη δεύτερη Πολωνία με 4%. Στο μεταξύ,

η Κύπρος συνέχισε να παρουσιάζει πολλαπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης από τον μέσο όρο, τόσο της Ε.Ε., όσο και της Ευρωζώνης, ο οποίος ανήλθε σε 0,8% και 0,6%, αντίστοιχα. Σε σύγκριση με το α' τρίμηνο του 2024, η Κύπρος κατέγραψε τον 6^ο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης με 0,7%, με την Ελλάδα να καταγράφει τη 2^η υψηλότερη επίδοση με 1,1%, πίσω από την Πολωνία, με 1,5%. Ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ, τόσο για την Ευρωζώνη, όσο και την ΕΕ ανήλθε σε 0,2%. Υπενθυμίζεται ότι ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ για το α' εξάμηνο του 2024 διαμορφώθηκε στο 3,5%, υπερβαίνοντας την αρχική επίσημη εκτίμηση του 2,9% για το σύνολο του έτους, ενώ το κ/ΥΠΟΙΚ ανακοίνωσε ότι θα προβεί σε αναθεώρηση της εκτίμησης του για το έτος (2024), κάτι το οποίο αναμένεται να γίνει στο πλαίσιο της κατάθεσης του κρατικού προϋπολογισμού, για το 2025.

Σε σχετική ανάρτηση του σε πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης, ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Κ. Λετυπιώτης επεσήμανε ότι η κ/οικονομία διατηρείται σε ανοδική πορεία, με την πολιτική της κυβέρνησης να κρατά την οικονομία σε τροχιά ανάπτυξης.

1.6 Σημαντική μείωση του δημόσιου χρέους στην Κύπρο.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat (22.10.24) η αναλογία του ακαθάριστου χρέους της γενικής κυβέρνησης σε σχέση με το ΑΕΠ βρισκόταν στο τέλος του β' τριμήνου του 2024 στο 70,5% στην Κύπρο, στο 88,1% στην Ευρωζώνη και στο 81,5% στην ΕΕ. Η Κύπρος κατέγραψε τη μεγαλύτερη μείωση της αναλογίας κυβερνητικού χρέους προς ΑΕΠ, το β' τρίμηνο του 2024, σε σχέση με το α' τρίμηνο του ίδιου έτους (-2,1 ποσοστιαίες μονάδες) αλλά και σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του προηγούμενου έτους (-10,0 πμ).

Στην Ευρωζώνη, στο τέλος του β' τριμήνου του 2024, το ακαθάριστο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, σε σχέση με το ΑΕΠ, αυξήθηκε στο 88,1%, έναντι 87,8%, στο τέλος του α' τριμήνου του 2024. Αύξηση σημειώθηκε και στην ΕΕ, την ίδια περίοδο, από 81,3% σε 81,5%. Σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2023, η αναλογία του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ μειώθηκε, τόσο στην Ευρωζώνη (από 88,8% σε 88,1%), όσο και στην ΕΕ (από 81,9% σε 81,5%).

Στο τέλος του β' τριμήνου του 2024, το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αποτελείται, κατά 84,0% από χρεόγραφα, στην Ευρωζώνη και κατά 83,6% στην ΕΕ, κατά 13,4% από δάνεια στην Ευρωζώνη και κατά 13,9% στην ΕΕ και κατά 2,5% από συνάλλαγμα και καταθέσεις, τόσο στην Ευρωζώνη, όσο και στην ΕΕ.

Σε σύγκριση, με το α' τρίμηνο του 2024 εννέα κράτη-μέλη κατέγραψαν αύξηση του δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ στο τέλος του β' τριμήνου του 2024, δεκαεπτά μείωση, και ο λόγος παρέμεινε σταθερός στη Δανία. Οι μεγαλύτερες μειώσεις καταγράφησαν σε Κύπρο (-2,1 %), Κροατία (-2,0 %), Ελλάδα (-1,8 %), Λιθουανία (-1,7 %), Ισπανία (-0,9 %), Τσεχία (-0,8 %), Ολλανδία (-0,7 %), Γερμανία (-0,7 %) και Ρουμανία (-0,6 %).

Σε σύγκριση με το β' τρίμηνο του 2023, δεκαεπτά κράτη-μέλη κατέγραψαν αύξηση στο λόγο του χρέους προς το ΑΕΠ, στο τέλος του β' τριμήνου του 2024, δεκαεπτά κράτη-μέλη κατέγραψαν μείωση και ο λόγος παρέμεινε σταθερός στην Τσεχία. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις στο δείκτη καταγράφησαν στη Φινλανδία (+5,2%), την Εσθονία (+4,7%), τη Λετονία και την Πολωνία (και οι δύο +4%), την Αυστρία (+3,1%), το Βέλγιο (+2,3 %), τη Ρουμανία (+ 2,2 %) και Σλοβακία (+1,0 %). Οι μεγαλύτερες μειώσεις παρατηρήθηκαν στην Κύπρο (-10,0 %), την Ελλάδα (-8,9 %), την Πορτογαλία (-8,1 %), την Κροατία (-5,7 %), την Ισπανία (-3,5 %) , την Ολλανδία (-2,2 %), τη Γερμανία (-1,7 %) και το Λουξεμβούργο (-1,3 %).

Σε απόλυτους αριθμούς, μεταξύ των κρατών-μελών, τα υψηλότερα ποσοστά δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ στο τέλος του β' τριμήνου του 2024 καταγράφησαν στην Ελλάδα (163,6%), την Ιταλία (137,0%), τη Γαλλία (112,2%), το Βέλγιο (108,0%), την Ισπανία (105,3%) και την Πορτογαλία (100,6%) και τα χαμηλότερα στη Βουλγαρία (22,1%), την Εσθονία (23,8%) και το Λουξεμβούργο (26,8%).

1.7 Η πολιτική έκπτωσης των προβληματικών εργολαβιών ως εργαλείο επανεκκίνησης των έργων

Αποτελεί δημόσια, πλέον, διαπίστωση ότι η Κυβέρνηση Χριστοδουλίδη συζήτησε στο Υπουργικό Συμβούλιο το πρόβλημα υλοποίησης που έχει ανακύψει σε μια σειρά από έργα και προέκρινε τη δραστική λύση, του τερματισμού των συμβάσεων, σε περιπτώσεις που δεν υπάρχει ορατή προοπτική ολοκλήρωσης των έργων. Το πρόβλημα υλοποίησης που έχει ανακύψει, σε μια σειρά από έργα, θα αντιμετωπιστεί, μέσω της επαναπροκήρυξής τους με μια διαφορετική προσέγγιση που θα εγγυάται την ολοκλήρωσή τους, καθώς η διαχρονική επιλογή της κατακύρωσης δημόσιων συμβάσεων σε έργα υποδομής, με βάση την οικονομικότερη προσφορά (χαμηλότερη τιμή) θεωρείται κύρια πηγή του προβλήματος.

Άλλωστε, στις 12.11.24, ανακοινώθηκε επίσημα ο τερματισμός σύμβασης σε ένα ακόμα μεγάλο αναπτυξιακό, αλλά προβληματικό έργο, αυτό της διαμόρφωσης του ποταμού Λιοπετρίου, λόγω των πολλών καθυστερήσεων

που παρατηρήθηκαν από τον εργολάβο ενώ, μία ημέρα νωρίτερα ανακοινώθηκε η λύση της σύμβασης της Intrakat στο έργο του αυτοκινητοδρόμου Πάφου-Πόλης Χρυσοχού.

Το μπαράζ τερματισμών συμβολαίων σε έργα, η υλοποίηση των οποίων δεν συμβαδίζει με τον αρχικό προγραμματισμό, ακόμη και μετά την αποδοχή τροποποιήσεων των αρχικών συμβολαίων από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) αποτελεί, πλέον, πολιτική απόφαση της κ/Κυβέρνησης, με στόχο να καταστεί εφικτή η ολοκλήρωσή τους και η παράδοσή τους στους πολίτες. Ο κίνδυνος προσφυλών σε δικαστήρια ή διαπαισία (όπως το έργο της υποδοχής φυσικού αερίου στο Βασιλικό) είναι υπαρκτός, όμως, θεωρείται μικρότερος, σε σύγκριση με τον κίνδυνο μη ολοκλήρωσης έργων που αποτελούν κρίσιμες υποδομές ή την υπερταμιολογήσή τους. Τα έργα θα επαναπροκηρυχθούν (με υποβολή νέων προσφορών) με μια διαφορετική διαδικασία που θα εγγυάται την ολοκλήρωσή τους.

Ειδικότερα, η κ/Κυβέρνηση εστιάζει στο ζήτημα της κατακύρωσης στο νομικό κριτήριο της οικονομικότερης προσφοράς, ως αποκλειστικό κριτήριο κατακύρωσης μίας εργολαβικής σύμβασης, το οποίο θεωρείται ως διαχρονικό πρόβλημα. Αυτό το γνωρίζουν οι κατασκευαστές, με αποτέλεσμα να υφίσταται ένας ανταγωνισμός χαμηλών τιμών, ακόμη και αν οι προσφορές οδηγούσαν σε ένα ζημιγόνο έργο. Αυτή η πρακτική συνδυάζονται με μία ακόμη: την προσφυγή στην ΚΕΑΑ για διόρθωση των όρων της αρχικής σύμβασης. Αυτός ο ανορθόδοξος τρόπος εκτέλεσης έργων, που αποτελούσε ένα «καινού μυστικό», θεωρείται ότι οδήγησε στη σημερινή κατάσταση.

Οι αδυναμίες του υφιστάμενου συστήματος προκηρύξεων οδήγησε σε έναν μακρύ κατάλογο αποτυχημένων έργων:

- η νέα οδός Πάφου-Πόλης Χρυσοχού ήταν ένα εξαιρετικής απαιτητικό έργο και ο εργολάβος δεν μπόρεσε, κατά την εκτίμηση των κυβερνητικών πηγών, να ανταποκριθεί, οπότε η διακοπή του συμβολαίου και η νέα προκήρυξή του, με διαφορετικό φυσικό αντικείμενο, θεωρείται ο φτηνότερος και ταχύτερος τρόπος για να προχωρήσουν οι εργασίες,

- η ανάπλαση του ποταμού Λιοπετρίου, όπου η Κυπριακή Κυβέρνηση εξάντλησε κάθε δυνατότητα - ακόμη και με μηνιαία εμβάσματα για να πληρώνεται το προσωπικό - ώστε ο εργολάβος (κοινοπραξία της Lois Builders και του μηχανικού, κ. Βασιλή Ιερείδη) να ξεπεράσει τα οικονομικά του προβλήματα, ενώ, παράλληλα, η εκπρόσωπος Τύπου του Υπουργείου Εσωτερικών, κα Μαργαρίτα Κυριάκου, έκανε λόγο για απώλεια ευρωπαϊκών συγχρηματοδοτήσεων από τα ευρωπαϊκά ταμεία, λόγω των συνεχών καθυστερήσεων, αύξηση του κόστους αποπεράτωσης του έργου, καθυστέρηση υλοποίησής του, λόγω επαναπροκήρυξής του και για συνολικές παρατάσεις 22 μηνών που έλαβαν οι εργολάβοι από τον αρχικό συμβατικό χρόνο (τα έργα διαμορφώσης του ποταμού Λιοπετρίου και του ολιεπτικού καταφυγίου της περιφέρειας έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί με την τελευταία παράταση που ζήτησε και πήρε ο εργολάβος, στις 14 Ιανουαρίου 2025), προσθέτοντας ότι το αρμόδιο Υπουργείο και το Τμήμα Πολοδομίας έχουν εξαντλήσει κάθε περιθώριο ανοχής προς την κατασκευάστρια εταιρεία,

- η πορεία του έργου του Τερματικού Υποδοχής Φυσικού Αερίου στο Βασιλικό συνέβαλε στην εδραίωση της πεποίθησης στην κ/Κυβέρνηση, ότι δεν θα έπρεπε να αγοραστεί το πλοίο FSRU (οι διαδικασίες ανάθεσης του έργου ερευνώνται από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και αναμένεται με ενδιαφέρον το πόρισμα) ενώ παράγοντες της αγοράς ενέργειας θεωρούν ότι το έργο θα έπρεπε να προκηρυχθεί διαφορετικά, δίκως να υποδεικνύεται η τεχνική λύση για την έλευση του φυσικού αερίου (άλλωστε, η ΕΤΥΦΑ προχώρησε στην αγορά υπηρεσιών από εξωτερικούς συμβούλους, οι οποίοι θα συντάξουν νέα προκήρυξη για την ολοκλήρωση του Χερσαίου Τερματικού καθώς ασκείται μεγάλη πίεση, ώστε να καταστεί δυνατή η παραλαβή των πρώτων ποσοτήτων φυσικού αερίου, στα τέλη του 2025, προκειμένου να ξεκινήσουν οι δοκιμές στις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής της ΑΗΚ και της Cyfield),

- η αποτυχία της ενιαίας ανάπτυξης Μαρίας και Λιμανιού στη Λάρνακα, αποδίδεται στον χρηματοδοτικό σχεδιασμό του έργου με τους επενδυτές από το Ισραήλ, τελικά, να βασίζονται χρηματοδοτικά, στην ολοκλήρωση του έργου στην απόκτηση «χρυσών» διαβατηρίων από αγοραστές που θα αγόραζαν κατοικίες στο χώρο του έργου της ανάπτυξης (οι πωλήσεις ακινήτων θα χρηματοδοτούσαν όλο το έργο αλλά ο τερματισμός του κ/Προγράμματος Παραχώρησης Υπηρεσιών έληξε την «κάνουλα των μετρητών» και τις προοπτικές αυτοχρηματοδότησης του έργου), οπότε σύμφωνα με πηγές της κατασκευαστικής αγοράς θεωρείται, πλέον, ως μόνη λύση για την υλοποίηση του έργου, ο διαχωρισμός του (λύση που υποστηρίζει και το ΕΒΕ Λάρνακας),

- στον κατάλογο των αποτυχιών προστίθενται και δύο τεχνολογικά έργα:
 - το σύστημα e-justice δεν λειτουργήσει και κατέρρευσε με το που τέθηκε σε λειτουργία. Η κ/Κυβέρνηση προχώρησε στην καταγγελία της σύμβασης και ο ανάδοχος προσέφυγε στη Δικαιοσύνη.
 - Το σύστημα απενεργοποίησης κινητών τηλεφώνων στις Κεντρικές Φυλακές,

μια σύμβαση ύψους 2 εκ. Ευρώ, δεν έχει καταστεί λειτουργικό.

Τέλος, σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη επιλογή αποτελεί μονόδρομο για την Κυβέρνηση Χριστοδουλίδη, τόσο λόγω πολιτικού κόστους που δημιουργείται στην κ/Κυβέρνηση, όσο και λόγω των επιπτώσεων που υπάρχουν στην οικονομική ανάπτυξη ενώ στην περίπτωση, ιδίως των συγχρηματοδοτούμενων έργων, υφίσταται, τόσο η προσωπική επιστροφής Ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, όσο και η δυνατότητα διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, παράγοντες που οδηγούν σε γενικότερη αυστηροποίηση της εποπτείας των δημοσίων συμβάσεων από τις αρμόδιες κ/υπηρεσίες.

1.8 Προβλέψεις ΔΝΤ για την εξέλιξη κυριότερων οικονομικών δεικτών στην Κύπρο.

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναβάθμισε τις προβλέψεις του για τον ρυθμό ανάπτυξης της Κύπρου, το 2024, στο 3,3% από 2,9%, ποσοστό αύξησης που ανέμενε τον περασμένο Απρίλιο. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το World Economic Outlook (WEO) Οκτωβρίου 2024., που δόθηκε στη δημοσιότητα την Τρίτη 22.10.24, προβλέπεται για την Κύπρο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ, 3,3%, για το 2024 και 3,1%, για το 2025, σε σχέση με 2,9%, που ήταν η πρόβλεψη τον Απρίλιο του 2024. Μάλιστα, η Κύπρος προβλέπεται να έχει, το 2024, τον τρίτο υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης από τις χώρες της Ευρωζώνης, μετά τη Μάλτα (5%) και την Κροατία (3,4%). Η δε, εκτίμηση του κ/Υπουργείου Οικονομικών, η οποία περιλαμβάνεται στον κρατικό προϋπολογισμό είναι ρυθμός ανάπτυξης 3,7% το 2024 και 3,1% το 2005.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΝΤ, ο πληθωρισμός, το 2024, αναμένεται να κλείσει στο 2,2% και στο 2%, ενώ το 2025, στο 2,3% και 2% αντίστοιχα, που ήταν στις προηγούμενες προβλέψεις (Απρίλιος του 2024). Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να διαμορφωθεί στο 5,3%, το 2024 και στο 5,1%, το 2025, σε σχέση με 5,9% και 5,7%, βάσει των προβλέψεων του Απριλίου.

Πιο απαισιόδοξες είναι οι προβλέψεις του ΔΝΤ για το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο προβλέπεται να διαμορφωθεί στο -10,1% το 2024 και στο -8,6% το 2025 σε σχέση με -8,6% και -8,5% αντίστοιχα, που ήταν στις προβλέψεις του Απριλίου 2024. Η εκτίμηση του κ/ Υπουργείου Οικονομικών για το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών είναι -8,5%, το 2024 και 7,6% για το 2025.

Σύμφωνα πάντα με το ΔΝΤ, η παγκόσμια ανάπτυξη αναμένεται να παραμείνει σταθερή αλλά υποτονική, με προβλέψεις για 3,2%, το 2024, και το 2025, χωρίς σημαντικές αλλαγές σε σχέση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις. Αξιοσημείωτες αναθεωρήσεις υπάρχουν, ωστόσο, για μερικές από τις μεγαλύτερες οικονομίες στον κόσμο. Συγκεκριμένα, το ΔΝΤ προέβη σε αναβάθμιση των προβλέψεων για την ανάπτυξη στις ΗΠΑ (2,8% για το 2024 και 2,2% για το 2025 σε σχέση με 2,7% και 1,9% αντίστοιχα στις προβλέψεις του Απριλίου 2024). Αξιοσημείωτη επίσης είναι η υποβάθμιση της ανάπτυξης για μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Γερμανία, με μηδενική ανάπτυξη, για το 2024 και ανάπτυξη 0,8% για το 2025, σε σχέση με 0,2% και 1,3% αντίστοιχα στις προηγούμενες προβλέψεις.

1.9 Υπερψήφισμα προϋπολογισμού Κυπριακής Δημοκρατίας για το 2025

Εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της Κυπριακής Βουλής, την Τετάρτη, 18.12. 24, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2025. Συγκεκριμένα, υπερψήφιστηκε από τη Βουλή της Κύπρου, παρουσία του κ/Υπουργού Οικονομικών και άλλων Υπουργών και Υφυπουργών της κυβέρνησης ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2025, με 37 ψήφους υπέρ και 18 κατά. Υπέρ, ψήφισαν τα κόμματα ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ (το οποίο διευκρίνισε ότι καταψήφίζει όλα τα κονδύλια για διαχείριση του μεταναστευτικού), ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ και ο ανεξάρτητος βουλευτής κ. Α. Θεμιστοκλέους. Εναντίον, ψήφισαν το ΑΚΕΛ, οι Οικολόγοι-Συνεργασία Πολιτών, η ανεξάρτητη βουλευτής κα Α. Ατταλίδου και ο μεμονωμένος σοσιαλιστής βουλευτής κ. Κ. Ευσταθίου. Η Βουλή ενέκρινε 38 τροπολογίες από τις 86, που κατετέθησαν. Οι περισσότερες αφορούν στη σημείωση για γραπτή συγκατάθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, πριν από τη διενέργεια δαπανών για διάφορα έργα.

Αξίζει να αναφερθούμε ειδικότερα σε 2 τροπολογίες:

α. την τροπολογία, που αφορά στην περικοπή 5% στις λειτουργικές δαπάνες του κράτους, εξαιρουμένων των δαπανών για αγορά ύδατος, φαρμάκων, ιατρικών προμηθειών, καταβολή ενουκών, φωτισμού, θέρμανσης, καυσίμων μη γραφειακών χώρων, τον εθνικό μηχανισμό για τα δικαιώματα της γυναίκας και το πλαίσιο προώθησης εφαρμογής του ΓΕΣΥ (Γενικό Σύστημα Υγείας).

β. την τροπολογία, που εγκρίθηκε και αφορά στην περικοπή οποιωνδήποτε δαπανών σε σχέση με αποκρατικοποίηση/ιδιωτικοποίηση δημόσιων οργανισμών και κρατικών επιχειρήσεων, κυβερνητικών τμημάτων και υπηρεσιών. Από την περικοπή εξαιρούνται οι δαπάνες, που σχετίζονται με την ανάπτυξη της περιοχής Τροόδους, το Χρηματοστράτιο Αξιών Κύπρου, τη Μαρίνα Λάρνακας, το Ταμείο Αλληλεγγύης και το Λιμάνι Λάρνακας.

Το συνολικό ύψος των δαπανών του προϋπολογισμού, ανέρχεται σε 9,4 δισ. Ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 3,25% σε σχέση με τον προϋπολογισμό του 2024, ενώ τα συνολικά προβλεπόμενα έσοδα φθάνουν τα 11,75 δισ. Ευρώ, αυξημένα, κατά 4,1%. Οι συνολικές δαπάνες ανέρχονται σε 12,93 δισ. Ευρώ, ποσό, που περιλαμβάνει και τις δαπάνες του Πάνγιου Ταμείου, ύψους 3,53 δισ. Ευρώ. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες αυτές δεν απαιτούν νομοθετική έγκριση, καθώς καλύπτονται πάγια έξοδα του κράτους.

Οι άμεσοι φόροι αναμένεται να αυξηθούν κατά 4,9%, φθάνοντας τα 3,92 δισ. Ευρώ, ενώ οι έμμεσοι φόροι προβλέπεται να ανέλθουν στα 4,56 δισ. καταγράφοντας αύξηση 5,6%. Τα μη φορολογικά έσοδα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 10,3%, αγγίζοντας τα 1,83 δισ. Ευρώ.

2. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ- ΝΑΥΤΙΛΙΑ –ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1 Κυπριακό Σχέδιο Δράσης για τον Τουρισμό Κρουαζιέρας

Το πρώτο εξάμηνο του 2025, αναμένεται να αναπτυχθεί το Σχέδιο Δράσης για τον Τουρισμό Κρουαζιέρας στην Κύπρο. Πρόκειται για ένα από τους πιο ανθεκτικούς τομείς του τουρισμού, ο οποίος συμβάλλει στην ενίσχυση της κ/οικονομίας. Η κ/Κυβέρνηση αναγνωρίζοντας τη συμβολή του στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την προβολή του πολιτισμού στην Κύπρο, ετεξεργάζεται μία «Εθνική Στρατηγική για τον τουρισμό κρουαζιέρας», με στόχο να καταστεί η χώρα ελκυστικός προορισμός στην Ανατολική Μεσόγειο για κρουαζιέρες.

Ο τουρισμός κρουαζιέρας, όπως αναφέρεται στη σχετική εισήγηση της Υφυπουργού Ναυτιλίας, κας Μ. Χατζημανώλη συνεχίζει να είναι ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους και πιο ανθεκτικούς τομείς του τουρισμού, συμβάλλοντας σημαντικά στις εθνικές οικονομίες. Σύμφωνα δε με την τελευταία Ετήσια Έκθεση της Διεθνούς Ένωσης Εταιρειών Κρουαζιέρας (CΙΑ) ο όγκος επιβατών, το 2023, ανήλθε σε 31,5 εκατ., καταγράφοντας αύξηση 6% σε σχέση με το 2019, ενώ σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις, από το 2024 μέχρι το 2027, θα σημειώνεται συνεχής αύξηση και ο αριθμός των επιβατών αναμένεται να φθάσει τα 40 εκατομμύρια.

Ήδη, η Εθνική Στρατηγική τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, έτσι ώστε οι εμπλεκόμενοι φορείς μέχρι 6.9.2024 να καταθέσουν τις απόψεις τους. Μέσω της Εθνικής Στρατηγικής θα γίνει χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης και στη συνέχεια θα αναπτυχθεί Σχέδιο Δράσης με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης, ώστε να εντοπιστούν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, οι ευκαιρίες και οι αδυναμίες και να διαμορφωθεί το βέλτιστο πλαίσιο για τον τουρισμό κρουαζιέρας.

Η Στρατηγική για τον Τουρισμό Κρουαζιέρας θα υλοποιηθεί σε δύο φάσεις. Μέχρι 28.2.25, θα γίνει καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και ακολούθως, μέχρι 30.6.25, θα αναπτυχθεί το Σχέδιο Δράσης. Σύμφωνα με τον κυβερνητικό σχεδιασμό, τέσσερις είναι οι στρατηγικοί πυλώνες (Βασικοί άξονες) της Στρατηγικής για τον Τουρισμό Κρουαζιέρας (υποδομές, υπηρεσίες, ανάπτυξη και προώθηση του προϊόντος και θεσμική δομή και διακυβέρνηση). Ειδικότερα, θα γίνει καταγραφή των λιμένων και των μαρινών στην Κύπρο καθώς και οι δυνατότητες των υποδομών, ενώ στη συνέχεια θα εξεταστούν οι προοπτικές ανάπτυξης νέων ή βελτίωσης υφιστάμενων υποδομών. Παράλληλα θα γίνει ανάλυση των διαδικασιών επιβίβασης και αποβίβασης των επιβατών, των μέτρων ασφάλειας της εξυπηρέτησης των τρόπων και μέσων μετακίνησης τους και των υπηρεσιών μετά την αποβίβαση, στις οποίες εμπλέκονται τοπικές αρχές και άλλοι φορείς.

Επιπρόσθετα θα προωθηθεί ο σχεδιασμός μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής προώθησης, η οποία θα περιλαμβάνει την ανάπτυξη υλικού προβολής, τη δημιουργία δικτύου και τη χρήση των σύγχρονων μέσων διαφήμισης με στόχο την ενημέρωση για τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, την παροχή κινήτρων και την ανάπτυξη συνεργασιών με εταιρείες κρουαζιέρας.

Για την παρακολούθηση και υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τον τουρισμό κρουαζιέρας στην Κύπρο θα συσταθεί Επιτροπή Ανάπτυξης του [τουρισμού κρουαζιέρας](#), η οποία θα καταρτίσει Σχέδιο Δράσης με συγκεκριμένες δράσεις και πρωτοβουλίες. Την Επιτροπή Ανάπτυξης του Τουρισμού θα απαρτίζουν εκπρόσωποι από την Προεδρία της Δημοκρατίας, το Υπουργείο Μεταφορών, το Υφυπουργείο Τουρισμού και το Υφυπουργείο Ναυτιλίας. Η εν λόγω Επιτροπή θα έχει τη δυνατότητα να συγκλείει ad hoc Ομάδες Εργασίας, με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων για την καλύτερη εξέταση ειδικών θεμάτων. Τον συντονισμό της Επιτροπής θα έχει το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, εκπρόσωπος του οποίου θα έχει την ευθύνη ενημέρωσης της Διυπουργικής Επιτροπής, που θα θεσπιστεί για το θέμα αυτό με αρμοδιότητα τη λήψη πολιτικών αποφάσεων.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι το εν λόγω Σχέδιο αποτελεί εξειδίκευση του γενικότερου Στρατηγικού Σχεδίου (2022-2024) του κ/Υφυπουργείου Τουρισμού, το οποίο στοχεύει στην άμβλυση του προβλήματος της εποχικότητας, με τη

διεύρυνση των τουριστικών αφίξεων της χειμερινής τουριστικής περιόδου και των μηνών εκτός τουριστικής περιόδου αιχμής, μέσω εξειδικευμένων Σχεδίων Δράσης για προσέλκυση τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων.

2.2 Νέα αεροπορική σύνδεση Λάρνακας - Κουβέιτ με την Jazeera Airways

Δύο εβδομαδιαίες πτήσεις, Κουβέιτ - Λάρνακα προσετέθησαν στο νέο χειμερινό πρόγραμμα της κουβεϊτιανής εταιρείας «Jazeera Airways», η οποία θεωρείται ο κορυφαίος αερομεταφορέας χαμηλού κόστους του Κουβέιτ. Η νέα πτήση θα ενισχύσει τη συνδεσιμότητα της Κύπρου με το Κουβέιτ καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, προωθώντας τον τουρισμό στην Κύπρο και κατά τη χειμερινή περίοδο.

Την απόφαση αυτή της εταιρείας χαιρέτισε ο Πρόεδρος του Κουβέιτ στην Κύπρο κ. Α. Μοσάντ Αλ-Χοράφι, επισημαίνοντας ότι «είναι μια ουσιαστική κίνηση προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών σε όλους τους τομείς» και υπογραμμίζοντας ότι οι διμερείς σχέσεις είναι εξαιρετικές.

Σύμφωνα με Δελτίο Τύπου (18.10.2024) ο Δ/νων Σύμβουλος της εταιρείας κ. B. Pasupathi ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι η Jazeera λειτουργεί στην Κύπρο, πλέον του ενός (1) έτους, εκφράζοντας ταυτόχρονα τις ευχαριστίες του προς τη Hermes Airports και το κ/Υφυπουργείο Τουρισμού για την «αμέριστη στήριξή τους στην προώθηση του τουρισμού μεταξύ των δύο χωρών». Τόνισε δε, την καθοριστική συμβολή της συνεργασίας αυτής στην επέκταση του δικτύου της εταιρείας, η οποία προσφέρει στο κοινό νέες ταξιδιωτικές ευκαιρίες.

Οι πτήσεις θα πραγματοποιούνται, Τρίτη και Παρασκευή, παρέχοντας στους ταξιδιώτες από την Κύπρο άμεση πρόσβαση στο Κουβέιτ και ταυτόχρονα στο εκτεταμένο δίκτυο της Jazeera Airways, με περισσότερους από 63 προορισμούς σε όλη τη Μ. Ανατολή, την Κεντρική και Ν. Ασία, την Ευρώπη και την Αφρική. «Με βολικές επιλογές μετεπιβίβασης στο terminal 5 της Jazeera, οι επιβάτες μπορούν εύκολα να συνδεθούν με μια ποικιλία προορισμών για ταξίδια αναψυχής ή επαγγελματικά ταξίδια».

Τέλος, η κα Μ. Κουρούπη, Δ/ντρια Αεροπορικής Ανάπτυξης, Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας της Hermes Airports, εξέφρασε την ικανοποίηση της διαχειρίστριας εταιρείας των κ/αεροδρομίων για το γεγονός ότι η Jazeera Airways επεκτείνει την παρουσία της στην Κύπρο με πτήσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Σύμφωνα, με την κα Κουρούπη η εξέλιξη αυτή συνάδει με τον στόχο της Hermes για διαρκή συνδεσιμότητα, στηρίζοντας τις προσπάθειες προσέλκυσης επισκεπτών, πέραν των καλοκαιρινών μηνών, αποτελεί δε εξέλιξη, η οποία θα συνεχίσει να ωφελεί, τόσο την τουριστική βιομηχανία, όσο και την οικονομία της Κύπρου.

3. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ - ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

3.1 Εισαγωγή Τράπεζας Κύπρου και στο ΧΑΑ

Η επικείμενη εξαγγελθείσα ένταξη της Τράπεζας Κύπρου στο Χρημαστήριο Αθηνών (ΧΑΑ) αναμένεται να επιδράσει θετικά και στο κ/Χρημαστήριο. Σχετικά με την εν λόγω εξέλιξη ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΧΑΚ κ. Μ. Χριστοδουλίδης επισήμανε:

- ότι μόνο θετικές αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις για το κ/Χρημαστήριο από την ένταξη της Τράπεζας Κύπρου στο ΧΑΑ, δεδομένου ότι οι χρηματιστηριακές συναλλαγές μεταξύ των δύο αγορών είναι πιο εύκολες σε σχέση με το Χρημαστήριο του Λονδίνου (όπου προηγουμένως ήταν ενταγμένη η Τράπεζα Κύπρου). Κατά συνέπεια, η παρουσία της εν λόγω τράπεζας και στις δύο αγορές αναμένεται να προσελκύσει το ενδιαφέρον των επενδυτών από Ελλάδα στο ΧΑΚ και αντίστροφα, δηλαδή των Κυπρίων επενδυτών στην Αθήνα, - η κοινή πλατφόρμα που υπάρχει, εδώ και αρκετά χρόνια, μεταξύ των δύο χρηματιστηριακών αγορών, αναμένεται να ενισχύσει τις συναλλαγές μεταξύ ΧΑΚ και ΧΑΑ, ενώ η παρουσία της Τράπεζας Κύπρου και στις δύο αγορές αναμένεται να προσελκύσει επενδυτές τόσο από Ελλάδα όσο και από Κύπρο..

Οι αξιωματούχοι της Τράπεζας Κύπρου εκτιμούν ότι από την ένταξη στο ΧΑΑ αναμένεται να προκύψουν ευεργετικά αποτελέσματα και για την ίδια την τράπεζα, ενώ ο Δ/νων Σύμβουλος του συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Πανίκος Νικολάου σε πρόσφατη δήλωση του με αφορμή την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του πρώτου εξαμήνου του 2024, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι: «Στην Τράπεζα Κύπρου αξιολογούμε τακτικά τη στρατηγική μας για δημιουργία σταθερής αξίας για τους μετόχους. Ένα από τα θέματα που αξιολογούμε είναι ο καλύτερος τρόπος παρουσίας του συγκροτήματος στις αγορές, με στόχο την προσέλκυση νέων επενδυτών. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΔΣ κατέληξε ότι η εισαγωγή στο ΧΑΑ, σε συνδυασμό, με τη διαγραφή από το Χρημαστήριο Αξιών του Λονδίνου, θα αποφέρει μακροπρόθεσμα στρατηγικά οφέλη και θα ενισχύσει την παρουσία του συγκροτήματος στις αγορές». Συναφώς το ΔΣ., με εγκύκλιο του προς τους μετόχους της τράπεζας αναλύει τα οφέλη από την εξέλιξη αυτή. Ειδικότερα, το ΔΣ, μεταξύ άλλων, πιστεύει ότι το ΧΑΑ είναι η καταλληλότερη αγορά για την εταιρεία, καθώς ήδη επικεντρώνεται σε

περιφερειακές τράπεζες και σε άλλες εταιρείες, που δραστηριοποιούνται στην ελληνική και την κυπριακή αγορά. Παράλληλα, οι συναλλαγές στο πιο επικεντρωμένο σύστημα της αγοράς του ΧΑΑ, η πιθανή ένταξη σε δείκτες και η αυξημένη δυνατότητα για σύγκριση ομίλων τραπεζών, παρέχουν τη δυνατότητα προσέλκυσης θεσμικών μετόχων, που έχουν ήδη επενδύσει σε εταιρείες εισηγμένες στο ΧΑΑ.

Η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε τη σύγκληση Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης (ΕΓΣ) των μετόχων για τις 13.9.2024 για να εξετάσει την εισαγωγή των συνήθων μετοχών της στην Κύρια Αγορά της Ρυθμιζόμενης Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ), τη διαγραφή των Συνήθων Μετοχών από τη δευτερογενή εισαγωγή διεθνών εμπορικών εταιρειών στο Επίσημο Μητρώο του London Stock Exchange Group plc (το «LSE») και την επακόλουθη ακύρωση της εισαγωγής στο LSE. Συνεπώς, υπό την αίρεση της έγκρισης από την απαιτούμενη πλειοψηφία των μετόχων στην ΕΓΣ και από την Επιτροπή Εισαγωγών και Λειτουργίας Αγορών του ΧΑΑ, η εισαγωγή θα τεθεί σε ισχύ στις 10:15 π.μ., ώρα Κύπρου στις 23.9.2024.

3.2 Υπόθεση Λιβ/τράπεζας Federal Bank of the Middle East (FBME) - Ευνοϊκή Διεθνής Διαιτητική Απόφαση υπέρ της Κυπρου με απόρριψη αξίωσης καταβολής αποζημίωσης 1,4 δισ. USD.

Το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της Γαλλίας επικύρωσε την Απόφαση του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου των Παρισίων, υπέρ της Κυπριακής Δημοκρατίας (9.11.24), με την οποία απορρίφθηκαν αξιώσεις αποζημίωσης ύψους 1,4 δισ. USD, εναντίον της. Όπως επισημαίνει η εν λόγω απόφαση, «η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με την ενέργειά της να θέσει υπό εξμίσωση την τράπεζα Federal Bank of the Middle East (FBME), μετά την απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ να κατατάξει την FBME ως χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, με πρωταρχικό στόχο τη νομοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ενήργησε ως «συνετή εμποτική αρχή» και η Κυπριακή Δημοκρατία δεν παραβίασε οποιονδήποτε από τις υποχρεώσεις της, δυνάμει της Διμερούς Σύμβασης για την Αμοιβαία Προώθηση και Προστασία των Επενδύσεων μεταξύ Κύπρου και Λιβάνου».

Η απόφαση αυτή θέτει τέλος στην αξίωση των προσφευγόντων, για καταβολή αποζημιώσεων ύψους 1,4 δισ. USD από την Κυπριακή Δημοκρατία. Το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της Γαλλίας σημειώνει επίσης, ότι «οι προσφεύγοντες δεν έχουν οποιαδήποτε περαιτέρω ένδικα μέσα στη διάθεσή τους για την ακύρωση της Διαιτητικής Απόφασης».

Αξίζει να αναφέρουμε ότι, το 2014, οι προσφεύγοντες, οι οποίοι κατείχαν έμμεσα το μετοχικό κεφάλαιο της FBME Bank Ltd. (FBME) προσέφυγαν σε διεθνή διαιτησία, κατά της Κυπριακής Δημοκρατίας, δυνάμει της προαναφερθείσας Διμερούς Σύμβασης σε Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο, που συστάθηκε δυνάμει των Κανόνων Διαιτησίας του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου, διεκδικώντας αποζημίωση, ύψους 1,4 δισ. USD, με βασικό επιχείρημα τον ισχυρισμό ότι «η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενήργησε αυθαίρετα με την απόφασή της να θέσει το κ/υποκατάστημα της FBME υπό εξμίσωση».

Το υποκατάστημα της FBME τέθηκε σε διαδικασία εκκαθάρισης, μετά την αντίδραση των διεθνών αγορών, των πελατών και των αντισυμβαλλομένων της FBME στην απόφαση του Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) του Υπ. Οικονομικών των ΗΠΑ να κατατάξει την FBME ως χρηματοπιστωτικό ίδρυμα «με πρωταρχικό στόχο τη νομοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες». Οι προσφεύγοντες υποστήριξαν, επίσης, ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έπρεπε να θεωρηθεί υπεύθυνη, επειδή δεν προσέφυγε κατά της εν λόγω απόφασης της FinCEN να εντάξει την FBME σε σχετικό πίνακα ή δεν επέτρεψε στην FBME να συνεχίσει να λειτουργεί παρά την κατάταξη αυτή. Στις 15.11.19 το Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο Παρισίων, εξετάζοντας την αξίωση των προσφευγόντων για καταβολή αποζημιώσεων από την Κυπριακή Δημοκρατία εξέδωσε την Απόφασή του, στην οποία απέρριψε, κατά πλειοψηφία, όλες τις απαιτήσεις εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας, επιβεβαιώνοντας ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενήργησε ως συνετή εμποτική αρχή και ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν παραβίασε οποιονδήποτε από τις υποχρεώσεις της δυνάμει της Διμερούς Σύμβασης για την Αμοιβαία Προώθηση και Προστασία Επενδύσεων Κύπρου-Λιβάνου.

Ακολούθως, οι προσφεύγοντες προσέβαλαν την Απόφαση του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου στο Εφετείο Παρισίων, το οποίο στις 22.3.22μ απέρριψε την αίτηση των εφεσειόντων για ακύρωση της. Η απόφαση του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Γαλλίας (9.11.24) επιβεβαιώνει ότι η απόφαση του Εφετείου του Παρισιού ήταν νομίμως αιτιολογημένη ως προς την απόρριψη της Αίτησης Ακύρωσης της Διαιτητικής Απόφασης.

Την Κυπριακή Δημοκρατία εκπροσώπησαν οι δικηγορικοί οίκοι Rousseau & Tapie και Curtis, Mallet-Prevost, Colt & Mosle LLP.

3.3 Πιθανή συμφωνία πώλησης της JCC Payment Systems Ltd στη Euronet.

Αλλαγές αναμένεται να φέρει στον τομέα των πληρωμών στην Κύπρο η ενδεχόμενη πώληση της JCC Payment Systems Ltd στην Euronet. Συγκεκριμένα, η JCC Payment Systems, ηγέτης των άυλων συναλλαγών στην Κύπρο, φαίνεται να περνάει στην εταιρεία Euronet, κάτι αντίστοιχο με τη συμφωνία που έγινε, το 2021, με την Τράπεζα Πειραιώς στην Ελλάδα, όταν εξαγόρασε τον τομέα αποδοχής καρτών και εκκαθάρισης συναλλαγών (Piraeus Bank Merchant Acquiring) της Τράπεζας (POS).

Υπενθυμίζουμε ότι η JCC προσφέρει υπηρεσίες αποδοχής, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών, μέσω καρτών πληρωμών. Ιδρύθηκε, το 1989, μετά από σχετική απόφαση συνεργασίας της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής για τη διεκπεραίωση και εκκαθάριση συναλλαγών με τραπεζικό χρήμα. Το Μάρτιο του 2013, μετά τα γνωστά γεγονότα της εξύγιανσης του τραπεζικού τομέα της Κύπρου και την πολιτική απόφαση να απορροφηθούν τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της Λαϊκής Τράπεζας από την Τράπεζα Κύπρου, το μετοχικό σήμα της JCC έχει ως ακολούθως: Τράπεζα Κύπρου 75% και κοινοπραξία 25%. Η εν λόγω κοινοπραξία αποτελείται από: Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία, Alpha Bank Cyprus Ltd, AstroBank και Εθνική Τράπεζα Ελλάδος (Κύπρου).

Το ενδιαφέρον για την JCC Payment σχετίζεται με το γεγονός ότι, είναι η ηγέτης στον τομέα των συναλλαγών στην Κύπρο και δεδομένου ότι μετά την αλλαγή του καθεστώτος της RCB Bank, η οποία είχε ένα μικρό μερίδιο αγοράς στον τομέα των συναλλαγών στην Κύπρο, πρακτικά μονοπωλεί την κυπριακή αγορά. Εφόσον, τελικά, πραγματοποιηθεί η πώληση η JCC θα περάσει στην Euronet, εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα των ηλεκτρονικών πληρωμών και της επεξεργασίας συναλλαγών παγκοσμίως, μεταφέροντας χρήματα με όλους τους σύγχρονους τρόπους για τη διευκόλυνση των καταναλωτών και επιχειρήσεων (μεταφορές χρημάτων, επεξεργασία πιστωτικών/χρεωστικών συναλλαγών, δίκτυο ATM, σημεία πώλησης πληρωμές με κωδικό QR/barcode, ψηφιακές δωροκάρτες, υπηρεσίες συναλλάγματος κ.α.). Η Euronet έχει μηχανήματα ATM σε πολλά σημεία στην Κύπρο, με παρουσία, σε περισσότερες από 200 χώρες, μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα, για πάνω από 20 χρόνια.

Οι προθέσεις της Τράπεζας Κύπρου για ενδεχόμενη αποεπένδυση (μερική ή πλήρη) από την JCC Payment Systems Ltd, είχαν γίνει επίσημα γνωστές από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του α' εξαμήνου 2024. Ο ενδιαφερόμενος αγοραστής, η εταιρεία Euronet Worldwide Inc, εν προκειμένω, είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο NASDAQ και σε περίπτωση που η Τράπεζα Κύπρου πουλήσει, τελικά, το ποσοστό της ενδέχεται να ακολουθήσουν και οι άλλες τράπεζες, με το υπόλοιπο 25% της συμμετοχής τους. Αξίζει να αναφέρουμε, επίσης, ότι τα καθαρά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες από την JCC κατά το α' εξάμηνο 2024, για την Τράπεζα Κύπρου αποτελούν το 11% των μη επτοκακικών εσόδων της Τράπεζας Κύπρου και ανέρχονται σε περίπου 14 εκ. Ευρώ, αυξημένα, κατά 3%, σε ετήσια βάση, υποστηριζόμενα από τον όγκο συναλλαγών.

Δεν είναι ακόμα γνωστές λεπτομέρειες για το τίμημα της πώλησης ή τον χρονικό ορίζοντα της ολοκλήρωσης της αγοροπωλησίας, καθώς είναι πολύπλοκη διαδικασία με πολλές παραμέτρους. Αν, όμως, ολοκληρωθεί η πράξη, μεταξύ JCC και Euronet, μετά την εξαγορά της Ελληνικής Τράπεζας από τη Eurobank, θα είναι η δεύτερη μεγάλη «κρούση» από τον τραπεζικό κλάδο της Ελλάδος προς τον κυπριακό, την τελευταία 5ετία.

3.4 Είσοδος αμερικανικών επενδυτικών ταμείων στο μετοχικό της κεφάλαιο της Τράπεζας Κύπρου

Τέσσερις (4) νέοι μακροπρόθεσμοι επενδυτές (Long Only Funds), το Fidelity Fund (ΗΠΑ), το Millenium Fund (ΗΠΑ), το Wellington (ΗΠΑ) και το Fiera Capital (Καναδάς) εισήλθαν στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Κύπρου, αγοράζοντας το 3% των μετοχών, από το 9,1%, που είχε το επενδυτικό ταμείο CarVal Investors στην Τράπεζα Κύπρου, όπως αναφέρει σχετική ανακοίνωσή της. Το γεγονός ότι η μετοχή της Τράπεζας Κύπρου άρχισε να διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών είχε ως αποτέλεσμα, να παρουσιάζεται κινητικότητα στη μετοχή, σε μια αγορά που έχει «μεγαλύτερο οικονομικό βάθος» και ρευστότητα και αυτό με τη σειρά του έδωσε ώθηση για αλλαγή ιδιοκτησίας του 3% των μετοχών της Τράπεζας Κύπρου.

Άλλωστε, στόχος της Τράπεζας Κύπρου με την εισαγωγή της στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) ήταν να την καταστήσει ορατή σε μια ομάδα ξένων επενδυτών, που ασχολούνται με τις ελληνικές τράπεζες. Στη λήψη επενδυτικής θέσης της Εθνικής Τράπεζας εισήλθαν μεγάλοι επενδυτικοί οίκοι: Fidelity, BlackRock, Capital, Norges, Lazard, Allianz, GIC, Wellington, RWC, Robeco, Columbia Threadneedle.

Η ανασύνθεση του μετοχολογίου της Τράπεζας Κύπρου με την είσοδο θεσμικών επενδυτών με μακροπρόθεσμη δέσμευση αποτελεί το εφοτήριο

για το άνοιγμα ενός νέου κεφαλαίου στην πορεία της τράπεζας. Η CarVal Investors κατείχε, μέχρι τις 8.10.2024, το 9,09% των μετοχών της Τράπεζας Κύπρου και ήταν ο δεύτερος μεγαλύτερος μέτοχος της. Τις περισσότερες μετοχές κατείχε η Lamesa Investments Limited, με 9,30% και έπονται: CarVal Investors, με 9,09% (ως και 10.10.2024), Servest Management, με 8,70%, Caius Capital, με 5,42%, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης με 5,04%, Cyprus Popular Bank Public με 4,83%, Ταμείο Προνοίας Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου με 4,76%, Osome Investments με 3,33% και Eaton Vance Management με 3,01%. Το υπόλοιπο 46,52% είναι σε ευρεία διασπορά με μετόχους, που κατέχουν ποσοστό χαμηλότερο του 3%.

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Jefferies (ΗΠΑ) στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, η οποία, μαζί με τη Merrill Lynch International («BofA Securities»), ήταν οι κοινί γενικοί συντονιστές και κοινί ανάδοχοι της τοποθέτησης, η αποεπένδυση της CarVal, με διάθεση μετοχών έγινε δια της μεθόδου Accelerated Book Building (πρόκειται για ιδιωτική τοποθέτηση στη χρηματιστηριακή αγορά) και όχι μέσω της διαδικασίας του Βιβλίου Προσφοράς, η οποία ολοκληρώνεται με συνοπτικές διαδικασίες. Μετά τη συναλλαγή το ύψος της οποίας διαμορφώθηκε στα 56,7 εκ. Ευρώ η τιμή ορίστηκε στα 4,20 Ευρώ ανά μετοχή (η πώληση έγινε με έκπτωση 13,40% επί χρηματιστηριακής τιμής 4,85 Ευρώ). Στο χαρτοφυλάκιο της CarVal απέμεινε ποσοστό 6% της Τράπεζας Κύπρου.

Επίσης, σημειώνονται τα εξής:

- το αμερικανικό επενδυτικό ταμείο Fidelity εδρεύει στη Βοστώνη και είναι ένας από τους μεγαλύτερους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων στον κόσμο, αφού διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία ύψους 4,5 τρις. USD. Πρώτη φορά, επένδυσε στην Τράπεζα Κύπρου, τον Ιανουάριο του 2024, με την αγορά 310.237 μετοχών της τράπεζας, αξίας 1,09 εκ. USD,

- η Millennium είναι αμερικανική εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων, με προσφορά αμοιβαίων κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου. Πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες εναλλακτικής διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων στον κόσμο με περισσότερα από 67,9 δισ. USD ενεργητικού υπό διαχείριση από τον Αύγουστο του 2024. Η εταιρεία δραστηριοποιείται στις ΗΠΑ, την Ευρώπη και την Ασία,

- το Wellington Fund δημιούργησε ένα από τα παλαιότερα αμοιβαία κεφάλαια και πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα και παλαιότερα επενδυτικά ταμεία στον κόσμο (ιδρύθηκε το 1928, με περιουσιακά στοιχεία, αξίας άνω του 1 τρις. USD υπό διαχείριση),

- το Wellington είναι γνωστό για τη μακροπρόθεσμη επενδυτική του στρατηγική και την έμφαση, που δίνει στην έρευνα και την ανάλυση, πριν από κάθε επενδυτική απόφαση. Έχει γραφεία σε πολλές πόλεις παγκοσμίως (μεταξύ αυτών Βοστώνη, Λονδίνο, Τόκιο και Σιγκαπούρη) και προσφέρει επενδυτικά προϊόντα, που καλύπτουν διάφορους τομείς και γεωγραφικές περιοχές, επιτρέποντας στους επενδυτές να διαφοροποιήσουν το χαρτοφυλάκιο τους. Έχει δε, επενδύσει σημαντικά σε τεχνολογικές εταιρείες, αναγνωρίζοντας την αυξανόμενη σημασία της τεχνολογίας στην παγκόσμια οικονομία,

- η Fiera είναι καναδική εταιρεία διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, με έδρα το Μόντρεαλ και γραφεία σε Ευρώπη και Ασία. Η Fiera Capital είναι μια ανεξάρτητη εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων, με παγκόσμια παρουσία και περίπου 158,9 δισ. Καναδικά Δολάρια, υπό διαχείριση, μέχρι τον Ιούνιο του 2024. Προσφέρει εξατομικευμένες λύσεις πολλαπλών περιουσιακών στοιχείων σε δημόσιες και ιδιωτικές αγορές για θεσμικούς, χρηματοοικονομικούς διαμεσολαβητές και ιδιώτες στη Β. Αμερική, την Ευρώπη και την Ασία, με έμφαση στις βιώσιμες επενδύσεις και συμμετέχοντας σε διάφορες ομάδες εργασίας της βιομηχανίας, που επικεντρώνονται στα πρότυπα αναφοράς ESG (περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβέρνηση),

- πρόσφατα, η Fiera Comox, θυγατρική της Fiera Capital, ανακοίνωσε συνεργασία με τη Ngāi Tahu Holdings για την απόκτηση ποσοστού 85%, σε μια κοινοπραξία δασοκομίας, εστιάζοντας στη διαχείριση φυσικού κεφαλαίου.

- η CarVal Investors αλλά και το Caius Capital Fund, το οποίο κατείχε ποσοστό 5,4% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον να διαθέσουν τις μετοχές τους, από το καλοκαίρι του 2023. Άλλωστε, στέλεχη της κ/τραπεζικής αγοράς δεν αποκλείουν την υλοποίηση προσεχώς και άλλων πωλήσεων πακέτων μετοχών.

- ο εκκαθαριστής της Λαϊκής κ. Α. Παπαθωμάς έχει γνωστοποιήσει από τον Ιούλιο τ.έ. την πρόθεσή του να προχωρήσει στην πώληση του 4,81% των μετοχών, που κατέχει στην Τράπεζα Κύπρου, γεγονός, το οποίο στην πράξη σημαίνει ότι αν διαθεθεί το 4,81% (της Λαϊκής), το 5,4% (του Caius Capital Fund) και το υπόλοιπο 6% (της CarVal Investors) εν ευνεχέ χρόνω πάνω από το 16% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου θα αλλάξει χέρια.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η είσοδος των ανωτέρω επενδυτικών οίκων στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Κύπρου ερμηνεύεται ως ψήφος εμπιστοσύνης για την τράπεζα και επίσης ότι τα επενδυτικά κεφάλαια Wellington και Fiera

Capital έχουν αποκτήσει μερίδια και σε δύο ελληνικές τράπεζες (Εθνική Τράπεζα και Τράπεζα Πειραιώς).

4. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

4.1 «Ίδρυση Διεθνούς Κέντρου Διαστημικής Καινοτομίας στην Κύπρο»

Η Κύπρος (Λευκωσία) ετελέγη, ως βάση, για το πρώτο στο είδος του, ιδρυθέν, Διεθνές Κέντρο Διαστημικής Καινοτομίας, που αποσκοπεί στο συντονισμό της διεθνούς συνεργασίας για την επιστροφή της ανθρωπότητας στη Σελήνη και στη δημιουργία ενός κόμβου πρωτοποριακής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και, κυρίως, διεθνούς συνεργασίας στη διαστημική επιστήμη.

Σε δηλώσεις του στο ΚΥΠΕ, ο πρόεδρος του Κυπριακού Οργανισμού Εξερεύνησης Διαστήματος (CSEO), κ. Γιώργος Δανός, σημείωσε ότι «είναι μεγάλη συγκίνηση να βλέπεις την πατρίδα σου να επιλέγεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Έρευνας Διαστήματος ως το πρώτο Διεθνές Διαστημικό Κέντρο Καινοτομίας, το οποίο θα γεφυρώσει τη συνεργασία για την επιστροφή της ανθρωπότητας στο φεγγάρι». Υπευθυμίζεται ότι ο CSEO εγκαινίασε πρόσφατως το Κυπριακό Κέντρο Διαστημικής Έρευνας και Καινοτομίας (C-SpaRC), στη Λευκωσία, που τελεί υπό την αιγίδα της Παγκόσμιας Εταιρείας Διαστημικής Έρευνας (COSPAR), του κορυφαίου οργανισμού διαστημικής έρευνας στον κόσμο, με τον ανασπληρωτή διευθυντή της COSPAR, κ. Aaron Janofsky, να ανακοινώνει ότι το COSPAR έθεσε το C-SpaRC υπό την αιγίδα του ως Κέντρο Αριστείας COSPAR και το όρισε ως «Διεθνές Κέντρο Καινοτομίας Διαστήματος της COSPAR».

Επιπρόσθετα, σημείωσε ότι πρόκειται για ένα διεθνές κέντρο, το πρώτο στο είδος του, υπό την αιγίδα της COSPAR, ενώ αναφέρθηκε στη συνεργασία με τη NASA αλλά και στις στρατηγικές υποδομές που διαθέτει, με μηχανήματα, αξίας εκατομμυρίων Ευρώ, στη συνεργασία με άλλα έθνη καθώς και στην προσπάθεια επιστροφής Κυπρίων επιστημόνων ενώ τόνισε ότι θα κατασκευαστούν στην Κύπρο μικροδορυφόροι που θα έχουν στόχο το «downstream», δηλαδή οι γνώσεις από τις διαστημικές έρευνες που θα διεξάγονται, θα μπορούν να εφαρμόζονται στη Γη, με πολλά οφέλη για την κοινωνία.

Παράλληλα, ετεσήμανε ότι ο λόγος που οι διεθνείς παράγοντες επέλεξαν την Κύπρο για το έργο αυτό, ο κ. Δανός ανέφερε ότι, προκειμένου η ανθρωπότητα να μπορέσει να επιστρέψει στο φεγγάρι, απαιτείται μια διεθνής συνεργασία και η Κύπρος, η οποία φιλοξενεί στη Λευκωσία, από το 2018, την πρωτοβουλία του Mars Upper Atmosphere Network (ανακοινώθηκε με την παρουσία του τότε επικεφαλής επιστήμονα της NASA, Δρς Τζέιμς Γκριν), απέδειξε ότι έχει την ικανότητα να προωθεί την παγκόσμια συνεργασία καθώς είναι μια χώρα φιλική με όλα τα έθνη. «Μέσω της Κύπρου, μπορούν όλες οι χώρες να συνεργαστούν για το Διάστημα», είπε.

Το C-SpaRC είναι ένα έργο πολλών εκατομμυρίων Ευρώ και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας, ενώ λαμβάνει και συνεισφορές από τη NASA και φιλοδοξεί να φέρει επανάσταση στην κατανόησή του Διαστήματος και τον αντίκτυπό του στην ανθρωπότητα. Το Κέντρο θα επικεντρωθεί σε κρίσιμους ερευνητικούς τομείς, όπως ο καιρός στο Διάστημα, οι επανδρωμένες διαστημικές πτήσεις και η ανάπτυξη προηγμένων διαστημικών τεχνολογιών, διαδραματίζοντας ζωτικό ρόλο στην υποστήριξη του προγράμματος Artemis της NASA, το οποίο έχει ως στόχο την επιστροφή των ανθρώπων στη Σελήνη και τη δημιουργία βιώσιμης παρουσίας εκεί.

Το έργο C-SpaRC βασίζεται σε τρία κεφάλαια:

- το πρώτο, αφορά στη δημιουργία μιας υπερσύγχρονης διαστημικής ερευνητικής υποδομής, προσβάσιμης τόσο στο εγχώριο, όσο και στο περιφερειακό διαστημικό οικοσύστημα, ενισχύοντας την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία στις διαστημικές τεχνολογίες,
- το δεύτερο, αποτελεί η έρευνα, με τη διεξαγωγή έρευνας αιχμής σε συνεργασία με ξένους και εγχώριους εταίρους, εστιάζοντας στο διαστημικό καιρό, τον αντίκτυπό του στην ανθρώπινη υγεία και την ανάπτυξη προηγμένων διαστημικών τεχνολογιών και
- το τρίτο στοιχείο, αποτελεί η καινοτομία, με την προώθηση της στο εγχώριο διαστημικό οικοσύστημα και στις ευρύτερες κοινότητες υψηλής τεχνολογίας και startups, ενισχύοντας μια κουλτούρα επιχειρηματικότητας και τεχνολογικής προόδου.

Επίσης, ο CSEO υπέγραψε Πρωτόκολλο Συνεργασίας με το χρηματοδοτούμενο από τη NASA Translational Research Institute for Space Health (TRISH). Η εν λόγω συνεργασία θα επικεντρωθεί στην έρευνα των προκλήσεων υγείας της ανθρώπινης εξερεύνησης στο βαθύ Διάστημα (Deep Space), διασφαλίζοντας την ασφάλεια και την ευημερία των αστροναυτών σε μελλοντικές αποστολές της NASA στη Σελήνη και τον Άρη. Εταίρος, θα είναι και το κέντρο NASA Marshall, από όπου θα αποστέλλονται στην Κύπρο και δικό του επιστήμονες. Η εν λόγω συμφωνία αναμένεται να παράξει μοναδικά

έργα, μέσω μιας παγκόσμιας υποδομής εδώ στην Κύπρο», τόνισε ο κ. Δανός. Συνεπώς, οι προκλήσεις που καλούνται να επιλύσουν οι επιστήμονες, προκειμένου να προστατεύσουν τους αστροναύτες έχουν εφαρμογή και στη Γη και στην καθημερινότητα των ανθρώπων, π.χ. τα βιολογικά πειράματα που θα γίνουν με τους μικροδορυφόρους που θα κατασκευαστούν στην Κύπρο, έχουν τη δυνατότητα, να εξετάσουν, πώς λειτουργεί εξεταστέα η βιολογία του καθενός μας και να παραχθούν φάρμακα, προς χρήση στη Γη. Επιπλέον, οι μικροδορυφόροι θα παρακολουθούν από το Διάστημα τη Γη και θα μπορούν να προστατεύουν το περιβάλλον, εφόσον θα εντοπίζουν πυρκαγιές, μόλις αυτές εκδηλωθούν ενώ από το Διάστημα εντοπίζονται άλλα προβλήματα στο περιβάλλον, όπως π.χ. προβλήματα στη θάλασσα, στις παραλίες και η παράνομη καταστροφή δασών.

Μία ακόμη σημαντική παράμετρος του εν λόγω εγχειρήματος, αποτελεί η προσπάθεια επαναστατισμού Κυπρίων επιστημόνων του εξωτερικού, ώστε να μπορούν να εργάζονται στον τόπο τους. Σημείωσε, ότι, από τη στιγμή που έγινε η ανακοίνωση, Κύπριοι επιστήμονες που ζουν στο εξωτερικό και ασχολούνται με αυτά τα θέματα, ζήτησαν πληροφορίες, καθώς δίδεται η ευκαιρία να επιστρέψουν στην πατρίδα τους και να προσφέρουν την τεχνογνωσία τους.

Τέλος, από πλευράς μας, σημειώνεται ανακοίνωση της COSPAR ότι το επόμενο Διαστημικό της Συμπόσιο θα φιλοξενηθεί στην Κύπρο από τον CSEO, τον Νοέμβριο του 2025.

4.2 Η Κύπρος κατασκευάζει τον πρώτο μικροδορυφόρο της σε συνεργασία με τη NASA

Η Κυπριακή Δημοκρατία κατασκευάζει τον πρώτο μικροδορυφόρο σε συνεργασία με τη NASA, ο οποίος αναμένεται να εκτοξευθεί στο διάστημα το 2026. Η πρόδοος της κατασκευής του παρουσιάστηκε στη Λευκωσία από το Κυπριακό Κέντρο Διαστημικής Έρευνας και Καινοτομίας (C-SpaRC) στο τέλος Οκτωβρίου τ.έ. Το C-SpaRC είναι ένα έργο Στρατηγικής Υποδομής (Strategic Infrastructure 1222) της Κύπρου, το οποίο υλοποιείται με χρηματοδότηση από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ), με τη συνδρομή και τη συνεργασία της NASA.

Ο δορυφόρος θα είναι κατασκευασμένος από μέταλλο και θα έχει περίπου 30 εκατοστά μήκος. Σημειώνεται ότι το μικρό μέγεθος των δορυφόρων δεν αποτελεί ένδειξη τεχνολογικής υστέρησης αλλά εξέλξης δεδομένου ότι με την υπερσύγχρονη τεχνολογία (όπως έγινε με τη σμίκρυνση των κινητών τηλεφώνων) μπορούμε να έχουμε δορυφόρους τόσο μικρούς με δυνατότητες που είχαν πριν 20 χρόνια πολύ μεγαλύτεροι δορυφόροι. Ο δορυφόρος με τρισδιάστατα εκτυπωμένα μέρη αναπτύσσεται σε συνεργασία με τη NASA και τον COSPAR, τον κορυφαίο Διεθνή Οργανισμό Διαστημικής Έρευνας, και αναμένεται να εκτοξευτεί, το 2026, όπως προαναφέρθη. Ο εν λόγω δορυφόρος θα κάνει πειράματα σε συνεργασία με τη NASA για το διαστημικό καιρό, με χρήση αισθητήρων της NASA, για καλύτερη κατανόηση της επιρροής των ηλιακών καταιγίδων στην ατμόσφαιρα του πλανήτη μας και στην βιολογία μας, ενώ θα παρακολουθεί το περιβάλλον και τα δάση της Κύπρου για έγκαιρη ανίχνευση πυρκαγιών. Η σημασία του συγκεκριμένου έργου συνίσταται στην απόκτηση εγχώριας τεχνογνωσίας και δυνατότητας παραγωγής μικροδορυφόρων, ενός ιδιαίτερα σημαντικού τομέα διεθνώς και αναμένεται να αποτελέσει τη θρυαλίδα για τη σταδιακή αλλά δυναμική είσοδο της Κύπρου στην παγκόσμια διαστημική αγορά, η οποία έχει έσοδα, περίπου 570 δισ. Ευρώ, ετησίως.

Επιπρόσθετα, παρουσιάστηκαν τα σημαντικά ερευνητικά αποτελέσματα από την έρευνα, σε όλους τους τομείς, τα οποία αναδεικνύουν το C-SpaRC και εδραιώνουν την Κύπρο ως πρωταγωνιστή στο δυναμικό πεδίο της διαστημικής έρευνας και καινοτομίας. Οι εταίροι του έργου, ο Κυπριακός Οργανισμός Εξερεύνησης Διαστήματος (CSEO), το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου (CING), το Κέντρο Αριστείας CYENS, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Αρεταίειο Νοσοκομείο και εκπρόσωποι της NASA και του Sodankylä Geophysical Observatory παρουσίασαν σημαντικά ερευνητικά αποτελέσματα του C-SpaRC σε τομείς, όπως ο αντίκτυπος του διαστημικού καιρού στην ανθρώπινη βιολογία.

Τέλος, παρουσιάστηκαν ο υπερσύγχρονος εξοπλισμός, που αποκτήθηκε πρόσφατα για το C-SpaRC και περιλαμβάνει το μοναδικό στην Κύπρο και ένα από τα λίγα πανευρωπαϊκά συστήματα μεταλλικής τρισδιάστατης εκτύπωσης Selective Laser Melting (SLM), ικανό να εκτυπώνει μέταλλα (αλουμίνιο, ασπίδι, πλατίνα κ.λπ.), με εξαιρετικά υψηλή ανάλυση, ποιότητα και μεγάλες διαστάσεις. Το SLM θα είναι σύντομα διαθέσιμο για χρήση στις κ/επιχειρήσεις, μέλη του Cyprus Space Cluster, ενώ το Κέντρο, μέσω των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων αναμένεται να παραλάβει και άλλον τεχνολογικό εξοπλισμό, που θα είναι σύντομα διαθέσιμος για χρήση από κ/εταίρειες του τομέα, επεκτείνοντας σημαντικά τις δυνατότητές τους στον κλάδο.

4.3 Οι δαπάνες για έρευνα στην κυπριακή οικονομία

Βάσει στοιχείων της κ/Στατιστικής Υπηρεσίας, το 2022, σημειώθηκε αύξηση στις δαπάνες για την έρευνα στην Κύπρο, σε σχέση με το 2021, ωστόσο, το μερίδιο του Α.Ε.Π. της χώρας για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Αναλυτικότερα, οι συνολικές δαπάνες για ερευνητικές δραστηριότητες στην Κύπρο, το 2022, υπολογίζονται σε 207 εκ. Ευρώ (0,75% του ΑΕΠ), σε σύγκριση με 199,5 εκ. Ευρώ (0,8% του ΑΕΠ το 2021). Παρά την αύξηση, κατά 3,8%, το 2022, σε σχέση με το 2021, το μερίδιο του Α.Ε.Π. της Κύπρου, που αναλογεί στις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης εξακολουθεί να παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, όπως προαναφέρθη. Ο μέσος όρος του ποσοστού αυτού στα κράτη-μέλη της ΕΕ ανέρχεται σε 2,24% (από 0,46% στη Ρουμανία, 0,69% τη Μάλτα και 0,74% στη Λετονία σε 3,20% στην Αυστρία, 3,40% στη Σουηδία και 3,43% στο Βέλγιο). Αξίζει να σημειωθεί, όμως, ότι η Κύπρος διαθέτει έναν από τους υψηλότερους μέσους ετήσιους ρυθμούς αύξησης στις ερευνητικές δαπάνες (+10,3%, για την περίοδο 2000-2022, έναντι 4,2% της ΕΕ, για την αντίστοιχη περίοδο).

Κατά τομέα, ο τομέας των επιχειρήσεων παρουσίασε, το 2022, ερευνητικές δαπάνες ύψους 86,5 εκ. Ευρώ ή 41,8% του συνόλου, η τριτοβάθμια εκπαίδευση 77,5 εκ. Ευρώ ή 37,4%, τα ιδιωτικά ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα 31 εκ. Ευρώ ή 15,0% και το Κυπριακό Δημόσιο 12 εκ. Ευρώ ή 5,8%, σε σύγκριση με μερίδια 42,2%, 38,4%, 13,4% και 6,0%, αντίστοιχα, το 2021. Στον τομέα των επιχειρήσεων ο τομέας της ενημέρωσης και επικοινωνίας απετέλεσε τον κύριο φορέα ερευνητικής δραστηριότητας, με δαπάνες ύψους 49,7 εκ. Ευρώ, ενώ σημαντική ήταν και η συνεισφορά της μεταποιητικής βιομηχανίας (και ιδιαίτερα των κλάδων παραγωγής βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων, κατασκευής ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού,) με 25,2 εκ. Ευρώ.

Αυτό πόρους του κ/Δημόσιου χρηματοδοτήθηκε, το 2022, το 22,1% της ερευνητικής δραστηριότητας (45,8 εκ. Ευρώ), σε σύγκριση με 23,3%, το 2021 (46,4 εκ. Ευρώ). Το μεγαλύτερο μέρος των ερευνητικών δαπανών επικεντρώθηκε στις θετικές επιστήμες (92,8 εκ. Ευρώ), ενώ οι επιστήμες μηχανικού απορρόφησαν 65,3 εκ. Ευρώ, οι κοινωνικές επιστήμες 22,1 εκ. Ευρώ, οι ιατρικές επιστήμες 10,2 εκ. Ευρώ, οι αγροτικές επιστήμες 8,9 εκ. Ευρώ και οι ανθρωπιστικές επιστήμες 7,6 εκ. Ευρώ.

Ο αριθμός των ατόμων, που απασχολήθηκαν σε ερευνητικές δραστηριότητες, το 2022, ανήλθε σε 4.241, σε σύγκριση με 4.209 το 2021. Σε όρους ισοδύναμου πλήρους απασχόλησης ο αριθμός αυτός υπολογίζεται σε 2.262 άτομα, εκ των οποίων, τα 890 ή 39,3% ήταν γυναίκες, ενώ ποσοστό 33% του ερευνητικού δυναμικού κατείχε διδακτορικό τίτλο.

4.4 Χρηματοδότηση του ΤΕΠΑΚ από την ΕΤΕπ

Στον τομέα της εκπαίδευσης σφέρεται αυτή τη φορά η προσοχή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων σε σχέση με τα έργα, των οποίων τη χρηματοδότηση/συγχρηματοδότηση αναλαμβάνει στην Κύπρο.

Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) με επικεφαλής τον Αντιπρόεδρο της κ. Κ. Κακουρή πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στην Κύπρο, στις 20.9.24, για τη σύναψη δύο δανειακών συμφωνιών, τα οποία θα διοχετευτούν στην ανάπτυξη του ΤΕΠΑΚ. Οι συμφωνίες υπεγράφησαν την ημέρα αυτή, μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών, Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και ΤΕΠΑΚ.

Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνει η ανακοίνωση του κ/Υπουργείου Οικονομικών, η επίσκεψη κλιμακίου της ΕΤΕπ στην Κύπρο σκοπό είχε την υπογραφή των ακόλουθων συμφωνιών δανείων:

1. Συμφωνία δανείου, μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας και Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ύψους 108 εκ. Ευρώ για την υλοποίηση αριθμού έργων του ΤΕΠΑΚ στη Λεμεσό, όπως την κατασκευή φοιτητικών εστίων και αθλητικών υποδομών, την αναβάθμιση διαφόρων ακαδημαϊκών και ερευνητικών εγκαταστάσεων, την ανέγερση φλωτοβολταϊκού πάρκου και την υλοποίηση διαφόρων έργων ψηφιοποίησης.

2. Συμφωνία δανείου, μεταξύ Δήμου Πάφου και Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ύψους 17 εκ. Ευρώ για την ανέγερση φοιτητικών εστίων και αθλητικών εγκαταστάσεων του ΤΕΠΑΚ στην Πάφο.

Μιλώντας, κατά την τελετή υπογραφής, ο Υπουργός Οικονομικών κ. Μ. Κεραυνός τόνισε ότι τα δημόσια οφέλη από την υλοποίηση των υπό χρηματοδότηση έργων κρίνονται ως ιδιαίτερα σημαντικά, αφού δημιουργείται η δυνατότητα σε φοιτητές να εξασφαλίσουν οικονομικά προσιτή στέγαση με την ανέγερση των συνολικά 703 φοιτητικών κλινών, 500 στη Λεμεσό και 203 στην Πάφο.

Η ΕΤΕπ έχει προχωρήσει στην χρηματοδότηση μεγάλου αριθμού έργων υποδομής στην Κύπρο, η οποία, μάλιστα, συγκαταλέγεται στις χώρες εκείνες, οι οποίες έχουν επωφεληθεί περισσότερο από χρηματοδοτήσεις μέσω της ΕΤΕπ,

σε σχέση με το μέγεθος της οικονομίας της. Από το 1981, η Κύπρος έχει λάβει, συνολικά, στήριξη 5,5 δισ. Ευρώ, για 82 έργα για τη δημιουργία σημαντικών υποδομών και εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων. Ειδικότερα, αξίζει να αναφέρουμε ότι η ΕΤΕπ αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στις πράσινες επενδύσεις, ενώ, μεταξύ άλλων, έχει συμβάλει στην ανάπτυξη της νέας Πανεπιστημιοποίησης του Πανεπιστημίου Κύπρου, η οποία έχει εξελιχθεί σε χώρο ανάδειξης νέων ταλέντων και έχει, επίσης, χρηματοδοτήσει έργα, όπως νέα νοσοκομεία και σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Μεταξύ των επενδύσεων, που έγιναν πρόσφατα από την ΕΤΕπ στην Κύπρο συμπεριλαμβάνεται η χρηματοδότηση για την επεξεργασία λυμάτων, ύψους 100 εκ. Ευρώ στη Λευκωσία, τη Λεμεσό και τη Λάρνακα καθώς και η σημαντική δέσμευση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ΕΤαΕ) για τη στήριξη του πρώτου ταμείου επιχειρηματικού κεφαλαίου της χώρας, το οποίο ιδρύθηκε με κρατική στήριξη.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι, το 2023, υπογράφηκαν νέες συμφωνίες, ύψους 257 εκ. Ευρώ, μεταξύ της ΕΤΕπ και της Κύπρου. Ο Όμιλος ΕΤΕπ, ο οποίος περιλαμβάνει, επίσης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ), υπέγραψε συνολικά νέες συμβάσεις χρηματοδότησης, ύψους, 88 δισ. Ευρώ, για περισσότερα από 900 έργα το 2023. Οι πόροι αυτοί αναμένεται να κινητοποιήσουν επενδύσεις, ύψους 320 δισ. Ευρώ, περίπου, στηρίζοντας 400.000 επιχειρήσεις και 5,4 εκατ. θέσεις εργασίας.

Υπενθυμίζεται ότι εντός του 2024 και παρουσία της Προέδρου της ΕΤΕπ, καις Ν. Καλβίνο, θα γίνουν τα ετήσια εγκαίνια των γραφείων της Τράπεζας στην Κύπρο. Η σχετική ανακοίνωση του κ/Υπουργείου Οικονομικών χαρακτηρίζει την απόφαση αυτή, για την οποία υπήρξε συμφωνία με την Πρόεδρο της Ετεπ, ως ιδιαίτερα σημαντική, γιατί οι εμπειρογνώμονες και τα στελέχη της Τράπεζας με τη φυσική παρουσία τους στην Κύπρο θα έχουν άμεση αντίληψη των αναγκών της κ/οικονομίας και κοινωνίας.

5. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

5.1 2ο Ελληνο-κυπριακό Επιχειρηματικό Συνέδριο, (Λευκωσία, 27.11.24)

Στις 27.11.24, πραγματοποιήθηκε παράλληλα με το 2^ο Ανύπατο Συμβούλιο Συνεργασίας Ελλάδος-Κύπρου η εν θέματι εκδήλωση στη Λευκωσία (ξενοδοχείο Hilton), παρουσία του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Χριστοδουλίδη και του Πρωθυπουργού της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κυρ. Μητσοτάκη. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από την εταιρία «Boussias Cyprus», σε συνεργασία με το Invest Cyprus, υπό την αιγίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας και την υποστήριξη του ΚΕΒΕ, της ΟΕΒ, του ΣΕΒ και του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΒΕΑ) και της εταιρείας παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών από την Ελλάδα, OneTeam.

Το πρόγραμμα του Συνεδρίου μπορεί να ανευρεθεί στον ιστότοπο : <https://grysummit.com/>.

Α. Την εκδήλωση άνοιξαν με χαιρετισμούς:

1. Η κ. Μ. Κυριάκου, Δ/νων Σύμβουλος της Boussias Cyprus (εταιρία με παρουσία και στην Ελλάδα), η οποία σημείωσε ότι το 2^ο Επιχειρηματικό Συνέδριο Ελλάδος-Κύπρου (το 1^ο έγινε στις 6.5.22 στην Αθήνα) φιλοδοξεί να γίνει θεσμός,

2. Ο κ. Σ. Βασιλείου, Αντιπρόεδρος του Invest Cyprus, ο οποίος αναφέρθηκε στα θετικά μηνύματα, που εκπέμπει η κ/οικονομία στο διεθνές περιβάλλον (ανάκτηση της βαθμίδας αξιολόγησης Α3 των κ/ομολόγων, μετά από 11 χρόνια, τη συνετή υλοποίηση πολιτικών, που περιγράφονται στη Νέα Εθνική Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη - OPAMA 2035, ΑΞΕ ύψους 3,5 δισ. Ευρώ, το 2023, με δημιουργία 3.500 θέσεων εργασίας, δυναμικό επιχειρηματικό και ελκυστικό επενδυτικό περιβάλλον).

3. Ο κ/ΠτΔ κ. Ν. Χριστοδουλίδης ο οποίος ανέφερε:

- στην οικονομική συνεργασία των δύο χωρών, στον ρόλο των επιχειρηματικών κοινοτήτων ως κινητήριο μοχλό για τη δημιουργία ανταγωνιστικών οικονομικών και ευημερίας, στη σημασία του συνεδρίου για τη σφυρηλάτηση μακροχρόνιων συνεργασιών,

- στην ύπαρξη ουσιαστικής βούλησης για περαιτέρω ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας, της οποίας η επιχειρηματικότητα, το εμπόριο και οι επενδύσεις αποτελούν βασικούς πυλώνες,

- στο γεγονός ότι η μεγαλύτερη επένδυση στην Κύπρο, προέρχεται από την Ελλάδα (απόκτηση της Ελληνικής Τράπεζας από τη Eurobank) επένδυση, η οποία ξεπερνά το 1 δισ. Ευρώ,

- στην πολύ καλή πορεία της κ/οικονομίας και τις θετικές διεθνείς αξιολογήσεις και μάλιστα εν μέσω δύο πολέμων (Ουκρανία και Μέση Ανατολή),

- στην εφαρμογή των 10 μηνυμάτων, που υπεγράφησαν στο 1^ο ΑΣΣ στην Αθήνα το 2023, που οδηγούν σε συνδυασμό με αυτά του 2^{ου} ΑΣΣ σε ουσιαστική διείρυνση της διμερούς συνεργασίας,

- στα τρία θεμέλια της οικονομικής του πολιτικής (δημοσιονομική υπευθυνότητα, σταθερό και ισχυρό χρηματοπιστωτικό περιβάλλον, συνεχείς και τολμηρές μεταρρυθμίσεις) και άσκηση στοχευμένων πολιτικών για την ενίσχυση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, στην προσέλκυση ποιοτικών άμεσων ξένων επενδύσεων, στη χορήγηση καλύτερων μισθών και στη συνομολόγηση νέων εμπορικών και επενδυτικών συμφωνιών,
- στην ανάγκη ουσιαστικής συζήτησης της "Εκθεσης DRAGHI" και στον σχεδιασμό και υλοποίηση κατάλληλων πολιτικών εντός της ΕΕ,
- στις συνεργασίες, που πρέπει να αναπτυχθούν και την αξιοποίηση ευκαιριών από τις επιχειρηματικές κοινότητες των δύο χωρών,
- στην τεχνολογική και ψηφιακή αναβάθμιση της Κύπρου ως παράγοντα ενδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας, στον αυξανόμενο αριθμό ψηφιοποίησης των κυβερνητικών υπηρεσιών, που προσφέρονται στις επιχειρήσεις και στους πολίτες καθώς και στην εφαρμογή «Ψηφιακός Πολίτης (αναπτύχθηκε από κοινού), όπου οι πολίτες θα μπορούν να εκδίδουν και να αποθηκεύουν επίσημα έγγραφα σε ψηφιακή μορφή», την οποία και ανακοίνωσε από το βήμα του εν θέματι συνεδρίου.
- 4. Στην ομιλία του ο Πρωθυπουργός κ. Κυρ. Μητσοτάκης εισηγήθηκε ότι:
 - το άριστο επίπεδο των ελληνοκυπριακών σχέσεων αντικατοπτρίζεται και στην οικονομία, με αποτέλεσμα οι σχέσεις των δύο κρατών να μην μονοπωλούνται πλέον από τα εθνικά ζητήματα και τις γεωπολιτικές προκλήσεις, αλλά να διέπονται από ένα πλαίσιο συνεργασίας ανάξιο των αδερφικών τους σχέσεων, με χαρακτηριστικό παράδειγμα, την ψηφιακή συνεργασία,
 - η Κύπρος αποτελεί διαχρονικά έναν από σημαντικότερους εμπορικούς και επενδυτικούς εταίρους της Ελλάδας και αντίστροφα,
 - οι «αξιοζήλευτες» επιδόσεις της κ/οικονομίας οφείλονται στον πιο υπεύθυνο χειρισμό της οικονομικής κρίσης από την Κύπρο, σε αντίθεση με τη χώρα μας, που καθυστέρησε να εφαρμόσει πολιτικές, με μετρήσιμα αποτελέσματα,
 - το διμερές εμπόριο και οι άμεσες επενδύσεις καταγράφουν, τα τελευταία χρόνια, σταθερά ανοδική τάση, ενώ τα περιθώρια είναι ακόμα μεγαλύτερα, δεδομένου και του γεγονότος ότι η θέση της Κύπρου στον παγκόσμιο χάρτη έχει αλλάξει και η οικονομία της συγκαταλέγεται στις ταχύτερα αναπτυσσόμενες στην ΕΕ,
 - η επιχειρηματικότητα στην Κύπρο είναι πολλαπλάσια του μεγέθους της,
 - είναι ιδιαίτερα σημαντικά τα επιτεύγματα της Ελλάδας στην οικονομία (π.χ. η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας, οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, η μείωση της ανεργίας, σε μονοψήφια ποσοστά, η μεγαλύτερη μείωση δημοσίου χρέους στον ΟΟΣΑ και η εμπιστοσύνη των διεθνών αγορών)
 - η κατάθεση της ε/Στρατηγικής για την Τεχνητή Νοημοσύνη, δημιουργεί προκλήσεις πολιτικής αλλά και ευκαιρίες για τον επιχειρηματικό κόσμο,
 - Ελλάδα και Κύπρος μπορούν να πρωταγωνιστούν στις εξελίξεις στην ΕΕ.
- Β. Ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Ε/ΥΠΕΕ και Πρόεδρος της Enterprise Greece, κ. Δημ. Σκόλλος εισηγήθηκε στην ομιλία του ότι:
 - ο αποτελεσματικός συντονισμός των πολιτικών των δύο χωρών σε νέα πεδία οικονομικής δραστηριότητας και σε νέα πεδία, που άπτονται της οικονομικής ασφάλειας θα επιτρέψει να αξιοποιηθεί καλύτερα η αναπτυξιακή δυναμική των οικονομιών των δύο χωρών,
 - οι θετικές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας, τα τελευταία χρόνια, στη δημοσιονομική πολιτική, το θεσμικό και το επιχειρηματικό περιβάλλον αποτελούν το πλαίσιο για την ενίσχυση της εξωστρέφειας της χώρας, τόσο στο πεδίο της προσέλκυσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, όσο και σε αυτό της προώθησης των ελληνικών εξαγωγών,
 - οι προκλήσεις, που θέτει το νέο διαρκώς μεταβαλλόμενο διεθνές οικονομικό περιβάλλον, με τις παρατηρούμενες τάσεις κατακερματισμού του διεθνούς εμπορίου, την αναδιάρθρωση των παγκόσμιων αλυσίδων αξίας και την ανάδειξη των ζητημάτων ενεργειακής ασφάλειας, καθιστούν αναγκαίο τον αποτελεσματικό συντονισμό των κρατών για τη διατήρηση και περαιτέρω εμβάθυνση ενός ανοιχτού διεθνούς οικονομικού συστήματος,
 - το εξαιρετικό επίπεδο των διμερών οικονομικών σχέσεων Ελλάδας και Κύπρου διευρύνει τις προοπτικές συνεργασίας στους τομείς του τουρισμού, της αγροτοδιατροφικής παραγωγής, της ναυτιλίας, των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και κυρίως της ενέργειας.
- Β. Ακολούθως έλαβαν χώρα Δημόσιες Συζητήσεις (Panel Discussions)

Panel Discussion 1 – Οικονομία

Σε αυτήν τη θεματική, οι ομιλητές εισηγήθηκαν ότι:

- το διεθνές σκηνικό εμπεριέχει κινδύνους και ευκαιρίες και χαρακτηρίζεται από οικονομική επιθετικότητα, θρυσματισμό και έντονη γεωπολιτική αίσθηση, με την προσθήκη του προστατευτισμού, την τάση εταναφορίας κάποιων μορφών απορρύθμισης (deregulation) αλλά και με διαφοροποιήσεις

στην ενεργειακή ασφάλεια και την εξωτερική πολιτική,

- υπάρχουν ερωτηματικά, μεταξύ προεκλογικών εξαγγελιών της νέας αμερικανικής κυβέρνησης και της τρέχουσας διεθνούς οικονομικής πραγματικότητας (αλλαγές στον T-Regulation, που ρυθμίζει την πιστωτική επέκταση από χρηματομεστές στις ΗΠΑ, τη λήξη της εποχής του οικονομικού φιλέλευθερισμού, την έναρξη της εποχής του wellbeing transfer, με τελικό πιθανό αποτέλεσμα, την ενίσχυση του USD, παρά το ότι ο νέος αμερικανός Πρόεδρος είναι υπέρ του αδύναμου δολαρίου (soft USD) για να εξαλείψει τα υψηλά εμπορικά ελλείμματα των ΗΠΑ με συμμάχους και εταίρους (το Βιετνάμ έχει 100 δισ. USD εμπορικό πλεόνασμα με τις ΗΠΑ και η ΕΕ 200 δισ. USD),
- η θετική πορεία και η βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών Ελλάδος και Κύπρου θεωρούνται τις οικονομίες των δύο χωρών, έναντι πιθανών κρίσεων και του πληθωρισμού, διότι το ζήτημα δεν είναι το εάν, αλλά το πότε θα υπάρξει η επόμενη οικονομική κρίση, ενώ ιδιαίτερης σημασίας είναι και η αύξηση των καταθέσεων, διότι αποδεικνύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στις αγορές,
- ζητούμενο είναι αφενός η αντίδραση των αγορών στις ανωτέρω εξελίξεις καθώς παρατηρείται αύξηση των τιμών του πετρελαίου, των τιμών ενέργειας, πτώση των μετοχών και των αγορών κρατικών ομολόγων, πτώση του πληθωρισμού,
- στο πλαίσιο αυτό, η ανάγκη συνεργασίας στρατηγικής σκέψης και προσαρμοστικότητας στην Ελλάδα και την Κύπρο είναι επιτακτικότερη από ποτέ άλλοτε, αλλά χρειαζόμαστε αύξηση της παραγωγικότητας.

Panel Discussion 2 - Χρηματο-οικονομικές Επενδύσεις και Ανάπτυξη

Σε αυτήν τη θεματική οι ομιλητές εισηγήθηκαν ότι:

- χρειάζονται εμπορικές και επενδυτικές συνεργασίες, μεταξύ Ελλάδος και Κύπρου, αλλά και σε άλλες περιοχές του κόσμου, με έμφαση στους τομείς της ναυτιλίας, της ενέργειας, του τουρισμού, της εκπαίδευσης, της μεταφοράς τεχνολογίας, του περιβάλλοντος και της έρευνας καθώς και να δοθεί έμφαση στις εξαγωγές αγαθών, οι οποίες θα ενισχύσουν και τις εξαγωγές υπηρεσιών,
 - υπάρχει ένα πλαίσιο, με διακρατικά έργα Ελλάδος - Κύπρου, με θετικές προοπτικές για την ανάπτυξη των διμερών οικονομικών σχέσεων και της διμερούς συνεργασίας ευρύτερα, ενώ χρειάζεται στενή συνεργασία και εντός της ΕΕ,
 - είναι ανάγκη να προχωρήσουν και οι δύο χώρες στη γρηγορότερη υιοθέτηση της τεχνολογίας και την αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού που προκύπτει, λόγω του δημογραφικού και λόγω της έλλειψης εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και βεβαίως να μειωθεί η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και να βελτωθεί η ανταγωνιστικότητα των δύο οικονομιών,
 - μπορούν να αξιοποιηθεί ο αναπτυσσόμενος κλάδος των επενδυτικών κεφαλαίων στην Κύπρο για χρηματοδότηση επενδύσεων και στην Ελλάδα,
- #### Panel Discussion 3 - Έρευνα - Τεχνολογία - Καινοτομία - Διασυνδεσιμότητα
- Σε αυτήν τη θεματική οι ομιλητές εισηγήθηκαν ότι:
- ζητούμενο αποτελεί η δημιουργία ψηφιακής καινοτομίας, η οποία βελτιώνει την παραγωγικότητα και μετασηματίζει τις χρηματο-οικονομικές συναλλαγές,
 - είναι αναγκαία η έμφαση στην τεχνολογία ως αιχμή του δόρατος του αναπτυξιακού σχεδιασμού για τη δημιουργία ισχυρών εγχώριων εταιριών και στον τομέα της Πληροφορικής, ενώ χρειάζονται και ισχυροί εγχώριοι οργανισμοί, που θα διαχειρίζονται τους εθνικούς διαγωνισμούς (κατά το μοντέλο της Κοινωνίας της Πληροφορίας),
 - το κράτος (οι κρατικοί οργανισμοί) πρέπει να είναι τουλάχιστον ουδέτερο έναντι της τεχνολογίας, ότι χρειάζεται ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας αλλά και πολίτες με απαραίτητες ψηφιακές δεξιότητες (re-skilling και up-skilling), ενώ, παράλληλα, χρειάζονται και περισσότεροι προγραμματιστές υπολογιστών (3000 χρειάζεται η Κύπρος ενώ τα κ/Πανεπιστήμια παράγουν 300/έτος) καθώς και να διευκολυνθούν οι φοιτητές στην απασχόληση σε αντίστοιχες εταιρίες, λόγω έλλειψης εργαζομένων και ότι η διείσδυση της τεχνολογίας μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία στον τομέα (παγκοσμίως το chatgpt έφτασε τους 100 εκ. χρήστες, σε τρεις μήνες, ενώ το ίντερνετ χρειάστηκε 7 χρόνια για να πετύχει τα ίδια νούμερα).

Panel Discussion 4 – Τουρισμός

Σε αυτή τη θεματική ο Υφυπουργός Τουρισμού κ. Κ. Κουμής, εισηγήθηκε ότι:

- Ελλάδα και Κύπρος πρέπει να προχωρήσουν με σεβασμό στο περιβάλλον και στις αρχές της αειφορίας για την περαιτέρω ανάπτυξη του τουριστικού τους προϊόντος, καθώς και οι δύο είναι προορισμοί που βασίζονται στις φυσικές τους ομορφίες, κάτι που αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση, αφού από αυτόν εξαρτάται η καθημερινότητα χιλιάδων οικογενειών σε Κύπρο και Ελλάδα,
- ο τουρισμός αποτελεί μεγάλο κεφάλαιο και για τις δύο χώρες. Χαρακτηριστικό είναι ότι, το 2023, η συνεισφορά του στην Ελλάδα ξεπέρασε το 19% του ΑΕΠ και στην Κύπρο το 12,9%, ενώ αναμένεται το 2024 να ανέλθει στο 13,5%.

• το πιο ευδιάκριτο κοινό στοιχείο είναι ότι και οι δύο προορισμοί είναι «ηλίου και θάλασσας», με κοινά στοιχεία τη φιλοξενία, την ιστορία και τη μυθολογία, ενώ οι διαφορές εστιάζονται κυρίως στο γεγονός ότι η Ελλάδα είναι πιο μεγάλος προορισμός, με ισχυρότερη ταύτιση με την ιστορία του ελληνικού πολιτισμού, και με ισχυρότερη την ταυτότητα (brand name) της πρωτεύουσας

• και οι δύο χώρες έχουν το πρόβλημα της εποχικότητας, αφού τον χειμώνα είναι πολύ πιο μικρή η ζήτηση σε σχέση με το καλοκαίρι, δίνοντας ως παράδειγμα την εξερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η οποία είναι μειωμένη, κατά 40%, τον χειμώνα, ενώ αναφέρθηκε σε σειρά πρωτοβουλιών της κ/Κυβέρνησης (σχέδια κινήτρων για τη διοργάνωση αθλητικών ή πολιτιστικών γεγονότων για τη χειμερινή περίοδο, απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για Σχέδιο Κατάρτισης του Υπουργείου Εργασίας, για να μείνουν ανοιχτές οι τουριστικές επιχειρήσεις και τη χειμερινή περίοδο, στήριξη της εργασίας αντί της ανεργίας, σταδιακή επέκταση της τουριστικής περιόδου),

• η Κύπρος έχει δύο διεθνή αεροδρόμια, ενώ η Ελλάδα 15, στην Κύπρο εκτελούνται δρομολόγια από 55 εταιρείες, ενώ το στόχισμα ήταν να επανέλθουν οι εταιρείες, μετά την πανδημία ή να αυξήσουν τη συχνότητα των πτητικών τους προγραμμάτων, με αποτέλεσμα η Κύπρος να πάρει βραβείο παγκόσμιου προορισμού της χρονιάς στη βελτίωση της αεροπορικής σύνδεσης, στο Παγκόσμιο Συνέδριο Αερομεταφορών στο Μπαχαρέν,

• η Κύπρος δεν διαθέτει απευθείας πτήσεις από/προς Κίνα και ΗΠΑ, καθώς τα πληθυσμιακά δεδομένα της Κύπρου και ο εξερχόμενος τουρισμός για αυτούς τους προορισμούς είναι μικρός, υπάρχει, όμως, αισιοδοξία, ότι, το 2026, είναι πιθανή η αεροπορική σύνδεση με Ινδία, αν οι εταιρείες, με τις οποίες συνομιλήσε το Υφυπουργείο, αποκτήσουν τα αεροσκάφη που περιμένουν εγκαίρως,

• η πρώτη τουριστική αγορά για την Κύπρο είναι η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου, ακολουθεί η αγορά της Ρωσίας, η οποία χάθηκε, όπως και η αναδυόμενη αγορά της Ουκρανίας, ωστόσο, το κενό έχει αναπληρωθεί από τις αγορές άλλων χωρών, με το Ισραήλ να είναι δεύτερη αγορά σήμερα, ενώ σημειώθηκε και άλμα στην αγορά της Πολωνίας και άλλων χωρών της Ευρώπης, ενώ στην Ελλάδα, οι δύο πρώτες αγορές είναι η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, με μερίδιο 16% η κάθε μία, το 2023, ενώ υπογράμμισε ότι και στις δύο χώρες, οι πρώτες πέντε αγορές είναι ευρωπαϊκές,

• την πρωτοβουλία της Ελληνικής Κυβέρνησης για δημιουργία Παρατηρητηρίου Παράκτιου και Θαλάσσιου Τουρισμού, πριν από περίπου ένα χρόνο, με σκοπό την προστασία των ακτών της Μεσογείου, δεδομένου ότι και οι δύο χώρες εξαρτώνται από τον παράκτιο τουρισμό και οι παραλίες αποτελούν το συγκριτικό πλεονέκτημα, των δύο χωρών, οπότε ο αριθμός των ακτών με προβλήματα διάβρωσης είναι πολύ μεγάλος (η Κύπρος στηρίζει την ενλόγω πρωτοβουλία).

Δ. Συνομιλίες με Υπουργούς (Fireside Chats)

1. Υγεία

Σε αυτήν τη θεματική οι ομιλητές επείσημαναν ότι:

• οι αμοιβές των ιατρών είναι χαμηλότερες στην Ελλάδα, το 1/3 των ιατρών της Κύπρου προέρχονται εξ Ελλάδος,

• τα συστήματα υγείας πρέπει να αυξήσουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και να διαχειριστούν το κόστος λειτουργίας τους, ενώ η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη, λόγω και του νησιωτικού της χαρακτήρα να συντηρεί υγειονομικές δομές σε απομακρυσμένες περιοχές, με υψηλό κόστος για λίγους κατοίκους,

• και στις δύο χώρες υπάρχει αύξηση επιβίωσης σε χρόνιους ασθενείς (π.χ. καρκινοπαθείς), ενώ η υγεία συνδέεται με την ευζωία,

• χρειάζεται ενδυνάμωση της υγειονομικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος και Κύπρου σε όλα τα επίπεδα,

2. Οικονομία

Σε αυτήν τη θεματική ο Υφυπουργός κ. Χ. Δήμας επείσημανε ότι:

• γίνεται προσπάθεια από κοινού, ώστε η οικονομική συνεργασία Ελλάδος - Κύπρου να περάσει σε άλλο επίπεδο, δεδομένου ότι η διμερής συνεργασία είναι διαχρονική,

• συζητήθηκε η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε διάφορους τομείς (η καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και της διαφθοράς, το κράτος δικαίου, η πάταξη της φοροδιαφυγής και η αντιμετώπιση του αθέμιτου ανταγωνισμού, λόγω φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής),

• υφίστανται θεσμικές και τεχνολογικές δράσεις αλλά και δράσεις καινοτομίας για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής (σύνδεση τερματικών Pos με AADE, ψηφιοποίηση όλων των φορολογικών συναλλαγών) καθώς και ο στόχος επέυξης περισσότερων εσόδων με λιγότερους φόρους (ενδεχομένως με τη Τεχνητή Νομοσύνη), δεδομένου ότι, από το 2019 μέχρι σήμερα, καταργήθηκαν 60 φόροι, ενώ ετοιμάζεται η κατάργηση άλλων 12, σε

προσεχές νομοσχέδιο,

• υπάρχει μία σειρά μέτρων που οδηγούν σε επιμέρους οικονομικά επιτεύγματα της Ελλάδας (μείωση ανεργίας, αύξηση κατώτατου μισθού, μείωση ασφαλιστικών εισφορών), αλλά και μέτρων αντιμετώπισης του δημογραφικού καθώς και η διεύρυνση χορήγησης της Golden Visa από τα ακίνητα και στον τομέα προσέλευσης νεοφύων επιχειρήσεων ή επένδυσης σε ε/νεοφυείς επιχειρήσεις,

3. Ενέργεια

Στη θεματική αυτή οι ομιλητές επείσημαναν:

• το γεωπολιτικό ρίσκο της κατασκευής της ηλεκτρικής διασύνδεσης Great Sea Interconnector μεταξύ Ελλάδας-Κύπρου-Ισραήλ, το οποίο είναι διαχειρίσιμο (Παπαναστασίου), ενώ, αναφορικά με τη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο μετοχικό κεφάλαιο του έργου η τελική επενδυτική απόφαση θα ληφθεί, μετά τη μελέτη για την αξιολόγηση των κινδύνων, ενώ αναμένεται τοποθέτηση του συμβουλευτικού οίκου επί των ζητημάτων της δέουσας επιμέλειας και της ανάλυσης κόστους-οφέλους,

• την ενεργειακή πολιτική της ΚΔ, η οποία, βασίζεται στην αξιοποίηση του φυσικού αερίου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, σε συνδυασμό με τη χρήση ΑΠΕ, την ηλεκτρική διασύνδεση και την τεχνολογία των μπαταριών,

• τα θέματα που συζητήθηκαν στη Διακυβερνητική (ηλεκτρική διασύνδεση, η αναδυόμενη αγορά φυσικού αερίου, αναφέροντας αίτημα τεχνικής βοήθειας της κ/πλευράς, αναφορικά με την αναδυόμενη αγορά και τη μετάπτωση στην ελεύθερη αγορά, καθώς και την πιστοποίηση του πλωτού τερματικού μέσω των αντίστοιχων υποδομών της Ελλάδας),

• ότι το πρώτο κ/φυσικό αέριο αναμένεται από το κοιτάσμα «Κρόνος» στο τεμάχιο 6, το πρώτο εξάμηνο του 2027, με κατεύθυνση το κοιτάσμα «Ζορ» και υδροποίηση στη Νταμιέττα της Αιγύπτου.

• τη σαφή στήριξη από τις ΗΠΑ (Σκυλακάκης) και τα οφέλη της ολοκλήρωσης του GSI (ένα έργο υψηλής απόδοσης, με μεγαλύτερο όφελος για τον Κύπριο καταναλωτή), καθώς πρόκειται, αφενός, για ένα «γεωπολιτικό και ενεργειακό έργο» που θα δώσει μία τελείως άλλη διάσταση στο ενεργειακό σύστημα της Κύπρου και της ευρύτερης σύνδεσης με το Ισραήλ, αφετέρου για έργο καλωδίωσης που δεν επηρεάζει τα δικαιώματα του βυθού της θάλασσας, εκφράζοντας την ελπίδα ότι θα επικρατήσει η κοινή λογική,

• τη μεγαλύτερη επιρροή των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα της Ελλάδος, (13,5 GW), ενώ τα επόμενα τρία χρόνια θα ξεπεράσει τα 20 GW, (κυρίως φωτοβολταϊκά), συγκριτικά με την Κύπρο,

• το ρόλο της Ελλάδας ως κόμβου διάφορων διασυνδέσεων, τις υφιστάμενες ηλεκτρικές διασυνδέσεις με Ιταλία, Αλβανία, Β. Μακεδονία, Βουλγαρία και Τουρκία, την υπό εξέλιξη διασύνδεση με Κύπρο που θα φτάνει ως το Ισραήλ, και την υπό μελέτη πράσινη διασύνδεση για μεταφορά αιολικής ενέργειας από την Αίγυπτο καθώς και τις εσωτερικές διασυνδέσεις με τα νησιά (Κρήτη, Κυκλάδες, Δωδεκάνησα), με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος που θα βασίζεται στις ΑΠΕ για την παραγωγή ηλεκτρισμού και σε βάθος χρόνου και για την παροχή άλλων υπηρεσιών, όπως θέρμανση, ψύξη κλπ.

4. Έρευνα – Τεχνολογία – Καινοτομία

Σε αυτήν τη θεματική οι ομιλητές επείσημαναν:

• το επόμενο βήμα μετά τη συνεργασία για την εφαρμογή του Ψηφιακού Πολίτη που είναι η ψηφιακή διαλειτουργικότητα Ελλάδος - Κύπρου, μέσω της οποίας οι πολίτες και επιχειρηματίες των δύο χωρών θα μπορούν να χρησιμοποιούν τα έγγραφά τους και στις δύο χώρες, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε διαδικασία για τη γνησιότητά τους, παράδειγμα που μπορούν να ακολουθήσουν και άλλες χώρες,

• την ύπαρξη σχεδίων για δημιουργία κάρτας φιλάθλου, επέκτασής τους στον τομέα των κοινωνικών ασφαλίσεων καθώς και των ηλεκτρονικών ταυτοτήτων, την ασφάλιση των αυτοκινήτων,

• τις προϋποθέσεις ανάπτυξης του τομέα της Τεχνητής Νοημοσύνης (AI) σε κάθε χώρα (ύπαρξη μεγάλου μεγέθους δεδομένων, ενσωμάτωση του νομοθετικού πλαισίου για τα δεδομένα στην ΕΕ - European Data Act - που ρυθμίζει τη δίκαιη πρόσβαση, τα δικαιώματα των χρηστών και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, υποδομές με υπολογιστική ισχύ, ταλέντο και δεξιότητες, εργοστάσια Τεχνητής Νοημοσύνης, εξεύρεση λύσεων από το Δημόσιο Τομέα για τα ανωτέρω),

• την ανάγκη απαλλαγής των πολιτών από την ψηφιακή γραφειοκρατία.

5.2 Η Hellas Sat συμμετέχει στον πλειστηριασμό για τη νέα άδεια λειτουργίας εμπορικού δικτύου Επόμενης Ψηφιακής Τηλεόρασης στην Κύπρο

Την Παρασκευή, 22.11.2024, ολοκληρώθηκε επίσημα η παράταση που δόθηκε από πλευράς του Τμήματος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών για τον διαγωνισμό επόμενης ψηφιακής πλατφόρμας. Η μοναδική εταιρεία που τελικά υπέβαλε προσφορά ήταν η Hellas Sat, με Διευθύνοντα Σύμβουλο τον κ. Χ.

Πρωτοπατά. Η Hellas Sat, θα διαχειρίζεται, από τούδε και στο εξής, το σήμα των καναλιών της τηλεόρασης ενώ υπόσχεται να προσφέρει υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας και προς τους πολίτες και προς τα κανάλια και μάλιστα, χωρίς να υπάρχουν προβλήματα. Η Velister είναι μία εταιρεία που δημιουργήθηκε από τους τηλεοπτικούς σταθμούς ANTI, Σίγμα, LTV, Λόγος/Mega (Αρχιεπισκοπή) Plus (όταν το κανάλι ήταν συμφερόντων Ανδρέα Σοφοκλέους), Άλφα (το συνδρομητικό του Μ. Χάσκου) και τις πλατφόρμες Cablenet και PrimeTel, η οποία, το 2010, πήρε μέσω πλειστηριασμού, το δίκτυο ψηφιακής πλατφόρμας, με τίμημα που ανήλθε στα 10 εκ. Ευρώ.

Παρασημακά, υπήρχαν φημολογίες πως θα υπήρχαν κι άλλες προτάσεις. Ωστόσο, όλες απαιτούσαν τον αποκλεισμό από το διαγωνισμό της Velister, της εταιρείας που κέρδισε το διαγωνισμό, το 2011, όταν έγινε η μετάβαση της Κύπρου στο ψηφιακό περιβάλλον, μετά από οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εταιρεία αντιμετώπιζε σωρεία προβλημάτων (δεκατρία χρόνια μετά, η εταιρεία, οφείλει σε πιστωτές και μετόχους 15 εκ. Ευρώ, το κ/Κράτος της έχει χαρίσει ήδη 2,5 εκ. Ευρώ, από τα 10 εκ. που ήταν ο πλειστηριασμός, λόγω οικονομικών προβλημάτων, ωστόσο παραμένει μια εταιρεία χρεωμένη και με ασταχισμένο εξοπλισμό), είχε ασταχισμένο εξοπλισμό που δεν μπορούσε να σηκώσει πολλά κανάλια, ενώ ήταν αδύνατον να γίνει και αναβάθμιση του συστήματός της για να εκπέμπει η κ/τηλεόραση σε Υψηλή Ευκρίνεια (κάτι που παραδέχθηκε και η ίδια η Velister, όταν συζητήθηκε, πέρυσι, το μέλλον της ψηφιακής τηλεόρασης στην Κύπρο, στο πλαίσιο του τερματισμού του συμβολαίου του κ/Κράτους με την εταιρεία).

Επισημαίνεται δε, ότι στο πλαίσιο της διαβούλευσης του Σεπτεμβρίου 2023, η Velister ζητούσε ανανέωση της άδειάς της για 10 χρόνια, το λιγότερο, προκειμένου να είναι βιώσιμη η λειτουργία της πλατφόρμας καθώς και την πρόθεση της να συμφωνήσει σε ένα τέλος πρόσβασης, μη απαγορευτικό για τους τηλεοπτικούς οργανισμούς. Η Velister ισχυρίστηκε ότι, μέχρι σήμερα, λόγω της μεθοδολογίας για τον υπολογισμό του ετήσιου τέλους πρόσβασης από το Γραφείο Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΕΡΠΗΤ), τα έσοδα της ήταν πολύ πιο χαμηλά, σε σχέση με τα πραγματικά έξοδα λειτουργίας της, με αποτέλεσμα να έχουν συσσωρευθεί υποχρεώσεις πέραν των 8 εκ. Ευρώ και μάλιστα έκανε λόγο για πρόωρο κλείσιμο της (2023), σε μια προσπάθεια να πείσει το κράτος να της ανανεώσει τη σύμβαση.

Η εταιρεία πέρυσι, ζητούσε από το κ/Κράτος να της ανανεώσει το συμβόλαιο, αλλά να της δοθεί και χορηγία, με στόχο να επενδύσει 1,3 εκ. Ευρώ και 600 χιλιάδες Ευρώ για συντήρηση των μηχανημάτων της. Φυσικά, ανέφερε και το ενδεχόμενο να συγκεντρωθεί το ποσό, μέσω δανειοδότησης. Άλλωστε, η Velister είχε διεξάγει οικονομική μελέτη για καθορισμό του τέλους πρόσβασης, η οποία δείχνει να είναι το ετήσιο τέλος πρόσβασης για κάρτες μνήμης (SD) θα μπορούσε να είναι το 10% του υφιστάμενου, δηλαδή 120.000 Ευρώ, ενώ το ετήσιο τέλος πρόσβασης για Υψηλή Ευκρίνεια - High Definition (HD) θα μπορούσε να είναι 320.000 Ευρώ. Για το HD η εταιρεία ζητούσε να αναλάβει το κράτος να το καλύψει, λόγω του ιδιαίτερα υψηλού κόστους που προϋπολογίζεται για μετάδοση σε HD, δυσανάλογα μεγαλύτερου από το αντίστοιχο εύρος φάσματος που θα κατανέμεται σε σχέση με το SD και έτσι ζητούσε δοθεί το ποσό De Minimis 200.000 Ευρώ, για τρία χρόνια, που έχει ήδη εγκριθεί από το προηγούμενο Υπουργικό Συμβούλιο.

Συμπερασματικά, η Hellas Sat εισέρχεται στη σχετική αγορά, με στόχο να αλλάξει τα δεδομένα της ψηφιακής τηλεόρασης, κάνοντας αίτηση για την ψηφιακή πλατφόρμα. Μάλιστα, στη δημόσια διαβούλευση υποσχέθηκε καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες και τα κανάλια, χωρίς διακοπή σήματος.

5.3 Πρόταση στην κ/Βουλή για συναλλαγές σε μετρητά μόνο έως 10.000 Ευρώ (Συνεδρίαση της Επιτροπής Θεσμών της κ/Βουλής)

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Τμήματος Τελωνείων, που κατετέθησαν στην Επιτροπή Θεσμών της κ/Βουλής, τα τελευταία πέντε χρόνια, κατεσχέθησαν 3,5 εκ. Ευρώ σε μετρητά από επιβάτες που παρέλειψαν να τα δηλώσουν, κατά την άφιξη ή αναχώρησή τους από αεροδρόμια και λιμένες - μαρίνες της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ άλλα 1,8 εκ. Ευρώ σε μετρητά εντοπίστηκαν μέσα σε συσκευασίες, που εστάλησαν ταχυδρομικά. Ειδικότερα, στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής έγινε λόγος για ποσό, άνω των 120 εκ. Ευρώ σε μετρητά, ποσό το οποίο διακινήθηκε μέσω των αεροδρομίων της Κύπρου τα τελευταία τρία χρόνια.

Στο πλαίσιο της εν λόγω συζήτησης, κατετέθη πρόταση νόμου του Προέδρου της Επιτροπής Θεσμών της Βουλής και βουλευτή του ΔΗΣΥ, κ. Δ. Δημητρίου, με στόχο τον τερματισμό (ή έστω τον περιορισμό) της διακίνησης μαύρου χρήματος, που γίνεται στην Κύπρο με τη χρήση μετρητών. Συγκεκριμένα, προβλέπει την απαγόρευση οποιασδήποτε συναλλαγής, που αφορά στο εμπόριο αγαθών και παροχή υπηρεσιών με μετρητά, πέραν των 10.000 Ευρώ,

ή ίσου ποσού σε ξένο νόμισμα, ανεξαρτήτως του εάν η συναλλαγή διενεργείται με μία και μόνη πράξη ή με περισσότερες. Η πρόταση νόμου καταργεί τις όποιες εξαιρέσεις και διευκολύνσεις παρέχονται σήμερα σε συγκεκριμένες επιχειρηματικές ομάδες, με βάση την κείμενη νομοθεσία, όπως π.χ. οι επιχειρηματίες, που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ακινήτων (αίτημα της ΜΟΚΑΣ). Η «Πρόταση Δημητρίου» προβλέπει και ποινές. Προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι, «πρόσωπο που εμπορεύεται αγαθά ή παρέχει υπηρεσίες κατά παράβαση των διατάξεων του εδαφίου (1) είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και σε περίπτωση καταδίκης του, υπόκειται σε χρηματική ποινή, που δεν υπερβαίνει το 10% του ποσού, που εισπράχθηκε σε μετρητά».

Υπέρ της πρότασης νόμου του κ. Δ. Δημητρίου έχουν ταχθεί ο Έφορος Φορολογίας, η Νομική Υπηρεσία, η προϊστάμενη της Μονάδας Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ), το Τμήμα Τελωνείων, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ο Σύνδεσμος Τραπεζών και ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Λογιστών. Μάλιστα, η επικεφαλής της ΜΟΚΑΣ επεσήμανε στους βουλευτές ότι, τα τελευταία τρία χρόνια, δεν παρέλαβε η υπηρεσία της, ούτε μία αναφορά για ύποπτη συναλλαγή, ενώ ο Έφορος Φορολογίας κ. Σ. Μαρκίδης επεσήμανε στην τοποθέτησή του ότι, πολλές φορές, τα μετρητά χρησιμοποιούνται και ως μέσο φοροδιαφυγής, εισηγούμενος τη σταδιακή μείωση του ποσού στα 1.000 Ευρώ καθώς και τη συμπεριληψη, μεταξύ των προτεινόμενων χρηματικών ποινών και των ποινών φυλάκισης. Σημειώτεον, ότι οι εν λόγω αναφορές αξιωματούχων, κατά τη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών δημιούργησαν αμφιβολίες, σχετικά με την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του μηχανισμού εντοπισμού αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, παρόλο που το πρόβλημα αναφορικά με το σκέλος της φοροδιαφυγής δεν έχει λάβει στην Κύπρο ανησυχητικές διαστάσεις.

Εν κατακλείδι, όλοι οι προσκεκλημένοι φορείς συμφώνησαν με την Πρόταση Νόμου, ωστόσο διατυπώθηκαν θέσεις για περαιτέρω διαβούλευση και βελτίωση των προνοιών του νομοσχεδίου, π.χ. εξαιρέσεις για ακραία συμβάντα, όπως σοβαρά προβλήματα, που μπορούν να παρουσιαστούν στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η πραγματοποίηση συνδιαλλαγών με συμβατικό τρόπο, ενώ ετέθησαν και άλλα θέματα, που αφορούν στον τραπεζικό τομέα, όπως αθέμιτες πρακτικές και χρεώσεις τραπεζικών οργανισμών.

5.4 Αυξανόμενη ζήτηση ακινήτων στη Λάρνακα από Λιβανέζους επενδυτές

Η ζήτηση για επενδύσεις σε ακίνητα στη Λάρνακα παραμένει υψηλή, παρά την ακύρωση της συμφωνίας με την Kition Ocean Holdings για την ανάπτυξη του λιμένα και της μαρίνας Λάρνακας. Οι Λιβανέζοι επενδυτές ενδιαφέρονται, κυρίως, για διαμερίσματα και σπάτια, λόγω της ασφάλειας που παρέχει η Λάρνακα. Η κινητικότητα από ξένους επενδυτές ενισχύει τη ζήτηση σε διάφορες περιοχές της πόλης, ενώ παράλληλα συντηρεί την ανησυχία για την αύξηση των τιμών στην αγορά ακινήτων.

Τέσσερις μήνες μετά τον τερματισμό της προαναφερθείσας συμφωνίας από το κ/κράτος, φορείς της Λάρνακας και ειδικοί στον χώρο των ακινήτων αναφέρουν ότι, το αρχικό σοκ του τερματισμού της συμφωνίας ανιστοαθμίστηκε από τις θετικές προδοκίες, που δημιούργησε η ανακοίνωση του σχεδίου ανάπτυξης στα πρώην διωλιστήρια (το Lamaka-land of tomorrow). Μάλιστα, παράγοντες της αγοράς, θεωρούν ότι διατηρείται το «μομέντουμ» της Λάρνακας, καθώς «ο παράγων» που το δημιουργεί και το συντηρεί δεν είναι το έργο της ανάπτυξης λιμένα και μαρίνας, αυτό καθαυτό, αλλά η ίδια η πόλη και οι προσοπτικές της».

Καθοριστικής σημασίας τη συγκεκριμένη περίοδο για την πορεία των πωλήσεων ακινήτων είναι η κλιμάκωση της έντασης στη Μέση Ανατολή, η οποία οδηγεί σε πτώση του επενδυτικού ενδιαφέροντος των ισραηλινών, από την άλλη πλευρά, όμως, έχει προκαλέσει σημαντική αύξηση της ζήτησης από τους Λιβανέζους, των οποίων η Λάρνακα αποτελεί διαχρονικά την πρώτη επιλογή. Όπως και το 2006, κάποιοι Λιβανέζοι θέλουν να έρθουν στην Κύπρο για την ασφάλειά τους και ζητούν κυρίως διαμερίσματα και σπάτια. Η ζήτηση αφορά ολόκληρη τη Λάρνακα (όχι μόνο τον αστικό ιστό αλλά και την ευρύτερη περιοχή, από την Οροκλίνη, μέχρι τα Περγόλια και το Κίτι).

Την εκτίμηση ότι η ζήτηση ενδέχεται ν' αυξηθεί, το επόμενο διάστημα, κυρίως από Λιβανέζους, εξέφρασε ο Πρόεδρος του ΕΒΕΛ Δρ. Νίκης Αντωνίου, υποδεικνύοντας πως αυτό έγινε και στο παρελθόν. Σημείωσε, ακόμη, ότι αναδύεται και μια νέα αγορά επενδυτών από την Πολωνία, ενώ στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε και η σύλληψη σφετεριστών ελληνοκυπριακών περιουσιών, με αποτέλεσμα οι ξένοι επενδυτές να λάβουν το μήνυμα ότι δεν πρέπει να επενδύουν στα Κατεχόμενα.

Παράλληλα, ο Πρόεδρος του ΕΒΕΛ επεσήμανε ότι υπάρχει μεγάλη κινητικότητα για τη Λάρνακα, αλλά από την άλλη, πρέπει να δοθεί προσοχή να μην ανέβουν πολύ οι τιμές αποφεύγοντας το παράδειγμα της Λεμεσού,

επισημαίνοντας τον κίνδυνο που υπάρχει στην αγορά των ακινήτων από το «πάγωμα» των πολεοδομικών αδειοδοτήσεων, λόγω της πρόσφατης λειτουργίας των νεοσύστατων Επαρχιακών Οργανισμών Αυτοδιοίκησης (προϊόν της πρόσφατης μεταρρύθμισης στον χώρο της κ/Τοπικής Αυτοδιοίκησης), οι οποίες πρέπει να οφείλουν να επαυξάνουν τις σχετικές διαδικασίες.

Επιπρόσθετα, η αγορά ακινήτων στη Λάρνακα εμφανίζει αύξηση 9% στις πωλήσεις, ενώ αυξάνονται και τα ενοίκια. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Συνδέσμου Εκμητιών Ακινήτων κ. Π. Κουρουσίδη στη Λάρνακα υπάρχει αύξηση στις πωλήσεις, για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά. Το πρώτο εξάμηνο του 2024, μάλιστα, και παρά την ύπαρξη μείωσης στις πωλήσεις κατά 2% παγκυπρώς στη Λάρνακα κατεγράφη αύξηση 9%. Σημειώνεται πως τη μεγαλύτερη αύξηση, με βάση τα κατατεθειμένα αγοραπωλητήρια έγγραφα, κατέγραψε η Λευκωσία με 24%, ενώ παραμένει πρώτη σε όγκο πωλήσεων η Λεμεσός, παρά το γεγονός ότι εμφάνισε μείωση 10% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Άλλωστε, η Λάρνακα είναι η μοναδική πόλη της Κύπρου, που έχει περιθώρια ανάπτυξης επί της παραλίας. Από τη μια πλευρά η δυτική Λάρνακα, η οποία είναι μη ανεπτυγμένη (Μαζιώτς, Άγιος Θεόδωρος και Περβόλια) και από την άλλη είναι η περιοχή των πετρελαιοειδωμένων, η οποία αναστάθεται. Για τον λόγο αυτό παράγοντες της αγοράς θεωρούν ότι το μέλλον ανήκει στη Λάρνακα.

Αυτό που προκαλεί ανησυχία, πάντως, ανάμεσα στους κατοίκους της πόλης είναι πως παραμένουν στα ύψη οι τιμές ακινήτων. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών κ. Μ. Κυναιγίρου, υπάρχει τάση σταθεροποίησης στις τιμές ενοικίων και πωλήσεων ακινήτων σε υψηλά σχετικά επίπεδα κυρίως, λόγω της αυξημένης ζήτησης και της χαμηλότερης προσφοράς ακινήτων.

Τέλος, σημειώνεται πως, παρά τις απαγορευτικές τιμές, ιδιαίτερα για άτομα με χαμηλά αλλά και μεσαία εισοδήματα, η Λάρνακα παραμένει η φθηνότερη πόλη, τουλάχιστον στις ενοικιάσεις διαμερισμάτων δύο ή τριών υπνοδωματίων. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συμβουλίου Εγγραφής Κτηματομεσιτών, το μέσο ενοίκιο για διαμέρισμα ενός υπνοδωματίου κυμαίνεται από 600 έως 700 Ευρώ, για διαμέρισμα δύο υπνοδωματίων μεταξύ 800 – 900 Ευρώ και για τριών υπνοδωματίων μεταξύ 900 – 1.000 Ευρώ. Αντίστοιχες τιμές, για τις γκαρσονιέρες έχουν τόσο η Πάφος όσο και η Λευκωσία, ωστόσο υψηλότερες για διαμερίσματα με περισσότερα δωμάτια. Τις υψηλότερες τιμές εμφανίζει η Λεμεσός, στην οποία η διαφορά τιμών έχει αυξηθεί. Συγκεκριμένα, η μέση τιμή ενοικίασης διαμερισματος ενός υπνοδωματίου κυμαίνεται μεταξύ 900 – 1.000 Ευρώ, δύο υπνοδωματίων μεταξύ 1.400 – 1.500 Ευρώ και τριών υπνοδωματίων μεταξύ 1.800 – 2.000 Ευρώ.

5.5 Τελετή εγκαινίων εργοστασίου Όλυμπος στην Κύπρο (Λευκωσία, 10.10.24)

Η ελληνική εταιρεία Όλυμπος, μέλος του ομίλου Ελληνικά Γαλακτοκομεία (Hellenic Dairies), με έδρα τα Τρίκαλα, η οποία, από τον Ιούνιο 2024, δραστηριοποιείται και επί του εδάφους, στην Κύπρο, μέσω της Olympos Foods Cyprus, με την παραγωγή χαλλουμιού και άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων στο νέο υπερσύγχρονο εργοστάσιο του Ομίλου στη βιομηχανική περιοχή Τσερίου, στη Λευκωσία, εγκαινίασε το νέο εργοστάσιο, στις 10.10.24, με μια τελετή εγκαινίων, η οποία συγκέντρωσε πλειάδα προσκεκλημένων και έτυχε ευρείας προβολής από τα κ/ΜΜΕ, τα οποία τη χαρακτήρισαν λαμπερή, αντάξια της εν λόγω «εξαιρετικής επένδυσης». Η εκδήλωση, με προσκεκλημένους από την Κύπρο και την Ελλάδα πραγματοποιήθηκε στον χώρο του εργοστασίου, στη βιομηχανική περιοχή του Τσερίου στη Λευκωσία. Η νέα μονάδα, που περιλαμβάνει κύρια συνολικής επιφάνειας 12.000 τ.μ. αποτελεί μια επένδυση, η οποία αγγίζει τα 70 εκ. Ευρώ. Πρόκειται για εργοστασιακή μονάδα, η οποία παράγει χαλλούμι ΠΟΠ και αναρή, με δυναμικότητα 18.000 τόνους χαλλουμιού, ετησίως, ποσότητα που ισοδυναμεί με το 40% της ετήσιας συνολικής ποσότητας κατανάλωσης χαλλουμιού της Κύπρου.

Το εργοστάσιο σχεδιάστηκε, ώστε να είναι ιδιαίτερα φιλικό προς το περιβάλλον, εφαρμόζοντας «πράσινες» μεθόδους αξιοποίησης των παραγωγικών του πόρων. Διαθέτει μονάδα αναερόβιας επεξεργασίας λυμάτων, όπου αποδομείται το οργανικό τους φορτίο και παράγεται βιοαέριο, το οποίο αξιοποιείται ως καύσιμο, καλύπτοντας μέρος των θερμικών αναγκών της βιομηχανικής μονάδας. Μέρος της ανάγκης για ηλεκτρική ενέργεια καλύπτεται από φωτοβολταϊκά πάνελ ισχύος 3,2 MW. Επίσης, ο Όμιλος Ελληνικά Γαλακτοκομεία ΑΕ ανταμβανόμενος το πρόβλημα της περιορισμένης ποσότητας νερού στο νησί έχει σχεδιάσει μονάδα ανάκτησης του νερού από τα επεξεργασμένα λύματα του εργοστασίου, ώστε να το διοχετεύει σε δευτερεύουσες χρήσεις. Πρόκειται, δηλαδή, για μια παραγωγική εγκατάσταση, η οποία λειτουργεί, στο μέτρο του δυνατού, στη βάση των αρχών της κυκλικής οικονομίας. Στις προδιαγραφές της επένδυσης

αναφέρθηκε, κωλυσορίζοντας τους προσκεκλημένους, η Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ομίλου Ελληνικά Γαλακτοκομεία ΑΕ, κα Ζωή Σαράντη.

Την έναρξη λειτουργίας του νέου εργοστασίου χαϊρέτησε εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας η Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος κα Μ. Παναγιώτου. Η δραστηριοποίηση του εργοστασίου της εταιρείας «Όλυμπος» στην Κύπρο αποτελεί ορόσημο, όχι μόνο για την ίδια την εταιρεία αλλά και για τη γαλακτοκομική βιομηχανία της Κύπρου, ανέφερε η κα Παναγιώτου και έκανε λόγο για ένα εμβληματικό έργο, που θα ενισχύσει την κ/οικονομία ενώ, ταυτόχρονα, συνδέει την Ελλάδα με την Κύπρο με το πλέον σημαντικό αγροδιατροφικό προϊόν του τόπου, το χαλλούμι. Ανέφερε ότι το χαλλούμι ΠΟΠ αποτελεί το σημαντικότερο «προσβευτή» της κ/γαστρονομίας, το οποίο και συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομία του νησιού, με συνολικές εξαγωγές για το 2024, αξίας 186 εκατ. Ευρώ και πέραν των 10.000 θέσεων εργασίας. Πρόσθεσε ότι η σημερινή μεθοδολογία παρασκευής παραδοσιακού χαλλουμιού, με σύγχρονες μεθόδους και υποδομές επιβεβαιώνει ότι η διατήρηση της παραδόσης μπορεί να συνδυαστεί και να ενισχυθεί μέσα από τη χρήση της προηγμένης τεχνολογίας και της καινοτομίας και ότι στο εργοστάσιο ενώνονται η επιχειρηματική τεχνολογία της Όλυμπος, που γεννήθηκε, 60 περίπου χρόνια, πριν στη Λάρνακα, με την παράδοση της εταιρείας Κουρούσης, εταιρείας με αφετηρία την κατεχόμενη Βαυλίη. Καταλήγοντας, η Υπουργός σημείωσε ότι η «Όλυμπος» έρχεται στην Κύπρο για να ενταχθεί σε μια, ήδη, ισχυρή βιομηχανία, η οποία, την τελευταία δεκαετία, έχει κάνει αλματώδη πρόοδο, τόσο ποιοτικά, όσο και αριθμητικά. Για να μπορέσει δε, το κ/ΥΓΑΑΠ να διασφαλίσει ότι η ανταγωνιστική αυτή αγορά θα παραμείνει ευήμερυστα, εργάζεται για να δημιουργήσει εκείνες τις συνθήκες και τις υποδομές που θα επιτρέψουν στο χαλλούμι ΠΟΠ να παραμείνει το κύριο εξαγωγικό αγροδιατροφικό προϊόν της Κύπρου.

Από πλευράς Ελληνικής Κυβέρνησης, παρέστησαν και χαϊρέτησαν την εκδήλωση ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Δ. Παπαστεργίου, ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κ. Χ. Κέλλας και ο βουλευτής - πρώην Υπουργός Ανάπτυξης κ. Κ. Σκρέκας.

5.6 Εγκαινία καταστήματος αλυσίδας «ALL ORGANIC» της κ/εταιρίας M.I. All Organic Market

Στις 14.12 τ.έ., πραγματοποιήθηκε τελετή εγκαινίων της εν θέματι αλυσίδας βιολογικών προϊόντων και προϊόντων υγείας με έδρα τη Λεμεσό, του νέου της καταστήματος, του τέταρτου στη σειρά, στη Λευκωσία. Από σχετική εκδήλωση συγκρατούνται τα ακόλουθα:

- ιδρυτής εταιρίας, πέραν της εμπορίας εισαγόμενων βιολογικών τροφίμων και βιολογικών προϊόντων δικής του παραγωγής, την οποία επέκτεινε και σε θερμοκηπειακό επίπεδο, ίδρυσε, το 2013, την εταιρία «M.I. ALL ORGANIC MARKET LTD» ανοίγοντας το πρώτο κατάστημα στη Λεμεσό,
- κάθε μήνα εισάγει ένα κοντέινερ προϊόντα (κυρίως φρέσκα και νωπά λαχανικά) από την Ελλάδα, δεδομένου ότι η Κύπρος είναι, με εξαίρεση τα πράσινα λαχανικά, ελλειμματική σε όλα τα αγροδιατροφικά προϊόντα και διατηρεί σταθερή συνεργασία με τη σλοβακική εταιρία παραγωγής βιολογικών τροφίμων «Maclloyd's»,
- ένα από τα σημαντικά προβλήματα, που αντιμετωπίζει η επιχείρηση του, η οποία διατηρεί και ένα μικρό logistic center 3000 τ.μ. και απασχολεί 120 περίπου εργαζόμενους είναι η στέγαση, σε μια πόλη σαν τη Λεμεσό, με υπέρογκα ενοίκια. Για το λόγο αυτόν, ετοιμάζεται να ανενεργήσει πολυκατοικία με διαμερίσματα, προκειμένου να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες των εργαζομένων στα καταστήματα της εταιρίας στη Λεμεσό.
- η απευθείας ναυτιλιακή εμπορική γραμμή Κρήτης – Κύπρου θα καθιστούσε ανταγωνιστικότερη τη διείσδυση αγροδιατροφικών νωπών προϊόντων στην αγορά της Κύπρου. Σήμερα, απαιτούνται δύο διαφορετικά δρομολόγια, Κρήτης-Αττικής και Αττικής-Κύπρου, με διπλά κόστη φόρτωσης-εκφόρτωσης, ανά παλέτα, παράμετρος, η οποία δυσχεραίνει επιχειρηματικά σχέδια ανάπτυξης μεταποιητικών μονάδων του αγροδιατροφικού τομέα στην Κύπρο, τόσο για την κ/αγορά, όσο και για εξαγωγές σε γειτονικές χώρες,
- στα ράφια του καταστήματος εντοπίζονται ελληνικά προϊόντα, τα οποία ενδιαφέρονται να τα αυξήσει, κατά το δυνατόν, σε επίπεδο κωδικών.
- τέλος, επισημαίνεται, το αυξημένο ενδιαφέρον των Κυπρίων καταναλωτών για βιολογικά προϊόντα και προϊόντα υγείας όπως αθροιστικά έλαια και superfoods, τα οποία θα συνιστούσαν μία αναδυόμενη εξαγωγική ευκαιρία για ελλαδικές επιχειρήσεις, σε συνεργασία με έναν τοπικό εταίρο με επεκτεινόμενη φυσική εμπορική παρουσία (με βασικούς ανταγωνιστές διαδικτυακές πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου και την αλυσίδα «Ethereo Bio Stores Cyprus»).

5.7 Εγκρίσιμα του Γραφείου της ΕΤΕπ στη Λευκωσία (22.11.2024)

Η Πρόεδρος του Ομίλου της [Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων](#), κα Nadia Calviño εγκρίσισε στις 22.11.24 το Γραφείο της ΕΤΕπ στη Λευκωσία. Η τελετή των εγκαινίων πραγματοποιήθηκε κατά την πρώτη επίσημη επίσκεψη της κας Calviño στην Κύπρο, με την ιδιότητα του Προέδρου του Ομίλου της ΕΤΕπ. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής, συναντήθηκε με τον Πρόεδρο κ. Ν. Χριστοδουλίδη και τον Υπουργό Οικονομικών κ. Μ. Κεραυνό, όπου συζητήσαν κοινές προτεραιότητες που θα ενισχύσουν την οικονομική ανθεκτικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ειδικότερα, αντάλλαξε απόψεις με την κ/ηγεσία σχετικά με επενδυτικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση κοινών στόχων πολιτικής, από την ενέργεια έως τη διαχείριση των υδάτων, τη βιώσιμη και οικονομικά προσεγγιστική στέγαση, την ασφάλεια και την άμυνα και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Η κα Calviño επισκέφθηκε, επίσης το Πανεπιστήμιο Κύπρου, όπου συναντήθηκε με τον Πρύτανη κ. Τ. Χριστοφίδη, ενώ ξεναγήθηκε στη βιβλιοθήκη και τη Σχολή Μηχανικών του Πανεπιστημίου, οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΤΕπ.

Το νέο Γραφείο στη Λευκωσία θα ενισχύσει την τοπική παρουσία του Ομίλου ΕΤΕπ, διευκολύνοντας τη συνεργασία με εταίρους και επιχειρήσεις σε στρατηγικές προτεραιότητες και ευκαιρίες χρηματοδότησης. Σύμφωνα με την κα Calviño το κυπριακό γραφείο θα λειτουργήσει ως κόμβος αποτελεσματικότερης υποστήριξης των τοπικών αναγκών.

Ο Αναπρόεδρος της ΕΤΕπ κ. Κ. Κακουρή, υπεύθυνος για τις δραστηριότητες του Ομίλου στην Κύπρο τόνισε τη δέσμευση της ΕΤΕπ να ετεκτείνει την παρουσία της στη χώρα και δήλωσε σχετικά ότι η παρουσία της στην Κύπρο θα συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των τοπικών προκλήσεων, την υποστήριξη μετασχηματιστικών έργων και την προσφορά πιο στοχευμένων χρηματοδοτήσεων, που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι πρόσφατες χρηματοδοτικές συμφωνίες της ΕΤΕπ στην Κύπρο περιλαμβάνουν την υποστήριξη για τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης των υδάτων, των μεταφορών και των ενεργειακών υποδομών, ενώ οι κύριες προτεραιότητες για το μέλλον περιλαμβάνουν την προσεγγιστική στέγαση και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για μικρές επιχειρήσεις. Η ΕΤΕπ έχει επενδύσει 5,6 δισ. Ευρώ στη χώρα από το 1981, συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Ο κ/Υπουργός Οικονομικών κ. Μ. Κεραυνός, από την πλευρά του, δήλωσε ότι η παρουσία της ΕΤΕπ στην Κύπρο αποτελεί απόδειξη της σημαντικής θέσης της ως κράτους - μέλους της ΕΕ και ξεκάθαρη ένδειξη της βαθιάς δέσμευσης της ΕΤΕπ στο νησί. Σχετικά με τον οδικό χάρτη του Ομίλου ΕΤΕπ για τις επενδύσεις επεσημάνθη στα εγκρίσιμα του Γραφείου της ΕΤΕπ στη Λευκωσία ότι ευθυγραμμίζεται με τις εθνικές προτεραιότητες της Κύπρου, εστιάζοντας σε τομείς όπως η δράση για το κλίμα, η ανάπτυξη υποδομών και η υποστήριξη της προσεγγιστικής και βιώσιμης στέγασης. Ως χρηματοδοτικό όργανο της ΕΕ ο Όμιλος ΕΤΕπ έχει παίξει καίριο ρόλο στην υποστήριξη των προσπαθειών της Κύπρου για πλήρη συμμόρφωση με την Οδηγία της ΕΕ για την Επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων. Συνολικά 100 εκατ. Ευρώ χρηματοδότησης έχουν διατεθεί για την κατασκευή δικτύων αποχέτευσης και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων σε Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό. Η χρηματοδότηση της ΕΤΕπ για άλλα emblematic έργα στην Κύπρο περιλαμβάνει 125 εκατ. Ευρώ για το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ), για την κατασκευή προσεγγιστικής φοιτητικής στέγασης και την αναβάθμιση εγκαταστάσεων στην Πάφο και τη Λεμεσό. Το έργο περιλαμβάνει την κατασκευή και ανακαίνιση άνω των 81.000 τετραγωνικών μέτρων ακαδημαϊκού και διοικητικού χώρου και τη δημιουργία 703 θέσεων στέγασης για φοιτητές. Στη Λεμεσό οι αναβαθμίσεις θα περιλαμβάνουν φωτοβολταϊκό σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, καθιστώντας το Πανεπιστήμιο ενεργειακά αυτόνομο.

Ο Όμιλος της ΕΤΕπ συμβάλλει, επίσης, στην ανάπτυξη του συστήματος επιχειρηματικών κεφαλαίων, μετοχών και καινοτομίας της Κύπρου, υποστηρίζοντας εθνικές προσπάθειες, όπως το Ταμείο Μετοχικού Κεφαλαίου Κύπρου, το πρώτο του είδους του στη χώρα, με 30 εκ. Ευρώ χρηματοδότησης, διαχειριζόμενα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (EIF). Επίσης, η ΕΤΕπ παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Κύπρο, ετεκτείνοντας την ήδη σημαντική παρουσία της στη χώρα, προσφέροντας τεχνική βοήθεια στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα για σημαντικά έργα υποδομής στους τομείς περιβάλλοντος, μεταφορών, κλίματος, ψηφιακής καινοτομίας και αστικής ανάπτυξης. Πρόσφατα, παραδείγματα συμβουλευτικής υποστήριξης περιλαμβάνουν τη βοήθεια για τη βελτίωση της οργανωτικής δομής και των διαδικασιών ασφαλείας στο Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού. Επίσης, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες του Ομίλου διαχειρίστηκαν τον προγραμματισμό για τη λειτουργία του Νέου Κυπριακού Μουσείου, το οποίο πρόκειται να χρηματοδοτηθεί από την ΕΤΕπ το 2025.

5.8 Έγκριση της συμφωνίας Σιλαβενίτη - Παπαντωνίου από την κ/Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ)

Ολοκληρώθηκε η συμφωνία για την ένταξη των «Υπεραγορών Παπαντωνίου» στο δίκτυο της «Σιλαβενίτης Κύπρου», κατόπιν χορήγησης της σχετικής έγκρισης της κ/Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ). Πρόκειται για μια από τις σημαντικές εξελίξεις στον χώρο του λιανεμπορίου, καθώς οι υπεραγορές Παπαντωνίου αποτελούν έναν εδραιωμένο όμιλο στην αγορά, με σημαντική εμπειρία στον κλάδο. Με την ένταξη των «Υπεραγορών Παπαντωνίου» στο δίκτυο της η «Σιλαβενίτης Κύπρου» θα λειτουργεί συνολικά 27 καταστήματα (9 καταστήματα στη Λευκωσία, 8 στη Λεμεσό, 7 στην Πάφο, 2 στη Λάρνακα και 1 στο Παραλίμνι) και θα απασχολεί 2.350 εργαζομένους, ενώ, όπως έχει τονιστεί, διασφολίζονται και οι 769 θέσεις εργασίας των υπεραγορών Παπαντωνίου.

Όπως αναφέρεται σε Δελτίο Τύπου της «Σιλαβενίτης Κύπρου», η συμφωνία με τις «Υπεραγορές Παπαντωνίου» αποδεικνύει την εμπιστοσύνη της επιχείρησης στις προοπτικές της κ/οικονομίας και ταυτόχρονα επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της να συμβάλει στην ανάπτυξη της εγχώριας αγοράς, προσφέροντας στους πελάτες της εξαιρετική εξυπηρέτηση και προϊόντα υψηλής ποιότητας στις καλύτερες δυνατές τιμές. Εν τω μεταξύ, οι εργασίες ανακαίνισης των καταστημάτων Παπαντωνίου, οι οποίες θα ξεκινήσουν σύντομα αναμένεται να ολοκληρωθούν, έως το τέλος του 2025, με στόχο οι καταναλωτές της Κύπρου να έχουν την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση και πρόσβαση σε μεγάλη ποικιλία προϊόντων εξαιρετικής ποιότητας στις πιο χαμηλές τιμές.

Τέλος, σημειώνεται ότι, η Σιλαβενίτης απέκτησε παρουσία στην κυπριακή αγορά πρώτη φορά το 2017 όταν στο πλαίσιο της Συμφωνίας Διάσωσης της «Μαρινόπουλος» ανέλαβε τον έλεγχο των 18 καταστημάτων της εταιρείας αυτής στην Κύπρο.

5.9 Είσοδος της Hellenic Healthcare Group (HHG) στο μετοχικό κεφάλαιο του American Medical Center (AMC) και σχέδια επέκτασής του

Στην κ/Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) βρίσκεται, πλέον, η ανακοινωθείσα απόκτηση ποσοστού μετοχικού κεφαλαίου του American Medical Center (AMC) από τον όμιλο της Hellenic Healthcare (HHG). Σύμφωνα με ανακοίνωση της κ/ΕΠΑ παρελήφθη κοινοποίηση συγκέντρωσης για την απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου της C&S American Heart Institute Limited και της C & SO Medical Properties Limited από την Hellenic Healthcare Holding Single Member S.A., μέσω της Evacol Limited.

Η Hellenic Healthcare Holding Single Member S.A. είναι μέλος του Ομίλου HHG, ο οποίος δραστηριοποιείται στην ε/αγορά παροχής ιδιωτικών υπηρεσιών υγείας και αποτελεί μέλος των Εταιρειών Χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων της CVC και κατ' επέκταση του δικτύου της H Evacol Ltd είναι Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, εξ' ολοκλήρου θυγατρική της Hellenic Healthcare Holding Single Member S.A. και Εταιρεία Ειδικού Σκοπού, που ιδρύθηκε για την απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου επί της C&S American Heart Institute Limited και της C&SO Medical Properties Ltd. Η C&S American Heart Institute Limited είναι, επίσης, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, που παρέχει υπηρεσίες ιδιωτικού νοσηλευτηρίου, μέσω νοσοκομείου στην Λευκωσία.

Το American Medical Center ανακοίνωσε, τον Ιούνιο του 2024, ότι κατέληξε σε συμφωνία συμπόρευσης στον ιδιωτικό τομέα παροχής υπηρεσιών υγείας με τον Όμιλο της Hellenic Healthcare (HHG), οπότε η συμπλήρωση των 25 χρόνων λειτουργίας του συμπίπτει με την υπογραφή της εν λόγω συμφωνίας με τον όμιλο HHG. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω τις προσφερόμενες υπηρεσίες και να συμβάλει στη συνεχή παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας και κάλυψης των αναγκών των ασθενών σε παγκόσμια βάση.

Σε σχετική επετειακή εκδήλωση (20.09.24, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, κ. Ν. Χριστοδουλίδη και του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας, κ. Ν. Αναστασιάδη) ο εκ των ιδρυτών του AMC, Δρ. Μ. Σωτηρίου ανέφερε στα μελλοντικά σχέδια του American Medical Center (AMC). Ο Δρ. Σωτηρίου ανακοίνωσε επέκταση των εγκαταστάσεων του AMC στη Λευκωσία (ανέγερση πύργου πολλαπλών χρήσεων, ο οποίος θα συνδέεται με τα υπόλοιπα κτίρια με ανερογάφους και υπόγειους διαδρόμους και εξοστισμό των νέων εγκαταστάσεων με τεχνολογίες αιχμής). Ανεφέρθη, επίσης στο υπό ανέγερση AMC Limassol, νέο πρότυπο ιδιωτικό νοσοκομείο στη Λεμεσό, το οποίο θα λειτουργεί με τα πιο σύγχρονα διεθνή πρότυπα, με φιλοδοξία να καταστεί ένα από τα μεγαλύτερα ιδιωτικά νοσοκομεία στην ευρύτερη περιοχή.

Επισημαίνονται, επίσης τα εξής:

- το American Medical Center εξυπηρετεί σήμερα, πέραν των 120.000 ασθενών και διενεργεί περισσότερες από 4.500 επεμβάσεις ετησίως, διαθέτει 80 κλίνες, 8 χειρουργεία, υπερσύγχρονη διαγνωστική υποδομή και ελικοδρόμιο και αναγνωρίζεται ως ένα από τα πιο προηγμένα τεχνολογικά ιδιωτικά νοσοκομεία

στην Ευρώπη (οι δραστηριότητες του νοσοκομείου αφορούν στην παροχή υπηρεσιών εκτός ΓΕΥ),

- το Hellenic Healthcare Group αποτελεί τον μεγαλύτερο ιδιωτικό όμιλο παροχής υπηρεσιών υγείας στην Ελλάδα, με 9 θεραπευτήρια, δύο εκ των οποίων στην Κύπρο (το Απολλώνιο Ιδιωτικό Νοσοκομείο και το Αρεταίο), ενώ στο χαρτοφυλάκιο του ανήκουν και τα νοσοκομεία Υγεία, Metropolitan Hospital, Μητέρα, Metropolitan General, Λητώ, Creta InterClinic στην Κρήτη, City Hospital Καλαμάτας,

- το HHG αξιοποιεί τα επενδυτικά κεφάλαια του CVC Capital Partners, ενός από τους μεγαλύτερους επενδυτικούς οργανισμούς ιδιωτικών κεφαλαίων παγκοσμίως, με παρουσία σε τρεις ηπείρους και 23 χώρες και σημαντική εξειδίκευση στον νοσοκομειακό κλάδο, ιδίως χωρών του ευρωπαϊκού νότου,

- η CVC Capital Partners είναι εταιρεία παροχής συμβουλών ιδιωτικών συμμετοχών και επενδύσεων, με έδρα το Jersey (ΗΠΑ), με υπό διαχείριση περιουσιακά στοιχεία, αξίας 186 δισ. Ευρώ, η οποία κατέταξε 4^η στον πίνακα PEI 300 (Private Equity International των μεγαλύτερων εταιρειών επενδυτικών κεφαλαίων στον κόσμο), το 2022, υποχωρώντας στη 15^η θέση στην κατάταξη του 2023, ανεβαίνοντας, ξανά, στην 4^η θέση της κατάταξης, το 2023 (έτος, κατά το οποίο συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ιδιωτικό μετοχικό κεφάλαιο - IPO -, που έχει συγκεντρωθεί ποτέ παγκοσμίως, περίπου 26 δισ. Ευρώ).

5.10 Επένδυση από ΑΔΜΗΕ - Νέα υποδομή τηλεπικοινωνιών στην Κύπρο

Ο ΑΔΜΗΕ επενδύει στην Κύπρο, μέσω θυγατρικής του στις τηλεπικοινωνίες. Τη στρατηγική συνεργασία τους για την ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας στην Ανατολική Μεσόγειο με την ανάπτυξη και λειτουργία ενός υπερσύγχρονου καλωδιακού σταθμού και παράκτων υποδομών προσαρμογής στην Κύπρο ανακοίνωσαν η Grid Telecom, θυγατρική εταιρεία και φορέας τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών του ΑΔΜΗΕ και η Tamares Telecom (Ισραήλ).

Η Tamares Telecom είναι διεθνής πάροχος τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών χονδρικής και διαχειριστής δικτύων οπτικών ινών, θυγατρική εταιρεία της Aluma Infrastructure Fund. Η σύμπραξη των δύο εταιρειών, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση, θέτει τις βάσεις για τη δημιουργία κρίσιμων υποδομών με την ανάπτυξη ενός τηλεπικοινωνιακού κόμβου στη δυτική ακτή του νησιού για την ασφαλή προσαρμογή και διασύνδεση υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων οπτικών ινών, που διασχίζουν την Ανατολική Μεσόγειο μεταξύ Ευρώπης και Μέσης Ανατολής. Ο κόμβος συνδεσιμότητας ανοικτής πρόσβασης θα συνδέει την Κύπρο δυτικά με την Ελλάδα και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη και ανατολικά με το Ισραήλ, την Αίγυπτο και την Αραβική Χερσόνησο, εξασφαλίζοντας σε χονδρικούς και εταιρικούς πελάτες ενοικιαστές και αξιόπιστες οδούς διακίνησης δεδομένων διεθνούς εμβέλειας, με σημαντικά οφέλη όπως χαμηλή απώλιση, ισχυρή εφεδρεία, υψηλή ταχύτητα και προηγμένη κυβερνοασφάλεια.

Η στρατηγική αυτή συνεργασία αποτελεί ορόσημο για την επέκταση των περιφερειακών ψηφιακών υποδομών και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στη νέα εποχή της οικονομίας των δεδομένων. Αξιοποιώντας πλήρως τη γεωγραφική θέση της Κύπρου η συνεργασία της Grid Telecom και της Tamares Telecom δημιουργεί έναν ουδέτερο καλωδιακό σταθμό ανοικτής πρόσβασης, που θα διασυνδέει τοπικά και διεθνή υποθαλάσσια και χερσαία οπτικά δίκτυα, παρέχοντας προηγμένες υπηρεσίες μεταφοράς δεδομένων και φιλοξενίας τερματικού εξοπλισμού για την ασφαλή προσαρμογή υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων στην Κύπρο καθώς και συμπληρωματικές υπηρεσίες data center και τεχνικής υποστήριξης σε επίπεδο επιχειρησιακών εφαρμογών.

Υπενθυμίζεται ότι η Tamares Telecom, ήδη, συνεργάζεται με την Grid Telecom για την κατασκευή και λειτουργία του καλωδιακού συστήματος οπτικών ινών «ANDROMEDA». Η Grid Telecom αναδεικνύεται, ουσιαστικά, σε κορυφαίο τηλεπικοινωνιακό πάροχο χονδρικής στην ελληνική αγορά, καθώς στηρίζει την ταχεία ανάπτυξη της στο εκτεταμένο οπτικό δίκτυο του ΑΔΜΗΕ στην Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες, ενοποιώντας το με δικά της διεθνή σημεία παρουσίας και ζεύξεις οπτικών ινών, επιτυγχάνοντας έτσι διαφορισμό δικτύου, μέγιστη ασφάλεια και εξαιρετικά χαμηλή υστέρηση στη μεταγωγή δεδομένων. Η Tamares Telecom διαχειρίζεται το ιδιόκτητο υποθαλάσσιο σύστημα οπτικών ινών «TAMARES-NORTH» μεταξύ Ισραήλ και Κύπρου, το οποίο προεκτείνεται σε πολλαπλούς διεθνείς προορισμούς, παρέχοντας προσαρμοσμένες λύσεις επικοινωνίας μέσω προηγμένων υποδομών και υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.

Ο Πρόεδρος και Δ/νων Σύμβουλος του ΑΔΜΗΕ, κ. Μ. Μανουσάκης σε σχετικές δηλώσεις ανέφερε ότι ο καλωδιακός σταθμός για την προσαρμογή υποθαλάσσιων καλωδιακών συστημάτων οπτικών ινών στην Κύπρο θα επιτρέψει την απευθείας διασύνδεση διεθνών διαδρόμων δεδομένων, που

διέρχονται από την Ανατολική Μεσόγειο και ότι έργα του ΑΔΜΗΕ, όπως η ηλεκτρική διασύνδεση «Great Sea Interconnector», μεταξύ Κρήτης Κύπρου-Ισραήλ και ο νέος καλωδιακός σταθμός που θα αναπτύξει η θυγατρική μας Grid Telecom, σε συνεργασία με την Tamares Telecom, δημιουργούν ένα πλούσιο οικοσύστημα υποδομών για τον ενεργειακό και ψηφιακό μετασχηματισμό όχι μόνο της Κύπρου αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου.

Αντίστοιχα, ο Πρόεδρος της Aluma Infrastructure Fund κ. Ό. Γιόγκεφ, σημειώνει για την Tamares Telecom ότι η συνεργασία με την Grid Telecom και τον ΑΔΜΗΕ για την απόκτηση ενός υπερσύγχρονου καλωδιακού σταθμού στην Κύπρο παράλληλα με τη συνεργασία για την κατασκευή και λειτουργία του καλωδιακού συστήματος ANDROMEDA θα ενισχύσει την ασφάλεια, δεδομένου ότι οι επενδύσεις σε νέα στρατηγικά έργα παρέχουν πολλαπλά επίπεδα διαφοροποίησης των υποδομών. Τα έργα αυτά περιλαμβάνουν την ανάπτυξη εγκαταστάσεων προσαρμογής υποθαλάσσιων καλωδίων καθώς και νέων συστημάτων καλωδίων οπτικών ινών, καλύπτοντας έτσι τη ζήτηση της αγοράς για λύσεις μεταφοράς δεδομένων υψηλής ποιότητας, μέσω μιας τηλεπικοινωνιακής γέφυρας μεταξύ Ανατολής και Δύσης.

5.11 Βραβεία Νεανικής Επιχειρηματικότητας "Γέ" νέο Επιχειρείν 2024

Πραγματοποιήθηκε, την Τετάρτη 9 Οκτωβρίου 2024, η ετήσια τελετή βράβευσης νεανικής επιχειρηματικότητας "Γέ" νέο Επιχειρείν", την οποία διοργανώνει το ΚΕΒΕ (Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο) και το περιοδικό «Θεσσαλονίκης Δρώμενα». Υπενθυμίζουμε ότι ο θεσμός «Γέ» νέο Επιχειρείν», ο οποίος ξεκίνησε το 2017 πήρε το όνομα του από την ομώνυμη στήλη του περιοδικού «Θεσσαλονίκης Δρώμενα» και έχει καταστεί σήμερα ένα σημαντικό βήμα ενθάρρυνσης και επιβράβευσης της νεανικής επιχειρηματικότητας στην Κύπρο. Στόχος είναι η προβολή νέων Κύπριων επιχειρηματιών σε διεθνές επίπεδο, γεγονός με ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία σε χώρες με ελληνική διασπορά. Οι βραβευθέντες αποστέλνουν δικαιολογημένα πρεσβευτές του κ/Επιχειρείν.

Τα βραβεία τελούν υπό την αιγίδα του κ/ Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, ενώ χορηγοί της εκδήλωσης για φέτος ήταν η Ελληνική Τράπεζα, η εταιρεία Coneq και ο Σύνδεσμος Γελοιογράφων Κύπρου.

Προσφωνώντας η κα. Σ. Ορφανίδου εκ μέρους της Πρόεδρου της κ/Βουλής κας Α. Δημητρίου τόνισε τον ρόλο, που διαδραματίζει η νεανική επιχειρηματικότητα στην ανάπτυξη και την οικονομική πρόοδο της Κύπρου και έκανε ειδική μνεία στο επιχειρηματικό σθένος της κ/νεολογίας και στα επιτεύγματα της.

Στον χαιρετισμό του ο Πρόεδρος του ΚΕΒΕ κ. Σ. Σταύρου τόνισε ότι το μέλλον ανήκει στη νέα γενιά και είναι καθήκον όλων να την προετοιμάσουν και να της δώσουν τα εφόδια, που θα χρειαστεί για να προοδεύσει και να είναι σε θέση να επιφέρει τις αλλαγές που απαιτεί η σύγχρονη εποχή, συμβάλλοντας ενεργά στην ευημερία της χώρας και των πολιτών της. Συμπλήρωσε ότι οι ιδέες της δημιουργικότητας των νέων αποστέλνουν την καλύτερη παρακαταθήκη για το μέλλον της κ/οικονομίας. Ο κ. Σταύρου ανέφερε, επίσης, ότι το Επιμελητήριο με μια σειρά πρωτοβουλιών προωθεί τη νεανική επιχειρηματικότητα και ενθαρρύνει τους νέους επιστήμονες να εισέλθουν στον στίβο του επιχειρείν. Τα οφέλη από την εμπλοκή τους στο επιχειρείν είναι πάρα πολλά, αφού μέσω αυτής δημιουργείται οικονομική ανάπτυξη, επιτυγχάνονται νέα επιτεύγματα, προωθείται η καινοτομία, η ανάπτυξη νέων ιδεών και ενισχύεται η απασχόληση και η κοινωνική ευημερία.

Για την προώθηση του επιχειρείν το ΚΕΒΕ τονίζει την ανάγκη παροχής κινήτρων (φορολογικών και άλλων) για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, την προώθηση των ψηφιακών μέσων, τη μείωση της γραφειοκρατίας, τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου και τη διευκόλυνση της δημιουργίας και λειτουργίας επιχειρήσεων καθώς και την εισαγωγή της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση.

Ειδικότερα, η σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά και την οικονομία αποτελεί αναγκαία συνθήκη στην σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα για τη σωστή προετοιμασία των νέων, ειδικά όσων ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν δικές τους επιχειρήσεις, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες και αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις του εγχώριου και του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος.

Στη φετινή τελετή βραβεύθηκαν 9 νέοι επιχειρηματίες από 9 εταιρείες σε 8 κατηγορίες : Εμπορικές Επιχειρήσεις (CP Herbalist), Βιομηχανία (VitaTrace Nutrition Ltd), Υπηρεσίες (FRP AdvisoryLtd), Έρευνα (EFVRE Tech Ltd), Καινοτομία (Ascanio Entertainment Ltd), Τεχνολογία (2050 Materials και EMBIO Diagnostics), Τέχνη & Πολιτισμός (Cyprus Millers) και Κοινωνική Προσφορά (Embracelet).

5.12 Η συμβολή του προγράμματος ΧΡΥΣΗ VISA στην προέλιξη ξένων επενδύσεων στον τομέα των ακινήτων

Η «Χρυσή Βίζα» συνεχίζει να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση των ξένων

επενδύσεων στην κ/οικονομία, ενώ η κ/αγορά ακινήτων συνεχίζει να καταγράφει ισχυρές επιδόσεις και το 2024, επαναλαμβάνοντας την πορεία του 2023, μία από τις καλύτερες χρονιές των τελευταίων 15 ετών, παρά τη μικρή επιβράδυνση. Κατά το α' τρίμηνο του έτους, έλαβαν χώρα 4.543 συναλλαγές ακινήτων, συνολικής αξίας 955,8 εκ. Ευρώ, σύμφωνα με επισκόπηση της «Δανός Διεθνείς Σύμβουλοι και Εκτιμητές Ακινήτων». Το 2023, η συνολική αξία των συναλλαγών ακινήτων ανήλθε στα 5,6 δισ. Ευρώ με 25.400 συναλλαγές.

Τα στοιχεία του 2023, περιλαμβάνουν όλους τους τύπους ακινήτων (κατοικίες, εμπορικά ακίνητα, οικόπεδα και κτήρια). Οι πωλήσεις κατοικιών μόνο (διαμερίσματα και μονοκατοικίες) το 2023 ανήλθαν σε 3,8 δισ. Ευρώ, ελαφρώς μειωμένες από τα 3,9 δισ. Ευρώ το 2022. Ωστόσο, οι κατοικίες υψηλών προδιαγραφών συνέχισαν να οδηγούν την αγορά οικιστικών ακινήτων, με συνολικές πωλήσεις ύψους 2 δισ. Ευρώ, τάση που αναμένεται να συνεχιστεί και το 2024. Οι αλλοδαποί αγοραστής απέκτησαν 6.900 ακίνητα, το 2023, σημειώνοντας αύξηση 16% από τα 5.928 ακίνητα, που αγοράστηκαν το 2022. Η «Δανός» σχολιάζει ότι το πρόγραμμα της «Χρυσής Βίζας» αποτελεί σημαντικό κίνητρο των συναλλαγών αλλοδαπών πολιτών, συνεπώς οι ξένες επενδύσεις συνεχίζουν να διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αγορά κατοικίας.

Σύμφωνα με τη «Δανός Διεθνείς Σύμβουλοι και Εκτιμητές Ακινήτων» η Λεμεσός συνεχίζει να κυριαρχεί στην αγορά πολυτελών διαμερισμάτων, ενώ η Λευκωσία παρουσιάζει μια πιο μέτρια, αλλά σταθερή αγορά, προσελκύνοντας φοιτητές, ιδιοκτήτες επιχειρήσεων και δημοσίους υπαλλήλους. Οι συναλλαγές στην επαρχία Λάρνακας κατέγραψαν αύξηση 22%, σε όρους αξίας συναλλαγών, με την επαρχία Πάφου να καταγράφει αύξηση 4% σε ετήσια βάση. Η αύξηση, που παρατηρήθηκε στις δύο αυτές επαρχίες φαίνεται να αντιστάθμισε τη μειωμένη συναλλακτική δραστηριότητα της επαρχίας Λεμεσού. Ωστόσο, παρά τη συρρίκνωση, κατά 8%, της αξίας των συναλλαγών στη Λεμεσό η επαρχία συνεχίζει να απορροφά το μεγαλύτερο μερίδιο των συναλλαγών, με μερίδιο 41% της συνολικής αξίας. Η Πάφος κατατάσσεται, στη δεύτερη θέση, συνεισφέροντας το 20% της συνολικής αξίας των συναλλαγών, ακολουθούμενη από τη Λευκωσία με 18%.

Η έκδοση οικοδομικών αδειών στην Κύπρο αυξήθηκε, κατά 8,3%, το α' τετράμηνο 2024 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2023. Οι τοπικές Αρχές εξέδωσαν 2.545 άδειες την περίοδο αυτή σε σύγκριση με 2.351 την ίδια περίοδο του 2023. Η αξία αυτών των αδειών αυξήθηκε κατά 8,9% και η συνολική έκταση, που καλύφθηκε επεκτάθηκε κατά 15,7%. Σημαντική ήταν και η αύξηση κατά 24,2% του αριθμού των προγραμματισμένων οικιστικών μονάδων. Μόνο τον Απρίλιο 2024 οι Δημοτικές Αρχές και τα περιφερειακά γραφεία εξέδωσαν 669 οικοδομικές άδειες αξίας 261,3 εκ. Ευρώ και κάλυψαν 192.300 τ.μ. Οι άδειες αυτές θα διευκολύνουν την κατασκευή 930 οικιστικών μονάδων, συμπεριλαμβανομένων 558 πολυκατοικιών, 226 μονοκατοικιών, 97 διπλοκατοικιών και 49 μικτών πολυκατοικιών.

Η ανάλυση της «Δανός» καταγράφει αύξηση της ζήτησης για επαγγελματικούς χώρους στην Κύπρο, η οποία έχει φτάσει στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων πέντε ετών, ανακάμπτοντας από τις επιπτώσεις της περιόδου της πανδημίας. Οι αυξημένες ξένες επενδύσεις έχουν ενισχύσει τη ζήτηση για επαγγελματικούς χώρους γραφείων, ιδιαίτερα για σύγχρονα γραφεία κατηγορίας Α, τα οποία αναμένεται να παραμείνουν σε υψηλή ζήτηση και το 2024. Παγκύπρια, οι τιμές ενοικίασης αυξήθηκαν, κατά 8,5%, σε ετήσια βάση το α' τρίμηνο του 2024 και είναι περίπου 10% υψηλότερες σε σύγκριση με το 2019. Οι τιμές των ενοικίων γραφείων είναι πλέον περίπου 14% υψηλότερες σε σχέση με το α' τρίμηνο του 2022. Η Λεμεσός και η Λάρνακα οδηγούν την αγορά, ενώ η πρωτεύουσα Λευκωσία δείχνει σταθερή ανάκαμψη.

Σύμφωνα, τέλος, με τη «Δανός» η αγορά επαγγελματικών ακινήτων στην Κύπρο «είναι ιδιαίτερα ελκυστική, με ξένες εταιρείες να προσελκύνονται στο νησί, λόγω της υψηλής ποιότητας ζωής, της στρατηγικής τοποθεσίας και του ευνοϊκού φορολογικού συστήματος».

5.13 Πρόταση για ανάληψη της διαχείρισης της Μαρίνας Λάρνακας από το Κυπριακό Ινστιτούτο για τη Θάλασσα και τη Ναυτιλία (CMMI).

Πρόταση προς την κ/Κυβέρνηση για προσωρινή ανάληψη διαχείρισης της μαρίνας Λάρνακας από το Κυπριακό Ινστιτούτο για τη Θάλασσα και τη Ναυτιλία (CMMI) αναμένεται να υποβάλει ο Δήμος κατόπιν ομόφωνης απόφασης της Επιτροπής Ανάπτυξης πόλης και επαρχίας Λάρνακας. Σε ανακοίνωση του Δήμου Λάρνακας αναφέρεται ότι «η Επιτροπή, η οποία συνεδρίασε στις 6.12.24 εξέφρασε ομόφωνα τη διαφωνία της με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της 28.11.24., σύμφωνα με την οποία η διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση της μαρίνας Λάρνακας ανατίθεται σε ιδιώτη διαχειριστή, για πέντε χρόνια ή/και μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάπτυξης της μαρίνας. Ωστόσο, αναφέρει η ΕΤΑΠ, «η απόφαση αυτή δεν απαιτεί από τον ιδιώτη να προωθηθεί κανένα έργο ανάπτυξης, ούτε προηγήθηκε οποιαδήποτε διαβούλευση με την Επιτροπή Ανάπτυξης της πόλης

και επαρχίας Λάρνακας». Η Επιτροπή «αποφάσισε να καταθέσει τη συγκεκριμένη πρόταση στην Κυβέρνηση, σύμφωνα με την οποία, η διαχείριση του λιμανιού Λάρνακας να παραμείνει, τουλάχιστον προσωρινά, στην Αρχή Λιμένων. Ακόμα η Αρχή θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στις απαραίτητες επενδύσεις για τη βελτίωση και αναβάθμιση του λιμανιού, όπως έχει ήδη προτείνει προς το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων». Ωστόσο, σύμφωνα με την ανακοίνωση «στην περίπτωση που το Υπουργείο Μεταφορών ή άλλος κρατικός φορέας δεν μπορεί να αναλάβει τη διαχείριση της μαρίνας Λάρνακας αυτή μπορεί να γίνει προσωρινά από το CMMI του Δήμου Λάρνακας μέχρι την ολοκλήρωση των προγραμματισμένων έργων, που έχουν ήδη εξασφαλιστεί», ενώ «σε περίπτωση που, στο μέλλον, κριθεί ότι η επιλογή επενδυτή θα είναι πιο επωφελής για την περαιτέρω αναβάθμιση του λιμανιού και της μαρίνας, τότε το αντάλλαγμα, που θα καταβόλει προς το κράτος θα πρέπει να λάβει υπόψη και τις επενδύσεις που θα γίνουν». Τέλος, στην ανακοίνωση του Δήμου Λάρνακας αναφέρεται ότι «σε περίπτωση που δεν αλλάξει η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της 28.11. τ.έ., η Επιτροπή Ανάπτυξης καλεί όλους τους πολίτες της Λάρνακας και της ευρύτερης περιοχής να συμμετάσχουν σε εκδήλωση διαμαρτυρίας έξω από το λιμάνι Λάρνακας, το Σάββατο, 14.12.τ.έ., στις 11 το πρωί».

Κληθείς να σχολιάσει το θέμα ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Χριστοδουλίδης είτε ότι «αν ο χρόνος δεν ήταν κριτήριο αλλά δεν θα τερματίζαμε μια σύμβαση, η οποία δεν οδηγούσε στον επιθυμητό στόχο». Διαβεβαίωσε ότι θα υπάρξουν νέες ανακοινώσεις, πάντα σε συνεννόηση με τον Δήμο Λάρνακας και τις Αρχές της πόλης, με μοναδικό στόχο να αξιοποιηθεί το λιμάνι και η μαρίνα προς όφελος πρωτίστως της πόλης της Λάρνακας.

5.14 Οι 1000+μεγαλύτερες εταιρείες στην Κύπρο

Εξεδόθη (13.10.24) η συλλεκτική έκδοση του περιοδικού IN Business Οκτωβρίου, η οποία καταγράφει αναλυτικώς την κ/επιχειρηματική πραγματικότητα, με στοιχεία και αριθμούς, σε 15 κατηγορίες και πέραν των 60 υποκατηγοριών. Πρόκειται για την 8η φορά που το περιοδικό IN Business παρουσιάζει τον μοναδικό πλήρη οδηγό με τις μεγαλύτερες εταιρείες της Κύπρου με κριτήριο τον τζίρο και τον αριθμό προσωπικού. Από τις 1099 μεγαλύτερες εταιρείες στην προηγούμενη έκδοση του 2022, η έκδοση του 2024 αγγίζει πλέον τις 1150 εταιρείες. Οι μεγαλύτερες εταιρείες στην Κύπρο αποστέλουν μια έκδοση με τις πιο μεγάλες κυπριακές επιχειρήσεις. Η έρευνα διήρκεσε πέραν των έξι μηνών, για την οποία εργάστηκε ομάδα 20 δημοσιογράφων. Κριτήριο ήταν ο ετήσιος τζίρος των εταιρειών να ξεπερνά τα 2 εκ. Ευρώ στην Κύπρο καθώς και τα εταιρικά τους στοιχεία, όπως ο αριθμός προσωπικού καθώς και η ύπαρξη πραγματικής επιχειρηματικής παρουσίας στην Κύπρο. Για την πλησιονότητα των εταιρειών τα στοιχεία επιβεβαιώθηκαν από τις ίδιες, σε ελάχιστες περιπτώσεις, λόγω μη ανταπόκρισης, αξιοποιήθηκαν επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία ή άλλες έγκυρες πηγές.

Ο κατάλογος περιλαμβάνει τις ακόλουθες σημαντικές κατηγοριοποιήσεις:

A. Εταιρείες με τζίρο 100+ εκ. Ευρώ

Αναφορικά με εν λόγω παράμετρο αξιολόγησης σημειώνονται τα ακόλουθα:

- πρόκειται για επιχειρήσεις, οι οποίες καταγράφουν τον μεγαλύτερο τζίρο στο κ/επιχειρείν και ποσά άνω των 100+ εκ. Ευρώ. Κάποιες από αυτές ξεπερνούν το όριο αυτό, υπερβαίνοντας ακόμη και τα δύο (2) δισ. Ευρώ,
- υψηλή θέση στη σχετική κατάταξη κατέχουν οργανισμοί από τους τομείς ICT & Gaming, Shipping, χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα και επιχειρήσεις ενέργειας
- καταγράφεται το 2023 άνοδος του κύκλου εργασιών αρκετών εταιρειών έναντι του 2022, ενώ παρατηρείται και αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του 2024,
- οι εταιρείες με κύκλο εργασιών άνω των 100+ εκ. Ευρώ το 2022 ήταν 45, ενώ φέτος άγγιξαν τις 60. Από τις σημαντικότερες είναι:

1. Asbis Enterprises PLC
2. Island Oil Holdings
3. Logicom Group
4. Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου
5. Όμιλος Ελληνικής Τράπεζας

B. Εργοδότες με προσωπικό άνω των 1000+ ατόμων στην Κύπρο

Αναφορικά με την εν λόγω παράμετρο αξιολόγησης σημειώνονται τα ακόλουθα:

- παρουσιάζονται οι μεγαλύτεροι εργοδότες το 2024 στην Κύπρο (με 1000+ εργαζόμενους προσωπικό), οι τομείς δραστηριοποίησής, οι επικρατέστερες ηλικίες στο σύνολο της επιχειρηματικής ομάδας, το μορφωτικό επίπεδο και οι εθνικότητες των ανθρώπων, που αποστέλουν το εργατικό τους δυναμικό,
- παρουσιάζονται οι επιχειρήσεις, που πρωταγωνιστούν στον οικείο κλάδο,
- η δραστηριότητά τους καθορίζει σε σημαντικότατο βαθμό την οικονομία της Κύπρου και συνεπώς την κ/αγορά εργασίας των 487.663 εργαζομένων καθώς απασχολούν στο σύνολό τους 39.507 άτομα μόνο στην Κύπρο.

- στους τρεις (3) μεγαλύτερους εργοδότες της Κύπρου συγκαταλέγονται οι ακόλουθες επιχειρήσεις:

1. Όμιλος Ζορπάς
2. Atlantica Hotels & Resorts
3. Συγκροτήμα της Τράπεζας Κύπρου

Γ. Οι 20+1 Επιχειρηματικοί Ηγέτες του μέλλοντος

Αναφορικά με την εν λόγω παράμετρο αξιολόγησης σημειώνονται τα ακόλουθα:

- πρόκειται για τους επικεφαλής οργανισμών, που με τα δείγματα δουλειάς τους και τις προοπτικές ανάπτυξης των εταιρειών τους ξεχωρίζουν,

- βασικό κριτήριο επιλογής τους στατέλεσε η μακρόχρονη επιτυχή επιχειρηματική τους πορεία

- οι αποφάσεις που λαμβάνουν, εν μέσω έντονης μεταβλητότητας, λόγω και των γεωπολιτικών εξελίξεων, επηρεάζουν όχι μόνο τις επιχειρήσεις τους αλλά και σημαντικούς τομείς της οικονομίας

- εστιάζουν στην επόμενη μέρα, μέσω της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών, επενδύουν στην ανάπτυξη και την υποστήριξη του δυναμικού, στην εταιρική κοινωνική ευθύνη καθώς και στο ESG (περιβαλλοντικοί και κοινωνικοί στόχοι) για τη δημιουργία αξίας στους τομείς που δραστηριοποιούνται, όπως ακινήτων, ανάπτυξης γης και κατασκευών, λιανικού εμπορίου, εισαγωγών μηχανοκίνητων οχημάτων, ναυτιλίας, χρηματο-οικονομικών, εκπαίδευσης και τεχνολογίας,

- με δέσμευση για μετασχηματιστικές επενδύσεις ηγούνται, σήμερα, μερικών εκ των μεγαλύτερων επιχειρήσεων, αλλά και σημαντικού αριθμού αναδιρθρώσεων, εξαγορών και συγχωνεύσεων στην κυπριακή και διεθνή αγορά,

- τέλος, πρόκειται για προσωπικότητες, που καθορίζουν τα πεδία δραστηριοποίησής τους αδιαμφισβήτητα και θα βρίσκονται στο επίκεντρο των επιχειρηματικών εξελίξεων τόσο το 2024 όσο και το 2025.

- Κάποια από τα σημαντικότερα ονόματα για τα οποία γίνεται λόγος είναι οι:

1. Άλκης Γαλατόπουλος, CEO Novario Holdings
2. Χριστόφορος Παπαχριστοφόρου Δ/νων Σύμβουλος και ιδρυτής Invel Real Estate
3. Άρτεμις Αντωνιάδου, Δ/νουσα Σύμβουλος και Πρόεδρος Δ.Σ. Voici La Mode
4. Γιώργος Χρυσόχογας, Εκτελεστικός Δ/ντής CYFIELD
5. Μιχάλης Λούης, Ανώτατος Εκτελεστικός Δ/ντής (CEO) Ελληνική Τράπεζα
6. Μιχάλης Παναγιώδης, Γενικός Δ/ντής Σκλαβενίτης Κύπρου

Δ. Big Deals in Cyprus – Σημαντικότερες συμφωνίες

Αναφορικά με την εν λόγω παράμετρο αξιολόγησης σημειώνονται τα ακόλουθα:

- οι εξαγορές, συγχωνεύσεις και συμφωνίες συνεργασίας πάντοτε αποτελούσαν στοιχείο εξέλιξης της εδώ αγοράς καθώς η Κύπρος ως κόμβος επιχειρηματικής δραστηριότητας στη Μεσόγειο προσφέρει ένα δυναμικό περιβάλλον για τέτοιες συμφωνίες

- οι σημαντικότερες συμφωνίες του 2024 επικεντρώνονται στους κλάδους χρηματοοικονομικών, υγείας, επικοινωνίας, retail, ανάπτυξης γης και εκπαίδευσης.

1. του Ομίλου Ελληνικής Τράπεζας με την CNP Cyprus Insurance Holdings
2. της Ελληνικής Τράπεζας με τον Όμιλο Eurobank
3. του Ομίλου Hellenic Healthcare (HHG) με το American Medical Centre
4. του Ομίλου Σκλαβενίτη με τις Υπεραγορές Παπαντωνίου

Δ. Επαγγελματικοί σύνδεσμοι - Από εδώ περνά η ανάπτυξη

Αναφορικά με την εν λόγω θεματική συγκαταλέγονται τα ακόλουθα:

- πέντε (5) πρόεδροι σημαντικών επαγγελματικών συνδέσμων μιλούν για τους τομείς τους, το ευρύτερο επιχειρηματικό γίνεσθαι καθώς και τις προτεραιότητες, τα σχέδια και τις απαιτήσεις κρίσιμων φορέων και κλάδων της οικονομίας

- η ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων και του κράτους και η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης αποτελούν κυρίαρχες τάσεις, σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Επιχειρηματιών Πληροφορικής (CITEA) κ. Δ. Νησιώτη στον κλάδο που εκπροσωπεί,

- από την πλευρά του ο κ. Θάνος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων (ΠΑΣΥΞΕ) επισημαίνει ότι «οι συγκυρίες σήμερα απαιτούν δράσεις μέγιστης ευελιξίας και προσαρμοστικότητας από τη ξενοδοχειακή βιομηχανία, η συνεισφορά της οποίας στην κ/οικονομία ανέρχεται στο 18% του ΑΕΠ της χώρας»,

- ταυτόχρονα το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επμελητήριο με την αρωγή, που προσφέρει στις εταιρείες-μέλη του και τις δράσεις που αναπτύσσει, σύμφωνα με τον Πρόεδρό του κ. Θ. Παπαδόπουλο στοχεύει σε διατήρηση της καλής φήμης της κ/οιμαίας και βρίσκεται σε εγρήγορση, ώστε η ναυτιλία να συνεχίσει να ενδυναμώνεται

- το ενδιαφέρον του τομέα ανάπτυξης γης σήμερα μονοπωλούν ταυτόχρονα

προσθήκη στέγη και πράσινες αναπτύξεις, σύμφωνα με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Επιχειρηματιών Ανάπτυξης Γης και τον Πρόεδρό του κ. Γ. Μισριλή,

- ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) κ. Ν. Χειμαριόδης θέτει Environmental-Social-Governance (ESG), Τεχνητή Νοημοσύνη (AI) και τεχνολογία ως άξονες ανάπτυξης σε έναν κλάδο, όπου το ρυθμιστικό πλαίσιο εμπλουτίζεται καθημερινά.

Ε. Παγκόσμιες εταιρείες με έδρα την Κύπρο

Τέλος, από τη μελέτη του εν λόγω καταλόγου επισημαίνουμε, από πλευράς μας, ότι στην Κύπρο εδρεύουν και εταιρίες, εξαιτίας της ευνοϊκής φορολογίας σε σχέση με άλλες χώρες, οι οποίες είναι γνωστές παγκοσμίως. Ακολουθούν παρουσιάζονται οι πιο γνωστές εταιρείες, που σχετίζονται με την Κύπρο:

1. Wargaming : Εταιρεία, η οποία ξεκίνησε με ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι, που παίζεται από 150 εκατ. ανθρώπους παγκοσμίως : Η τριλογία World of Tanks, World of Warplanes, World of Warships.

2. Mind Geek : Η εταιρεία Mind Geek θεωρείται από τις μεγαλύτερες στον τομέα της. Η εταιρεία διαχειρίζεται επίσης και άλλου είδους ιστοσελίδες, όπως το κωμικό site «videobash» και το celebrity gossip «celebs». Η Mind Geek ιδρύθηκε το 2004 και με πάνω από 1000 εργαζόμενους παγκοσμίως συνεχίζει την επέκτασή της. Οι «ρίζες» της εμφανίζονται στα τέλη του 1990, όταν ο γερμανικής καταγωγής Thyilmann δημιούργησε σχετικά λογισμικά μάρκετινγκ και προχώρησε στην αγορά άλλων ιστοσελίδων. Εδρεύει στο Λουξεμβούργο και έχει γραφεία σε Λευκωσία, Δουβλίνο, Αμβούργο, Λονδίνο, Μοιάμι, Μόντρεαλ και Λος Άντζελες. Η εταιρία διαθέτει υπερασύγχρονα γραφεία στην βιομηχανική περιοχή Δαλλίου με πολλούς εργαζόμενους.

3. Amdocs : Η Amdocs είναι η μεγαλύτερη εταιρεία ανάπτυξης λογισμικού και υπηρεσιών διαχείρισης πελατειακής βάσης για τις τηλεπικοινωνίες. Η Amdocs λειτουργεί στις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία, την Κύπρο, το Ισραήλ και σε χώρες της Ν. Αμερικής και Ευρώπης και συνεργάζεται με τους μεγαλύτερους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς σε ολόκληρο τον κόσμο. Απασχολεί 25.000 υπαλλήλους παγκοσμίως, ενώ στην Κύπρο απασχολεί περισσότερους από 600.

4. 3CX : Η εταιρεία 3CX ασχολείται αποκλειστικά με τη μεταπώληση υπηρεσιών μέσω τρίτων και έχει αναπτύξει και προσφέρει το καινοτόμο σύστημα PBX ανοιχτού προτύπου, που καινοτομεί στις επικοινωνίες και αντικαθιστά τα ιδιόκτητα PBX. Στους πελάτες περιλαμβάνονται παγκόσμιοι κολοσσοί, όπως οι εταιρείες Boeing, McDonalds, Hugo Boss, Ramada Plaza Antwerp, Harley Davidson, Wilson Sporting Goods και Pepsi.

5. Viber : Η εν λόγω εταιρεία έχει έδρα τη Λεμεσό. Τον Μάρτιο του 2014 η εταιρεία πουλήθηκε στον ιαπωνικό κολοσσό του διαδικτυακού εμπορίου Rakuten για 900 εκατ. USD. Η Rakuten είναι η εταιρεία, που διαφιμίζεται στη φανέλα της γνωστής ομάδας FC Barcelona.

5.15 Εγκαίνα εργοστασίου παραγωγής χαλλουμιού της Όλυμπος στη Λευκωσία (περιοχή Τσερίου).

Στις 10 Οκτωβρίου τ.έ. πρόκειται να πραγματοποιηθούν τα εγκαίνα στο νέο εργοστάσιο παραγωγής χαλλουμιού της ΟΛΥΜΠΟΣ στην Κύπρο, επένδυση συνολικού ύψους άνω των 35 εκ. Ευρώ στην περιοχή Τσερίου της επαρχίας Λευκωσίας. Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται ένας ακόμα πυλώνας επιχειρηματικής δραστηριότητας σε οργανωμένη παραγωγική και λειτουργική βάση και η εταιρία εισέρχεται στη βιομηχανία παραγωγής χαλλουμιού στην Κύπρο. Το πρώτο βήμα στην παραγωγή χαλλουμιού πραγματοποιήθηκε, το 2022, με την εξαγορά του 49% της τοπικής παραγωγικής επιχείρησης Κοιρούσης (βλ. ανωτέρω σχετικό).

Ο όμιλος Ελληνικά Γαλακτοκομεία αποτελεί τη μεγαλύτερη επιχείρηση γαλακτοκομικών προϊόντων της ελληνικής αγοράς και μία από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις τροφίμων της χώρας μας. Οι πωλήσεις του ομίλου, ο οποίος έχει στην ομπρέλα του τις μάρκες Όλυμπος, Τυράς, Ροδόπη, Αγνό, Δουμπιά και Κλιάφα, ανήλθαν, το 2023, σε 598,5 εκ. Ευρώ έναντι 493,8 εκ. Ευρώ που ήταν, το 2022. Ο όμιλος αντλεί πάνω από 55% των εσόδων του και του EBITDA από εξαγωγές, ενώ συνεχίζει να ενισχύει τη θέση του σταθερά και εκτός συνόρων, τα τελευταία χρόνια. Σε ό,τι αφορά στο EBITDA του ομίλου, το 2023, άγγιξε τα 90 εκ. Ευρώ, σημαντικά αυξημένο σε σύγκριση με τα 65 εκ. Ευρώ, που ήταν το αντίστοιχο ποσό του 2022. Αύξηση παρουσίασαν τα δάνεια του ομίλου το 2023 καθώς έφθασαν τα 400 εκ. Ευρώ έναντι 300 εκ. Ευρώ το 2022, ενώ τα κέρδη προ φόρων διαμορφώθηκαν το 2023 στα 36 εκ. Ευρώ από 33 εκ. Ευρώ το 2022.

5.16 Οριστική ρήξη μεταξύ Intrakat και τμήματος Δημοσίων Έργων κ/Υπουργείου Μεταφορών.

Αποχώρηση της Intrakat, εντός δεκαεπτά ημερών, από το εργοτάξιο κατασκευής του αυτοκινητόδρομου Πάφου-Πόλης Χρυσόχους από τον εργολάβο και επαναπροκήρυξη σύμβασης και ολοκλήρωσης του έργου

αποφάσισε το Τμήμα Δημοσίων Έργων του κ/Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) κατόπιν γνωστοποίησης του εργολάβου για ύπαρξη διαφοράς, μελέτησε την πολυσελιδή εμπειροστατημένη έκθεση της ad-hoc Επιτροπής και με επιστολή της (8.11.24) ενημέρωσε το Τμήμα Δημοσίων Έργων ότι, απέρριψε όλα τα αιτήματα του εργολάβου. Δεδομένου δε, ότι δεν επτετεύχθη φιλικός διανομοσμός, το αρμόδιο τμήμα λύνει την σύμβαση του εργολάβου (τον κήρυξε έκπτωτο).

Κατά συνέπεια, στις 11.11.24 επεδόθη στον «αντιπρόσωπο του εργολάβου» της ανάδοχου εταιρείας INTRAKOM ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ με τον διακριτικό τίτλο «INTRAKAT» επιστολή ειδοποίησης από τον εργοδότη δυνάμει του όρου 15.2 των όρων του συμβολαίου με την οποία καλείται εντός 14 ημερών από τη λήψη της, να απομακρυνθεί από το εργοτάξιο.

Όπως σημειώνει το αρμόδιο τμήμα, «παρά τις επανειλημμένες επισημόσεις και προειδοποιήσεις του εργοδότη προς τον εργολάβο στις τακτικές συνεδριάσεις αλλά και με επιστολές, για αντιμετώπιση της τεράστιας και αδικοαλόγητης καθυστέρησης που δημιουργήθηκε εξ υπατιότητας του εργολάβου, δεν προέβη σε προσπάθειες για αντιμετώπιση αυτής, αλλά αντίθετα, ακόμα και δραστηριότητες, οι οποίες ξεκίνησαν να εκτελούνται τους τελευταίους οκτώ μήνες, δεν είχαν την αναμενόμενη και προβλεπόμενη πρόοδο, ενώ θα μπορούσαν να εκτελούνται απρόσκοπτα». Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης, ο εργολάβος έθεσε σωρεία χρονικών και οικονομικών απαιτήσεων, οι οποίες εξετάστηκαν μέσω των νενομισμένων διαδικασιών και έχουν απορριφθεί.

Η ΚΕΑΑ σημειώνει ότι με τη λήψη μέτρων μετριασμού, ως προνοείται στο συμβόλαιο και την εκτέλεση του έργου με την πρέπουσα ταχύτητα και χωρίς καθυστερήσεις εκ μέρους του εργολάβου, το έργο θα μπορούσε να εκτελεστεί απρόσκοπτα, χωρίς κανένα επηρεασμό της κρίσιμης διαδρομής του προγράμματός του. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων λαμβάνει όλα τα μέτρα σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία για τη διασφάλιση όλων των δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παράλληλα, με τη λύση της σύμβασης αυτής το Τμήμα Δημοσίων Έργων θα προωθήσει τάχιστα τις διαδικασίες επαναπροκήρυξης σύμβασης και ολοκλήρωσης του έργου.

Υπενθυμίζεται ότι η ανεξάρτητη επιτροπή, που αποτελείται από 3 άτομα προερχόμενα από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα έθεσε ενώπιον της 11 αιτήματα από τον εργολάβο του έργου. Η διαδικασία εξεύρεσης φιλικού διανομοσμού προβλέπεται στο συμβόλαιο που σύνηψαν τα δυο μέρη. Οι σημαντικότερες διαφωνίες μεταξύ της κ/ Κυβέρνησης και της Intrakat ήταν, όπως έγινε γνωστό, τα χωματουργικά έργα αλλά και τα αδρανή υλικά, που παράγονται από τις χωματουργικές εργασίες και την καταλληλότητά τους να χρησιμοποιηθούν για τις επαγγελματικές. Η καθυστέρηση στην υλοποίηση του έργου κρίθηκε αδικοαλόγητη, παρά τις συνεχείς επισημόσεις και προειδοποιήσεις του Εργοδότη προς τον Εργολάβο. Στις τακτικές συνεδριάσεις και μέσω επιστολών, η INTRAKAT κλήθηκε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που προέκυψαν, χωρίς ωστόσο να ανταποκριθεί αποτελεσματικά. Προέκυψαν ζητήματα σχετικά με ακατάλληλα υλικά εκσκαφής και ανεπαρκή διαχείριση των αποθεσιοθαλάμων. Παρά τις προσπάθειες του ΤΔΕ για εξεύρεση λύσεων και την παροχή επιπλέον χώρων, ο Εργολάβος δεν προχώρησε στις απαιτούμενες ενέργειες. Η INTRAKAT υπέβαλε επίσης απαιτήσεις για επιπρόσθετο κόστος και χρόνο αποπεράτωσης, οι οποίες απερρίφθησαν από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ). Η απόφαση διακοπής της σύμβασης ελήφθη κατόπιν ενημέρωσης του ΤΔΕ για την απόφαση της ΚΕΑΑ. Το ΤΔΕ θα προχωρήσει άμεσα στην καταγραφή των εργασιών που έχουν εκτελεστεί, με στόχο την κατάρτιση του Τελικού Λογαριασμού σε συνεργασία με την INTRAKAT.

Ο Δήμαρχος της Πόλης Χρυσούχους, κ. Γ. Παπαχριστοφή, ενημερώθηκε εχθές για τον τερματισμό της σύμβασης με την εταιρεία για τον δρόμο Πάφου - Πόλης Χρυσούχους από τον Υπουργό Μεταφορών, κ. Α. Βαφειάδη, ο οποίος - σύμφωνα με τα λεγόμενα του Δημάρχου - του ανακοίνωσε πως τις επόμενες ημέρες θα επισκεφθεί τον Δήμο Πόλης Χρυσούχους. Σε δηλώσεις του στο ΚΥΠΕ, ο κ. Παπαχριστοφή εκτίμησε πως ο τερματισμός της σύμβασης με την εταιρεία για τον δρόμο Πάφου - Πόλης Χρυσούχους «έπρεπε να είχε γίνει πριν κάποιους μήνες», εξηγώντας πως είχε διαφανεί ότι αν και έπρεπε να ολοκληρωθεί το έργο φέτος, «δυστυχώς η εταιρεία INTRAKAT ολοκλήρωσε μόλις το 30% του έργου».

Τέλος σημειώνεται ότι

- η σύμβαση είχε υπογραφεί στις 27.5.21 και ήταν διάρκειας 3,5 ετών και προϋπολογισμού περίπου 73 εκ. Ευρώ,
- η INTRAKAT απαιτήσε 59 μήνες παράτασης χρόνου για την εκτέλεση του έργου (5 χρόνια περίπου) και 36 εκ. Ευρώ, επιπρόσθετα χρήματα για να πληρωθεί,
- προέκυψαν ζητήματα σχετικά με ακατάλληλα υλικά εκσκαφής και ανεπαρκή διαχείριση των αποθεσιοθαλάμων,
- το Τμήμα Δημοσίων Έργων θα προχωρήσει στον σχεδιασμό και την

υλοποίηση της β' φάσης του έργου (Στρουμί-Πόλη Χρυσούχους) με πρόβλεψη για προκήρυξη προσφορών το 2026,

- ο Πρόεδρος του ΔΗΚΟ κ. Ν. Παπαδόπουλος ανέφερε ότι ακόμη μια δημόσια σύμβαση για ένα σημαντικό και κρίσιμο έργο υποδομής έχει καταρρεύσει και το Δημοκρατικό Κόμμα επιθυμεί να αποδοθούν οι ευθύνες,

5.17 Επένδυση της ελληνικής εταιρείας TRASTOR Α.Ε.Ε.Α.Π. με αγορά πολυώροφου κτιρίου μικτής χρήσης στη Λευκωσία

Η εταιρεία Trastor Holdings Single Member SA, θυγατρική της ελληνικής Trastor ΑΕΕΑΠ μαζί με την Whitestreet Investments Ltd, θυγατρική της Globe Invest Ltd και επενδυτικό γραφείο (family office) του ισραηλινού μεγαλοεπενδυτή κ. Teddy Sagi υπέγραψαν στις 4.09.2024 δεσμευτική συμφωνία αγοράς μετοχών για την απόκτηση του 100% των μετοχών της Excelsior Hotel Enterprises Limited, ιδιοκτήτριας και διαχειρίστριας του κτιρίου LABS Tower στη Λευκωσία. Η εξέλιξη αυτή επιβεβαιώνει τον επενδυτικό σχεδιασμό της Trastor ΑΕΕΑΠ, βασικός μέτοχος της οποίας είναι η Τράπεζα Πειραιώς και σηματοδοτεί την είσοδο της Trastor στον τομέα των συνεργατικών χώρων εργασίας (ένας τομέα που έχει αναστύξει και διαχειρίζεται με επιτυχία η ομάδα του Teddy Sagi). Αυτή είναι και η πρώτη κίνηση, που πραγματοποιεί η εγχώρια ΑΕΕΑΠ, μετά την ίδρυση θυγατρικής εταιρείας υπό την ονομασία «Trastor Συμμετοχών» και με αρχικό μετοχικό κεφάλαιο 33 εκ. Ευρώ στις αρχές του καλοκαιριού 2024.

Το ακίνητο μικτής χρήσης γραφείων και κατοικιών ύψους 90 μέτρων και 22 ορόφων με συνολική επιφάνεια 14.102 τ.μ. στεγάζει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του ισραηλινού μεγιστάνα, ενώ οι κατοικίες στον 21ο και 22ο όροφο καλύπτουν τις ανάγκες των εκπροσώπων της εταιρείας όταν επισκέπτονται επαγγελματικά την Κύπρο. Η απόκτηση υπόκειται στην πλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων, που περιλαμβάνονται στη συμφωνία αγοράς μετοχών, ενώ η τιμή αγοράς θα καθοριστεί με βάση την καθαρή αξία ενεργητικού (NAV) της Excelsior Hotel Enterprises Limited, κατά τη στιγμή της ολοκλήρωσης της συναλλαγής, όπως αναφέρει σχετική ανακοίνωση.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς η συμφωνία αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Νοέμβριο 2024, ενώ η Trastor σε ερώτημα της ε/Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ετεσήμανε ότι το συνολικό τίμημα για την αγορά των μετοχών, κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, θα προκύψει με βάση την καθαρή αξία ενεργητικού (NAV) της εταιρείας λαμβάνοντας υπόψιν, ως αξία του ακινήτου, το ποσό των 39 εκ. Ευρώ. Επίσης, η αγορά θα χρηματοδοτηθεί μερικώς από κεφάλαια, που ανλήθηκαν από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, τον Ιανουάριο 2024, και από τραπεζικό δανεισμό. Η Globe Invest θα συνεχίσει να διαχειρίζεται το Labs Tower στον πλαίσιο ευρύτερης συνεργασίας μεταξύ της Trastor και του τομέα διαχείρισης ακινήτων του ομίλου του Teddy Sagi.

Εκ μέρους της Trastor ΑΕΕΑΠ, ο Δ/νων Σύμβουλος κ. Τ. Καζίνος θεωρεί ότι η απόκτηση του ακινήτου σηματοδοτεί τη γεωγραφική επέκταση της εταιρείας και μάλιστα αυτή η επένδυση σε μια σταθερά αναπτυσσόμενη οικονομία, με ισχυρή κτηματογορά διαφοροποιεί το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας. Το ακίνητο αυτό, με εγγυημένες εισοδηματικές χρηματοροές, ενισχύει τη δυναμική αύξησης της αξίας του και παράλληλα η εταιρεία επιτυγχάνει την είσοδό της στους αναπτυσσόμενους τομείς του co-working και των εξυπηρετούμενων πολυτελών διαμερισμάτων. Η συναλλαγή αυτή, επίσης, τεκμηριώνει την εξειδίκευση της Trastor στην ανάληψη κι εκτέλεση σύνθετων συμφωνιών στο χώρο των επαγγελματικών ακινήτων.

Ο κ. Μ. Χατζηγιάννακης, Δ/νων Σύμβουλος της Globe Invest θεωρεί τη στρατηγική συναλλαγή με την Trastor έμπρακτη συνέχεια των συνεργασιών με σημαντικούς θεσμικούς επενδυτές παγκοσμίως και εκτιμά ότι η παρουσία του θα συμβάλει στην περαιτέρω προώθηση και ανάπτυξη επενδύσεων στη Λευκωσία και την Κύπρο ευρύτερα.

Τέλος, σημειώνεται ότι:

- η Trastor Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία (Trastor Α.Ε.Ε.Α.Π.) είναι μια από τις κορυφαίες ε/εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητα και η πρώτη Ανώνυμη Εταιρεία Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία, που συστάθηκε στην Ελλάδα και εισήχθη στο ΧΑΑ με κύκλο εργασιών, ο οποίος προέρχεται κυρίως από έσοδα από μισθώματα,
- η συνεργασία της Globe Invest και της Trastor επιτυγχάνει την είσοδο στην κ/αγορά ενός από τους κορυφαίους επενδυτικούς ομίλους στο ελληνικό real estate με χαρτοφυλάκιο 60 ακινήτων υψηλής ποιότητας, συνολικής αξίας μεγαλύτερης του μισού δις. Ευρώ,
- στο περιθώριο της πρόσφατης τακτικής Γ.Σ. των μετόχων της ο Δ/νων Σύμβουλος της εταιρείας, κ.Τ. Καζίνος και ο Πρόεδρος της κ. Λ. Παπαδόπουλος είχαν προϋδεάσει για το ενδιαφέρον της εταιρείας να αποκτήσει ξενοδοχειακά ακίνητα στην ελληνική αγορά, εκτιμώντας ότι οι νέες κινήσεις θα προσθέσουν, επιπλέον 100 εκ. Ευρώ στο επενδυτικό πρόγραμμα της εταιρείας,
- η εταιρεία έχει εξασφαλισμένους πόρους για την εκτέλεση του προγράμματος

της και θα ενημερώσει εκ νέου το επενδυτικό κοινό για την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου απόκτησης,

- η Globe Invest, η οποία διαχειρίζεται χαρτοφυλάκιο ακινήτων περίπου 2,5 δισ. Ευρώ, με ακίνητα σε Λονδίνο, Μοιάιμ, Νέα Υόρκη, Ντουμπάι, Μαδρίτη, Βουκουρέστι, Λευκωσία και Λεμεσό, προσέγγισε απευθείας την Trastor REIC για να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας μιας στρατηγικής συνεργασίας στον τομέα των ακινήτων, συμβάλλοντας έτσι στην είσοδο ενός κορυφαίου επενδυτικού σχήματος ακινήτων της Ελλάδας στην κ/αγορά, μέσω της εξαγοράς της Excelsior,

- ο κ. Teddy Sagi είναι σημαντικός ισραηλινός επιχειρηματίας με έδρα το Λονδίνο και το Ντουμπάι, ιδρυτής της εταιρείας λογισμικού τυχερών παιχνιδιών (Playtech), της εταιρείας κυβερνοασφάλειας Kape Technologies (κάτοχος του ExpressVPN) και ιδιοκτήτης της γνωστής Camden Market του Λονδίνου, με περιουσία περίπου 5,7 δισ. USD και συμφέροντα σε ακίνητα, λογισμικό τυχερών παιχνιδιών, επεξεργασία πληροφοριών και ψηφιακή διαφήμιση.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

6.1 Ο ΑΔΜΗΕ προωθεί την ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου – Ισραήλ στο πλαίσιο υλοποίησης του GSI

Ο Πρόεδρος και Δ/νων Σύμβουλος του ΑΔΜΗΕ κ. Μ. Μανουσάκης σε δηλώσεις του στο 7ο Athens Investment Forum (5.11.24, Αθήνα) ανέφερε ότι η μελέτη κόστους-οφέλους για την ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου – Ισραήλ έχει ήδη ανατεθεί σε Οίκο Μελετών και θα είναι έτοιμη εντός του α' τριμήνου του 2025. Ερωτηθείς για το θέμα στο περιθώριο του προαναφερθέντος φόρουμ διευκρίνισε ότι το έργο προχωρά ομαλά, με τις υποθαλάσσιες έρευνες να βρίσκονται σε εξέλιξη στα χωρικά ύδατα των δύο κρατών και πρόσθεσε ότι μέχρι τέλος τ.έ. θα υπάρξουν εξελίξεις σε επενδυτικό επίπεδο. Σχετικά με τις ρυθμιστικές εκκρεμότητες, που υπάρχουν στη διασύνδεση Ελλάδας-Κύπρου είτε ότι είναι θέμα χρόνου να επιλυθούν, δεδομένου ότι υφίσταται διακρατική συμφωνία και η Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει λάβει επενδυτική απόφαση για τη συμμετοχή της στο έργο μέχρι το τέλος Νοεμβρίου 2024.

Στο μεταξύ οι αρχικές προσδοκίες του ΑΔΜΗΕ για συμμετοχή του αμερικανικού κρατικού αναπτυξιακού ταμείου DFC (Development Finance Corporation) στη μετοχική δομή του φορέα υλοποίησης της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου - Κρήτης (GSI) δίνουν τη θέση τους σε πληροφορίες για πρόθεση του Ταμείου να παραχωρήσει δάνειο έως 400 εκ. Ευρώ. Συγκεκριμένα το DFC φέρεται να έχει ενημερώσει τον ΑΔΜΗΕ ότι προτίθεται να εισηγηθεί τη χρηματοδότηση του έργου Great Sea Interconnector, με δάνειο ύψους μέχρι 400 εκ. Ευρώ, παρόλο που αρχικά γινόταν λόγος για μετοχική συμμετοχή του Ταμείου στον GSI. Η ενημέρωση αυτή συμπίπτει με τις ανησυχίες για την καθυστέρηση που παρατηρείται από πλευράς Ευρωπαϊκής Τράπεζας Αναπτύξεων (ΕΤΕπ) να εγκρίνει την αίτηση του ΑΔΜΗΕ για παραχώρηση χαμηλότοκου δανείου ύψους 500 εκ. Ευρώ.

Στις 7.11.24 αντιπροσωπεία της Nexans, της εταιρείας που κατασκευάζει το καλώδιο για τη διασύνδεση Κύπρου - Κρήτης είχε στη Λευκωσία συνάντηση με τον κ/υπουργό Ενέργειας κ. Γ. Παπαναστασίου, όπου συζητήθηκαν τεχνικά ζητήματα, ο προγραμματισμός του έργου και η μέχρι σήμερα πρόοδος του. Αντίστοιχα, η κ/πλευρά ενημέρωσε για την πορεία των αποφάσεων της κ/κυβέρνησης για συμμετοχή της Κύπρου στο μετοχικό κεφάλαιο του έργου με το ποσό των 100 εκ. Ευρώ, τα οποία θα προέλθουν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποκτώντας έτσι η Κύπρος το 30% των μετοχών. Σημειώνεται ότι η NEXANS (Γαλλία) αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο κατασκευαστή καλωδίων στον κόσμο μετά την Prysmian SpA (Ιταλία).

Επισημαίνουμε σχετικά με το θέμα τα κάτωθι :

- ο φορέας υλοποίησης ΑΔΜΗΕ βρίσκεται σε αναζήτηση πιθανών επενδυτών, ενώ από τις επαφές του στο Άμπου Ντάμπι διεφάνη το έντονο ενδιαφέρον των ΗΑΕ για το GSI αλλά και για άλλα έργα στην Ανατολική Μεσόγειο, με δεδομένο επίσης το ενδιαφέρον των ΗΑΕ να επενδύσουν σε όλους τους τομείς της ενέργειας στις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου,

- μέχρι τέλος Νοεμβρίου τ.ε. ο εξειδικευμένος οίκος που ανέλαβε τη δέουσα επιμέλεια (due diligence) της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου-Κρήτης μέσω του GSI θα ανακοινώσει έστω και τα προκαταρκτικά συμπεράσματά του, ώστε να ανοίξει ο δρόμος να υπογράψει η Κυπριακή Δημοκρατία τη συμφωνία μετόχων (Shareholders Agreement),

- η γαλλική Nexans, ενώ συνεχίζεται η κατασκευή του καλωδίου πραγματοποιεί έρευνα βυθού από την Κύπρο προς την Κρήτη και αντίστροφα με δύο διαφορετικά πλοία, τα οποία βρίσκονται σε αυτό το στάδιο εντός εθνικών χωρικών υδάτων, το ένα στην Ελλάδα, το άλλο στην Κύπρο, ενώ σύμφωνα με ενημέρωσή του από δύο εκπαιδευτές της Nexans αναμένεται ότι εντός Νοεμβρίου τ.έ. θα βγουν σε διεθνή ύδατα (επισημαίνεται ότι με βάση την έρευνα βυθού, εντοπίζουν τους διαδρόμους, από τους οποίους θα περάσουν τα δυο καλώδια, διαμέτρου περίπου 15 εκατοστών έκαστο, τα οποία θα

βρίσκονται σε διαφορετικούς διαδρόμους),

- τα δυο εργοστάσια (στη Νορβηγία και την Ισπανία) ξεκίνησαν την παραγωγή του καλωδίου, με εντατικούς ρυθμούς, προκειμένου να τηρηθούν τα χρονοδιαγράμματα,

- το έργο ως σήμερα είναι στη βάση του χρονοδιαγράμματος, που έχει συμφωνηθεί με τον φορέα υλοποίησης (ΑΔΜΗΕ),

- το συμβόλαιο με τη Nexans αποτελείται από τρία μέρη : την έρευνα βυθού, την κατασκευή του καλωδίου, και την πόντισή του (η εταιρεία ανέφερε ότι η πόντιση των πρώτων χιλιόμετρων του καλωδίου αναμένεται ότι θα ξεκινήσει το 2026),

- σύμφωνα με επισήμανση των εκπαιδευτών της Nexans, αν κάτι σημαντικό δεν προκαλέσει κάποια αλλαγή στο χρονοδιάγραμμα δεν αναμένεται να διαφοροποιηθεί το κόστος ενώ

- η ομάδα έργου, η οποία υλοποιεί τον σχεδιασμό είναι μεγαλύτερη των 30 ατόμων.

6.2 Εξελίξεις σχετικά με την πλωτή μονάδα επαναεριοποίησης φυσικού αερίου Προμηθέας που προορίζεται για το θερματικό υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στο Βασιλικό

Έτοιμη να αποπλεύσει εντός α' δεκαεπτεθημέρου Δεκεμβρίου 2024 από το ναυπηγείο της Cosco στη Σαγκάη προς νέο προορισμό είναι η πλωτή μονάδα «Προμηθέας», παρότι ακόμη δεν έχει επιλεγεί ο ενδιάμεσος προορισμός της, όπου θα σταθμεύσει για να λάβει τις απαραίτητες πιστοποιήσεις πριν έρθει στην Κύπρο και συγκεκριμένα στο Βασιλικό.

Την ίδια ώρα η ΕΤΥΦΑ τρέχει όλες τις απαραίτητες διαδικασίες, με στόχο την ολοκλήρωση των χερσαίων έργων και της προβλήτας στο Βασιλικό μέχρι το τέλος του 2025 ή το αργότερο τις αρχές του 2026. Σε συνέντευξη του (6.12.24) ο Αντιπρόεδρος του ΔΣ της ΕΤΥΦΑ κ. Γ. Πέτρον ανέφερε σχετικά ότι :

α. Ο «Προμηθέας» αρχικά θα κάνει στάση, πιθανότητα, στη Σιγκαπούρη για ανεφοδιασμό καυσίμων και άλλων εξαρτημάτων, που χρειάζονται και ακολούθως θα πλεύσει προς το λιμάνι, που θα επιλεγεί και όπου και θα σταθμεύσει.

β. Σε σχέση με το λιμάνι, όπου θα δέσει η πλωτή μονάδα «γίνονται μελέτες και έρευνες για το πού θα καταλήξει τελικά το πλοίο, προκειμένου να λάβει την πιστοποίησή του και να μπορεί να αξιοποιηθεί ως πλωτή μονάδα FSRU». Εξετάζεται το ενδεχόμενο το πλοίο να σταθμεύσει στη Σαουδική Αραβία, ενώ ανάμεσα στις επιλογές βρίσκεται και η Ελλάδα. Εάν όμως τελικά καταλήξει στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα θα χρειαστεί γύρω στις 25 ημέρες για να φθάσει από την Σιγκαπούρη.

γ. Υπάρχουν κάποιες διαδικασίες, οι οποίες είναι χρονοβόρες και για αυτό παρατηρείται μικρή καθυστέρηση στη λήψη της τελικής απόφασης.

δ. Το ταξίδι του «Προμηθέα» θα διαρκέσει περίπου ένα μήνα και μέχρι τότε «θα ληφθούν και οι αποφάσεις ως προς τον τρόπο αξιοποίησης του «Προμηθέα» μέχρι να ολοκληρωθούν τα έργα στο Βασιλικό, όπου θα είναι και ο τελικός του προορισμός».

ε. «Ανάλογα με το πού θα καταλήξει η πλωτή μονάδα θα χρειαστεί η υπογραφή σχετικών συμφωνιών, είτε διακρατικών μεταξύ Κύπρου και άλλης χώρας είτε εταιρικών μεταξύ ΕΤΥΦΑ και άλλης εταιρείας».

Όσον αφορά στα χερσαία έργα και την προβλήτα στο Βασιλικό, ο κ. Πέτρον δήλωσε ότι η ΕΤΥΦΑ προχωρά με διάφορες προσφορές σε σχέση με το θερματικό και ότι σύντομα θα καταλήξουν στον υπεύθυνο μηχανικό του έργου, θα προχωρήσουν και στην εξέταση διαφόρων παραγγελιών, που υπάρχουν για εξαρτήματα και θα ακολουθήσουν προσφορές για το κάθε τμήμα. Ο κ. Πέτρον κατέληξε ότι «στόχος των ενεργειών είναι να ολοκληρωθεί το θερματικό, μέχρι το τέλος του 2025, όπως είτε πρόσφατα και ο κ/ Υπουργός Ενέργειας κ. Παπαναστασίου», «όμως λόγω καιροκαίριας, που αναμένεται τους προσεχείς μήνες ίσως υπάρξει μία σχετικά καθυστέρηση λίγων μηνών».

6.3 Υπόθεση Βασιλικού - Εμπλοκή στην αποδέσμευση του πλοίου ΕΤΥΦΑ-Προμηθέας

Κομβικός εκτιμάται ότι είναι ο ρόλος του ομίλου COSCO στην υπόθεση παρακράτησης του πλοίου «Προμηθέας» της ΕΤΥΦΑ στην Κίνα. Οι κινεζικές/κρατικές εταιρείες φαίνεται να συντονίζονται μεταξύ τους με στόχο να εμποδίσουν την παραλαβή από την ΕΤΥΦΑ του πλοίου «ΕΤΥΦΑ-Προμηθέας», το οποίο είναι ιδιοκτησία της κ/εταιρείας, χρησιμοποιώντας διάφορα προσχήματα, γεγονός, το οποίο η ΕΤΥΦΑ χαρακτηρίζει ως «απόπειρα κλοπής και παράνομης οικειοποίησης».

Ως γνωστό, ο όμιλος COSCO, με σημαντικά συμφέροντα σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα (Λιμάνι Πειραιά, λιμάνι Θεσσαλονίκης κ.α.), έχει αναλάβει την ναυπήγηση και μετατροπή του πλοίου από LNG σε FSRU στα ναυπηγεία του στην Σαγκάη. Η COSCO, μέσω του ναυπηγείου της φέρεται να επιχειρεί να μπλοκάρει την παράδοση του πλοίου

στην ΕΤΥΦΑ, σε μια προσπάθειά της να βοηθήσει άλλα κρατικά συμφέροντα της Κίνας να αποσπαστούν το πλοίο από τον ιδιοκτήτη του. Η κ/πλευρά θεωρεί ότι η κίνηση της κινεζικής πλευράς επιδιώκει να ασκήσει πίεση στην ΕΤΥΦΑ να μην προσφύγει στη δικαιοσύνη διεκδικώντας αποζημιώσεις και να παραιτηθεί από κάθε αξίωση της έναντι των υπευθύνων.

Σύμφωνα με πηγές της κ/Κυβέρνησης, η Κύπρος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και έχει ήδη κινηθεί, τόσο νομικά, όσο και διπλωματικά, με εμπλοκή και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανάκτηση του περιουσιακού αυτού στοιχείου από την ΕΤΥΦΑ αποτελεί μέγιστη προτεραιότητα για την Κύπρο, αφού πρόκειται για ουσιαστική υποδομή για την μετάβαση από το μαζούτ στο φυσικό αέριο (ΦΑ), ενώ παράταση αυτής της εκκρεμότητας αποτελεί τον βασικό λόγο των αυξημένων λογαριασμών ρεύματος και των προστίμων, που καταβάλλει ο Κύπριος καταναλωτής σε ρύπους κάθε χρόνο. Η Κύπρος φαίνεται αποφασισμένη να μην υποκύψει σε κανέναν εκβιασμό και θα διεκδικήσει, όλα όσα δικαιούται στα αρμόδια δικαστήρια.

7. Αγροτικά – Τρόφιμα - ΠΟΠ Προϊόντα

7.1 Διατάγματα σχετικά με τη διακίνηση γάλακτος που προορίζεται για την παραγωγή χαλλουμιού.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για την καταγραφή και παρακολούθηση της διακίνησης κωπυ γάλακτος και στο πλαίσιο της ανακατάστασης του πεπαιδωμένου υφιστάμενου λογισμικού συστήματος για την καταχώρηση και επεξεργασία των στοιχείων διακίνησης, το οποίο έχει τεθεί εκτός λειτουργίας το κ/Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ) προχώρησε στην αναβάθμιση των συστημάτων αποστολής των δεδομένων, που είναι εγκατεστημένα στα βυτιοφόρα μεταφορέα κωπυ γάλακτος, έτσι ώστε αυτά να είναι συμβατά με το νέο λογισμικό σύστημα παρακολούθησης του γάλακτος που αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία στις 2 Οκτωβρίου τ.έ.

Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο Γεωργίας προχώρησε πρόσφατα (6.9. τ.έ.) στην έκδοση τριών σχετικών Διαταγμάτων:

Το πρώτο Διάταγμα αναφέρεται στις υποχρεώσεις των παραγωγών κατασκευαστή ή/και πρόβειου γάλακτος. Οι αγροπροβατοτρόφοι έχουν υποχρέωση να υποβάλουν στην αρμόδια αρχή αίτηση για εγγραφή τους στο μητρώο παραγωγών γάλακτος. Εκτός από την κατοχή παραγωγικών ζώων (κατσικιών ή/και προβάτων) πρέπει να κατέχουν πιστοποιητικό καταχωρίσεως εγκατάστασης τροφίμων ζωικής προέλευσης, σύμφωνα με τον Νόμο «περί Υγιεινής Παραγωγής Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης και Διάθεσής τους στην Αγορά». Συγκεκριμένα το Διάταγμα καθορίζει ότι οι παραγωγοί πρέπει να τηρούν αρχείο με τις χειρόγραφες και ηλεκτρονικές αποδείξεις, που παραλαμβάνουν από τον συλλέκτη-μεταφορέα και τις αποδείξεις πληρωμής πρώτου αγοραστή για σκοπούς ελέγχου. Επισημαίνεται ότι, παραγωγοί, που παραδίδουν κωπυ γάλα σε εγκεκριμένο πρώτο αγοραστή, εκτός του ηλεκτρονικού συστήματος των εγκεκριμένων από την αρμόδια αρχή, συλλεκτών-μεταφορέων υποχρεούνται να διαβιβάζουν σε ηλεκτρονική μορφή στην αρμόδια αρχή ημερησίως τη συνολική ποσότητα του εν λόγω γάλακτος καθώς και να ενημερώνουν την αρμόδια αρχή για οποιοδήποτε αλλαγές γίνονται στα στοιχεία ιδιοκτησίας της μονάδας τους.

Το δεύτερο Διάταγμα αφορά στις υποχρεώσεις του πρώτου αγοραστή, δηλαδή των τυροκομείων. Συγκεκριμένα ο πρώτος αγοραστής υποχρεούται πριν την αγορά οποιασδήποτε ποσότητας κωπυ γάλακτος από παραγωγό να υποβάλει αίτηση προς την αρμόδια αρχή και να την ενημερώσει γραπτώς σχετικά με τους παραγωγούς και τους συλλέκτες-μεταφορείς, με τους οποίους θα συνεργάζεται, τρεις μέρες πριν την έναρξη οποιασδήποτε παραλαβής καθώς επίσης και για οποιοδήποτε τερματισμό συνεργασίας με παραγωγούς και συλλέκτες-μεταφορείς. Περαιτέρω έχει υποχρέωση να διαβιβάζει ημερησίως στην αρμόδια αρχή σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω συνδέσμου, που θα του παραχωρηθεί από την αρμόδια αρχή, τη συνολική ποσότητα κωπυ γάλακτος που του παραδόθηκε ανά τύπο.

Το τρίτο Διάταγμα αφορά στους συλλέκτες – μεταφορείς, οι οποίοι πρέπει να υποβάλουν στην αρμόδια αρχή αίτηση για μεταβίβαση κωδικού συλλέκτη-μεταφορέα. Μέχρι τις 2.10.24, ημερομηνία κατά την οποία θα τεθεί σε ισχύ το διάταγμα αυτό παραχωρείται στους μεταφορείς ενίσχυση ήσσονος σημασίας (de minimis), με στόχο την αναβάθμιση και ανακατάσταση ηλεκτρονικών συστημάτων αποστολής στοιχείων διακίνησης του γάλακτος στα βυτιοφόρα συλλεκτών-μεταφορέων κωπυ γάλακτος. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης ανέρχεται στις 5.000 Ευρώ ανά βυτιοφόρο όχημα.

Τέλος, σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις της κ/Υπουργού Γεωργίας και Μ. Παναγιώτου βασική αρχή και στόχος είναι όλοι οι εμπλεκόμενοι στην παραγωγή χαλλουμιού να είναι βιώσιμοι καθώς και η διατήρηση του χαλλουμιού ως του κύριου αγροδιατροφικού εξαγωγικού προϊόντος της Κύπρου και η διατήρηση του ΠΟΠ, χαρακτηριστικού, το οποίο ενισχύει τη δυναμική των εξαγωγών.

8. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ – ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

8.1 Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας (MoU) μεταξύ Invest Cyprus και του βραζιλιάνικου Invest Paraná (24.10.24)

Ο Invest Cyprus ανακοίνωσε (24.10.24) την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας (MoU) με τον αντίστοιχο Invest Paraná, της ομώνυμης πολιτείας της Βραζιλίας, στο πλαίσιο του Συνεδρίου Εφοδιαστικής Αλυσίδας Εμπορευμάτων 2024 (Commodity Supply Chain Conference), που πραγματοποιήθηκε 22-24.10.2024, στη Λεμεσό. Το συνέδριο, το οποίο οργανώθηκε από τον όμιλο INDEVCO, τελούσε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Χριστοδουλίδη και προσέλκυσε υψηλόβαθμους εκπροσώπους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, κυβερνητικούς φορείς και ρυθμιστικές αρχές με αντικείμενο συζήτησης το μέλλον της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας εμπορευμάτων.

Η εκπρόσωπος του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και Δ/τρια Υπηρεσιών Εμπορίου, κα Π. Πατσολή καλωσόρισε τους προσκεκλημένους στην Κύπρο και στην ομιλία της ανέλυσε τις πολιτικές της Κυπριακής Κυβέρνησης για την περαιτέρω ενίσχυση της παγκόσμιας εφοδιαστικής αλυσίδας εμπορευμάτων. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου ο κ. Μ. Ταννούσης, CEO του Invest Cyprus, παρουσίασε τις ελκυστικές επενδυτικές ευκαιρίες της Κύπρου, ειδικά στους τομείς της ναυτιλίας και της εφοδιαστικής αλυσίδας, τονίζοντας τη στρατηγική θέση της χώρας, τις παγκοσμίου κλάσης υποδομές της και τον ενισχυμένο ρόλο της ως παγκόσμιου κέντρου logistics.

Μετά την παρουσίαση ο κ. Ταννούσης, εκ μέρους του Invest Cyprus, υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας με το Invest Paraná, έναν από τους κορυφαίους οργανισμούς προώθησης επενδύσεων της Βραζιλίας. Αυτή η στρατηγική συμφωνία αποτελεί την πρώτη επίσημη οικονομική συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Βραζιλίας, συνεργασία, η οποία ανοίγει νέες επενδυτικές ευκαιρίες στις διμερείς σχέσεις και χαρακτηρίστηκε από οικονομικούς αναλυτές ιστορική. Συγκεκριμένα, το MoU θέτει τις βάσεις για ενισχυμένη συνεργασία σε τομείς όπως η εφοδιαστική αλυσίδα, η ναυτιλία, τα logistics, η τεχνολογία και η υγεία, ενισχύοντας περαιτέρω τη θέση της Κύπρου ως σημαντικού παράγοντα στην παγκόσμια οικονομία.

Σε δηλώσεις του σχετικά ο κ. Ταννούσης ανέφερε ότι ο Invest Cyprus είναι βέβαιος ότι αυτή η συνεργασία θα ενισχύσει τις επενδυτικές ροές και θα προωθήσει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών, εκφράζοντας παράλληλα την αισιοδοξία του ότι η συνεργασία με τους Βραζιλιάνους εταίρους θα δημιουργήσει ουσιαστικό οικονομικό αντίκτυπο για τις δύο χώρες.

Από την πλευρά της Βραζιλίας, ο Δ/της Διεθνών Σχέσεων του Invest Paraná κ. Giancarlo Rocco, δήλωσε ότι η συνεργασία με τον Invest Cyprus αποτελεί απόδειξη της δέσμευσής για την προώθηση διεθνών συνεργασιών, που οδηγούν στην οικονομική ανάπτυξη και καινοτομία και πρόσθεσε ότι η πολιτεία Paraná, η οποία συγκαταλέγεται στους παγκόσμιους ηγέτες στην παραγωγή τροφίμων με έναν ισχυρό αγροτικό τομέα, προσφέρει τεράστιες δυνατότητες για συνεργασία σε πολλούς οικονομικούς τομείς. Εκτίμησε, τέλος, ότι ενώνοντας τις δυνάμεις τους Κύπρος και Βραζιλία επιδιώκουν να αξιοποιήσουν τα συνδυασμένα πλεονεκτήματά τους για να ανοίξουν νέες ευκαιρίες στην παγκόσμια αγορά.

Ο Invest Cyprus, τέλος, εξέφρασε τις ευχαριστίες του προς τον όμιλο INDEVCO για την οργάνωση του συνεδρίου και για την παροχή της ευκαιρίας να παρουσιαστεί η Κύπρος ως κορυφαίος προορισμός επενδύσεων στους τομείς της εφοδιαστικής αλυσίδας και της ναυτιλίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εξέφρασε επίσης και σε όλους όσοι συνέβαλαν στην ολοκλήρωση του MoU, στα Υπουργεία Οικονομικών και Εξωτερικών των δύο χωρών, τον Πρέσβη της Κύπρου στη Βραζιλία κ. Β. Φιλίππου και τον Πρέσβη της Βραζιλίας στην Κύπρο.

8.2 Συναντήσεις του κ. Γεν. Γραμματέα ΔΟΣ και Εξωστρέφειας με κ/επιχειρηματικούς φορείς στη Λευκωσία 27 και 28.11. τ.έ. στο πλαίσιο του 2nd GREECE-CYPRUS SUMMIT (2ο Ελληνο - κυπριακό Επιχειρηματικό Συνέδριο)

Στο πλαίσιο της συμμετοχής του στο 2ο Ελληνο - κυπριακό Επιχειρηματικό Συνέδριο (2nd GREECE-CYPRUS SUMMIT) (βλ. ανωτέρω σχετικά), ο Γενικός Γραμματέας ΔΟΣ και Εξωστρέφειας κ. Δημήτρης Σκόλιος πραγματοποίησε σειρά επαφών και συναντήσεων με τους επικεφαλής των κυριότερων επιχειρηματικών φορέων στην Κύπρο, και ειδικότερα:

Την Τετάρτη, 27 Νοεμβρίου τ.ε. συναντήθηκε με τον Πρόεδρο του ΚΕΒΕ (Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου) κ. Σ. Σταύρου και τον Πρόεδρο του Επιχειρηματικού Συνδέσμου Κύπρου-Ελλάδας κ. Ιωσήφ Ιωσήφ. Επιπλέον, την ίδια ημέρα πραγματοποίησε συνάντηση με τον Αντιπρόεδρο του Invest Cyprus κ. Στ. Βασιλείου, στην οποία συμμετείχε και ο Δ/νιν Σύμβουλος της Enterprise Greece κ. Γιαννόπουλος. Ο κ. Βασιλείου ανέφερε στην επιτυχή διοργάνωση του 1ου και του 2ου Επιχειρηματικού Συνεδρίου Ελλάδος-Κύπρου, η οποία αποτελεί απτή απόδειξη της δυνατότητας επιτυχούς συνεργασίας των

δύο χωρών, οι οποίες δεν είναι ανταγωνιστικές. Πρόσθεσε ότι υπάρχουν εταιρείες, που επενδύουν στην Ελλάδα και εν συνεχεία επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και στην Κύπρο και αντίστροφα. Ιδιαίτερα σημαντικοί τομείς συνεργασίας είναι οι τομείς της τεχνολογίας, όπου παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον και από funds τρίτων χωρών, καθώς και της ενέργειας, δεδομένου του πολύ υψηλού κόστους, που απαιτεί ο ενεργειακός εφοδιασμός επιχειρήσεων και νοικοκυριών.

Από πλευράς του, ο Γεν. Γραμματέας ΔΟΣ & Εξωστρέφειας, κ. Σκόλιος τόνισε ότι η συνεργασία Ελλάδος-Κύπρου είναι αυτονόητη, το δε μομέντουμ είναι ιδιαίτερα καλό και δημιουργεί τις προϋποθέσεις τόσο για την περαιτέρω εμπάθυσή της, όσο και για την από κοινού ανάληψη δράσεων σε τρίτες αγορές. Τέλος, ο Δ/νσης Σύμβουλος της Enterprise Greece αναφέρθηκε στην εξαιρετική συνεργασία μεταξύ των δύο φορέων, EG και Invest Cyprus, η οποία θα μπορούσε, το επόμενο διάστημα, να εστιάσει σε συγκεκριμένα, emblematic projects, με στόχο την περαιτέρω προσέγγιση των επιχειρήσεων των δύο χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Γιαννόπουλος πρότεινε οι δύο πλευρές να αναλάβουν συγκεκριμένες δράσεις (tasks) μέχρι το επόμενο Επιχειρηματικό Συνέδριο Ελλάδος - Κύπρου, που θα διεξαχθεί στην Αθήνα. Η συνάντηση ολοκληρώθηκε με συζήτηση για τη θέσπιση μηχανισμού για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων για λόγους ασφάλειας ή δημόσιας τάξης (FDI Screening). Ο κ. Βασιλείου ενδιαφέρθηκε να ενημερωθεί για την πορεία του σχετικού νομοθετικού πλαισίου στην Ελλάδα, δεδομένου ότι το σχετικό νομοσχέδιο στην Κύπρο συναντά επιφυλάξεις εκ μέρους των εμπλεκόμενων φορέων στη διαβούλευση.

Την Πέμπτη, 28 Νοεμβρίου 2024, ο κ. Σκόλιος μετέβη στα Γραφεία της ΟΕΒ (Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων), όπου είχε συνάντηση με τον Γενικό Διευθυντή της Ομοσπονδίας κ. Μιχάλη Αντωνίου. Στη συνάντηση επιβεβαιώθηκε και από τις δύο πλευρές το γεγονός ότι οι επιχειρηματικοί δεσμοί Ελλάδος-Κύπρου είναι εξαιρετικοί, αναπτύσσονται με ταχύτατους ρυθμούς και είναι επί της ουσίας «αυτοματοποιημένοι». Ο κ. Αντωνίου έκανε μείναι της πολύ καλής συνεργασίας του ΟΕΒ με τον ΣΕΒ και αναφορά στο γεγονός ότι η ΟΕΒ έχει πιο διευρυμένο πεδίο τομέων, που εκπροσωπεί, αφού καλύπτει και ναυτιλία, τράπεζες και τον τομέα υγείας.

Ο κ. Γεν. Γραμματέας ΔΟΣ και Εξωστρέφειας ανέφερε ότι το διμερές εμπόριο είναι σχετικά ισορροπημένο, τηρουμένων των αναλογιών των οικονομιών των δύο χωρών, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις συνεργάζονται με απευθείας επαφές σε ένα οικείο ευρωπαϊκό περιβάλλον, ωστόσο, στις μεγάλες επενδύσεις και ιδιαίτερα στον τομέα της ενέργειας υπάρχει μεγάλο περιθώριο ανάληψης κοινών πρωτοβουλιών. Κοινές δράσεις και πρωτοβουλίες συνεργασίας μπορούν να αναληφθούν και προς τρίτες αγορές. Συμφωνώντας με τον Γενικό Γραμματέα, ο κ. Αντωνίου εκτίμησε ότι εισερχόμεθα σε εποχή από-παγκοσμιοποίησης με αποστέλεσμα οι εφοδιαστικές αλυσίδες να λειτουργούν σε μικρότερη ακτίνα, οπότε οι αγορές της Μ. Ανατολής και των Δ. Βαλκανίων καθίστανται ακόμα πιο σημαντικές για την Κύπρο. Η συνάντηση έκλεισε με τη διαπίστωση της ανάγκης διατήρησης των επαφών των επιχειρηματικών φορέων Ελλάδας και Κύπρου σε τακτική βάση, με στόχο την επέκταση της οικονομικής και εμπορικής συνεργασίας και σε άλλους τομείς.

8.3 Υπογραφή από την Κύπρο των Συμφωνιών “Άρτεμις” για την εξερεύνηση του διαστήματος με τις ΗΠΑ, στο περιθώριο του Στρατηγικού Διαλόγου Κύπρου – ΗΠΑ

Ο κ/Υφυπουργός Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής Δρ. Ν. Δομικαίου υπέγραψε την Τετάρτη 23.10.24 στο Προεδρικό Μέγαρο τις Συμφωνίες Άρτεμις (Artemis Accords) εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας, με παράλληλη ζωντανή σύνδεση με τη NASA στις ΗΠΑ, στο περιθώριο των εργασιών του Α’ Στρατηγικού Διαλόγου Κύπρου – ΗΠΑ.

Οι Συμφωνίες «Άρτεμις» αφορούν σε δραστηριότητες σε τροχιά, στην επιφάνεια και στο υπέδαφος της Σελήνης, του Άρη, των κομητών και των αστεροειδών. Καλύπτουν επίσης τα σταθερά τροχιακά σημεία για το σύστημα Γη-Σελήνη. Τις Συμφωνίες υπέγραψε εκ μέρους των ΗΠΑ ο Βοηθός Υπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για ευρωπαϊκά και ευρω-ασιατικά θέματα των ΗΠΑ κ. Τζέιμς Ο’ Μπράιαν.

Στις δηλώσεις του ο κ/Υφυπουργός ετεσήμανε ότι η υπογραφή των συμφωνιών αυτών αποτελεί ένα σημαντικό ορόσημο για την Κύπρο καθώς με αυτές προσχωρεί στις Συμφωνίες Άρτεμις, έναν παγκόσμιο και ποικιλόμορφο συνασπισμό εθνών, που στοχεύει σε μια νέα εποχή εξερεύνησης του διαστήματος βασισμένη στις αρχές της ασφάλειας, της ειρήνης και της βιωσιμότητας. Επιπλέον σημείωσε ότι η Κύπρος, η οποία έχει ήδη κάνει βήματα στους τομείς της επικοινωνίας, των δορυφόρων και της γεωσκόπησης παραμένει προσηλωμένη στην περαιτέρω ενίσχυση των δεσμών της με τις ΗΠΑ, ιδιαίτερα στην επιστήμη και την τεχνολογία, τομείς όπου οι ΗΠΑ είναι παγκόσμιος ηγέτης και η Κύπρος κάνει τολμηρά βήματα για να εξελιχθεί σε

περιφερειακό κόμβο στην περιοχή της Μεσογείου. Σε δηλώσεις τους για την υπογραφή των συμφωνιών, Αμερικανοί αξιωματούχοι χαρακτήρισαν την ημέρα σημαντική, προσθέτοντας ότι εορτάζεται ο πρώτος στρατηγικός διάλογος μεταξύ των δύο χωρών.

Σύμφωνα με δηλώσεις του στο ΚΥΠΕ, ο Πρόεδρος του Κυπριακού Οργανισμού Εξερεύνησης Διαστήματος κ. Γ. Δανός ετεσήμανε για τη σημασία της υπογραφής αυτής ότι, «η Κύπρος γίνεται μέρος των ελίτ του διαστήματος 46 χωρών, που συνεργάζονται με την NASA για την επιστροφή στο φεγγάρι και στη συνέχεια για το μεγάλο βήμα, για τον πλανήτη Άρη» και πρόσθεσε ότι, αυτήν την περίοδο οι εξελίξεις τρέχουν για την επιστροφή της ανθρωπότητας στο φεγγάρι, ενώ οι τεχνολογίες του διαστήματος προσφέρουν λύσεις σε πλειάδα προβλημάτων, που αντιμετωπίζει ο κόσμος και ο πλανήτης».

Τέλος, σημειώνονται τα εξής:

- η Κύπρος κατέστη το 46ο κράτος-μέλος της Συμφωνίας Άρτεμις, μέσω της οποίας δεσμεύεται, μεταξύ άλλων για την υπεύθυνη χρήση του διαστήματος για την ανθρωπότητα, με στόχο ένα ασφαλές, διαφανές περιβάλλον, που διευκολύνει την εξερεύνηση, την επιστήμη και τις εμπορικές δραστηριότητες,
- η υπογραφή της εν λόγω Συμφωνίας με την Κύπρο (ουσιαστικά, πρόκειται για μια δικαιοσύνη) πραγματοποιείται μετά τη συνάντηση των «Συμφωνιών της Άρτεμις» στο Μιλάνο νωρίτερα τον Οκτώβριο του 2024 με δεκάδες υπογράφουσες χώρες,
- η NASA σε συντονισμό με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ και επτά άλλα αρχικώς υπογράφοντα κράτη αλλά και ιδιωτικές εταιρείες, που πραγματοποιούν αποστολές και επιχειρήσεις γύρω από τη Σελήνη θέσπισε το 2020 για πρώτη φορά τις «Συμφωνίες Άρτεμις», οι οποίες προσδιόρισαν ένα πρώιμο σύνολο αρχών, που προωθούν την ωφέλιμη χρήση του διαστήματος για την ανθρωπότητα, καθοδηγούν την εξερεύνηση του και παράλληλα παρέχουν ένα κοινό σύνολο αρχών ενίσχυσης της διακυβέρνησης, της εξερεύνησης και χρήσης του,
- οι «Συμφωνίες Άρτεμις» βασίζονται στη Συνθήκη για το Διάστημα (1967) και άλλες συμφωνίες, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης Εγγραφής, της Συμφωνίας Διάσωσης και Επιστροφής (1968), της Σύμβασης Ευθύνης (1972) και της Σύμβασης Καταγραφής (1975) καθώς και σε βέλτιστες πρακτικές και κανόνες υπεύθυνης συμπεριφοράς,
- η Ελλάδα υπέγραψε τον περασμένο Φεβρουάριο (11.02.23) τις σχετικές συμφωνίες καθιστάμενη το 35^ο κράτος-μέλος τους,
- το Στέιτ Ντιπάρτμεντ και η NASA ηγούνται της προσέγγισης και της εφαρμογής των Συμφωνιών από την πλευρά των ΗΠΑ,
- τιμώντας την ελληνική μυθολογία, όπως συνήθιζε, η NASA επέλεξε να ονομάσει τη νέα της ιστορική αποστολή με το όνομα της θεάς Αρτέμιδος καθώς θα επιστρέψει στο φεγγάρι έπειτα από μισό αιώνα, μεταφέροντας την πρώτη γυναίκα αστροναύτη, που θα πατήσει το πόδι της στη Σελήνη,
- στόχος της NASA είναι η επιστροφή στο φεγγάρι και η μόνιμη παρουσία αστροναυτών, ενώ επιμέρους στόχο αποτελεί και η ρομποτική εξερεύνηση των πόλων της Σελήνης και η εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της,
- ο τομέας των διαστημικών τεχνολογιών αναπτύσσεται παγκοσμίως με υψηλούς ρυθμούς, με έσοδα που το 2023 ανήλθαν στα 570 δισ. USD, ενώ υπολογίζεται ότι, μέχρι το 2030, θα φθάσουν στο 1 τρις. USD, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την Κύπρο, αλλά και την Ελλάδα τεχνολογικά και οικονομικά, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης επαρκών και ικανών ερευνητικών, ακαδημαϊκών και βιομηχανικών βραχιόνων για την υλοποίηση της σχετικής συνεργασίας.

8.4 Υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας Invest Cyprus και Techisland για επενδύσεις και τεχνολογία

Με στόχο την ενίσχυση του τεχνολογικού οικοσυστήματος στην Κύπρο, την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας το Invest Cyprus, ο κ/φορέας για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και το Techisland, ο μεγαλύτερος σύνδεσμος εταιρειών τεχνολογίας στην Κύπρο, ανακοίνωσαν την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας (MoU). Με την υλοποίηση στρατηγικών δράσεων στο πλαίσιο του Μνημονίου οι δύο οργανισμοί επιδιώκουν να δημιουργήσουν μια βιώσιμη και ακμαία τεχνολογική κοινότητα στην Κύπρο, συμβάλλοντας στην περαιτέρω ανάπτυξη της οικονομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Μέσα από αυτήν τη συνεργασία θα επιδιώξουν τη συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών, την κοινή διεξαγωγή ερευνών και μελετών και την αλληλοϋποστήριξη στη διοργάνωση συνεδρίων, συναντήσεων και εκδηλώσεων, που αφορούν στην καινοτομία και την ανάπτυξη του κλάδου της τεχνολογίας. Επιπλέον θα συντονίσουν τις προσπάθειές τους για την άρση εμποδίων και τη βελτίωση του ρυθμιστικού πλαισίου, που αφορά στην προσέλκυση και διατήρηση διεθνών εταιρειών τεχνολογίας, που ενδιαφέρονται να επεκταθούν ή να εγκατασταθούν στην Κύπρο.

Ο Πρόεδρος του ΔΣ του Invest Cyprus κ. Ε. Ευγενίου δήλωσε ότι η Κύπρος σταδιακά αλλά σταθερά καθιερώνεται ως τεχνολογικός κόμβος και ότι αυτό το Μνημόνιο Συνεργασίας είναι ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση του τεχνολογικού τομέα, την εξερεύνηση νέων ευκαιριών για καινοτομία και ανάπτυξη και την ενίσχυση της θέσης της Κύπρου ως ελκυστικού προορισμού για επιχειρήσεις και τολάντα σε τομείς τεχνολογικής εξειδίκευσης.

Παράλληλα, ο Πρόεδρος του ΔΣ του Techisland κ. Β. Πολυκάροφ ανέφερε ότι η συνεργασία αυτή αναδεικνύει την ισχυρή δέσμευση του Techisland για την ανάπτυξη του κλάδου της τεχνολογίας στην Κύπρο και στοχεύει να δημιουργήσει ένα περιβάλλον ευνοϊκό για την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, προσελκύοντας και διατηρώντας στρατηγικές επενδύσεις.

Τέλος, υπενθυμίζεται ότι:

- το «Techisland» είναι ο μεγαλύτερος επιχειρηματικός σύνδεσμος στην Κύπρο για εταιρείες στον τομέα του ICT (ΤΠΕ), με περισσότερα από 300 μέλη. Ιδρύθηκε το 2021 ως ΜΚΟ με αποστολή την καθιέρωση της Κύπρου σε τεχνολογικό κόμβο και συμβάλλει στη βελτιστοποίηση του περιβάλλοντος λειτουργίας του τομέα και στην Κύπρο, παρέχοντας καθοδήγηση και εκπαίδευση στα μέλη του και προσφέροντας μοναδικές ευκαιρίες δικτύωσης ενώ

- το Invest Cyprus, μέλος του World Association of Investment Promotion Agencies (WAIPA) είναι ο Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων, με κύρια αποστολή την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και αναγνωρισιμότητας της Κύπρου, ως προορισμού προσέλκυσης ΑΞΕ, παρέχοντας υποστήριξη σε πιθανούς επενδυτές για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού τους μοντέλου και της επένδυσής τους στην Κύπρο καθώς αποτελεί σε συνεργασία με τους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα τον αποκλειστικό φορέα πληροφόρησης επενδυτών.

9. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΚΥΡΩΣΕΙΣ

9.1 Νέες αμερικανικές κυρώσεις σε κύπριους πολίτες

Κυρώσεις, κατά πέντε φυσικών προσώπων και μιας νομικής οντότητας ανακοίνωσε στις 16.9.2024 η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών (Departement of Treasury) των ΗΠΑ λόγω σύνδεσης με την κοινοπραξία Intellexa και τον ρόλο τους στην ανάπτυξη, λειτουργία και διανομή τεχνολογίας λογισμικού, που αποτελεί σημαντική ασειλή για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ.

Στη λίστα των νέων κυρώσεων του Γραφείου Ελέγχου Ξένων Περιουσιακών Στοιχείων του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ (OFAC) βρίσκονται δύο πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Συγκεκριμένα, αναφέρονται οι εξής:

- ARTEMIOU Artemis
- KARAOJI Panagiota

Σημειώνεται ότι η κα Π. Καραολή είναι Δ/ντρια πολλών οντοτήτων της κοινοπραξίας Intellexa, που ελέγχονται από την Thalestris Ltd, ενώ η κα Ά. Αρτεμίου είναι Γεν. Δ/ντρια και μέλος του ΔΣ της Cytrox Holdings Zartkorven Mukodo Reszvenytarsasag (Cytrox Holdings), μέλους του Intellexa Consortium και υπάλληλος της Intellexa.

Στη λίστα των νέων κυρώσεων βρίσκονται και πρόσωπα από την Ελλάδα αλλά και από άλλες χώρες:

Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ η κοινοπραξία Intellexa είναι ένας πολύπλοκος διεθνής ιστός αποκεντρωμένων εταιρειών, που δημιούργησε και εμπορευματοποίησε μια ολοκληρωμένη σειρά προϊόντων κατασκευαστικού λογισμικού υψηλής επιθετικότητας, τα οποία διατίθενται στην αγορά κυρίως με την εμπορική ονομασία «Predator». Η κοινοπραξία ιδρύθηκε από τον ισραηλινό Tal Jonathan Dilian.

Ως αποτέλεσμα της συγκεκριμένης ενέργειας του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ, όλα τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία βρίσκονται στις ΗΠΑ ή στην κατοχή ή τον έλεγχο αμερικανικών προσώπων, δεσμεύονται και πρέπει να αναφέρονται στο Γραφείο Ελέγχου Ξένων Περιουσιακών Στοιχείων του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ (OFAC). Επιπλέον, μπλοκάρονται όλες οι οντότητες που ανήκουν, άμεσα ή έμμεσα, ατομικά ή συνολικά, κατά 50% ή περισσότερο, σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα, που έχουν μπλοκαριστεί. Εικός, εάν επιτρέπεται από γενική ή ειδική άδεια που έχει εκδοθεί από την OFAC, ή εάν εξαιρείται, οι κανονισμοί της OFAC απαγορεύουν γενικά όλες τις συναλλαγές από πρόσωπα των ΗΠΑ ή εντός (ή μέσω) των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίες αφορούν οποιαδήποτε περιουσία ή συμφέροντα σε περιουσία προσώπων που έχουν καταχωριστεί ή αποκλεισθεί. Απαγορεύεται η ηθελημένη ή αθελητη παραβίαση των αμερικανικών κυρώσεων καθώς και η συμμετοχή σε συμπεριφορές, που παρακάμπτουν τις αμερικανικές κυρώσεις.

9.2 Συνεργασία Κύπρου και Ηνωμένου Βασιλείου στο θέμα των κυρώσεων κατά της Ρωσίας

Σε ανακοίνωση του Γραφείου του Βρετανού Πρωθυπουργού για την πρώτη επίσημη επίσκεψη Βρετανού Πρωθυπουργού στην Κύπρο, μετά από 53 χρόνια,

δίνεται έμφαση στη συνεργασία Κύπρου-Η.Β. στην προσπάθεια πάταξης των διαδρόμων παράνομου ρωσικού χρήματος στην Ευρώπη.

Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Ν. Χριστοδουλίδης και ο Πρωθυπουργός του Η.Β. κ. Keir Starmer, συζήτησαν, την Τρίτη 10.12.24, την πρόθεση τους για ενίσχυση των διμερών σχέσεων Κύπρου και Η.Β., σε κατ' ιδίαν συνάντηση στο Προεδρικό Μέγαρο, πριν ξεκινήσουν οι διευρυμένες συνομιλίες αντιπροσωπειών των δυο χωρών. Όπως τονίζεται στη βρετανική ανακοίνωση, κατά τη συνάντηση συμφωνήθηκε το Η.Β. να υποστηρίξει την Κύπρο στη σύσταση μιας νέας Εθνικής Μονάδας Επιβολής Κυρώσεων. Η καινούργια μονάδα, η οποία αποτελεί έμπρακτη απόδειξη της εμπέθυνσης της διμερούς συνεργασίας, θα λειτουργεί στη βάση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ του κ/Υπουργείου Οικονομικών και παρόμοιων φορέων στη Βρετανία, ώστε να εμποδίζεται η ροή παράνομου ρωσικού χρήματος στην Ευρώπη, με απώτερο στόχο τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων κατά της Ρωσίας. Συγκεκριμένα, οι δύο χώρες θα συμπράττουν κατά του παράνομου χρήματος και θα μοιράζονται πληροφορίες ως προς τους πραγματικούς ιδιοκτήτες των περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, Βρετανοί ειδικοί από την Εθνική Υπηρεσία Εγκλήματος θα αρχίσουν, ενίσχυση, να εκπαίδευσουν ομάδες επιβολής του νόμου στην Κύπρο, σχετικά με το οικονομικό έγκλημα και θα υπάρξει εκπαίδευση από τη βρετανική υπηρεσία εισόδων και τελωνειακών ελέγχων για την αναβάθμιση των ικανοτήτων των υπαλλήλων των αντίστοιχων υπηρεσιών στην Κύπρο, για την αναγνώριση κινδύνου και τις τεχνικές διερεύνησης και δίωξης, σε περιπτώσεις παράνομης διακίνησης καπνού, που συχνά καταλήγει στο ΗΒ.

Ο Βρετανός Πρωθυπουργός ανέφερε για το θέμα ότι το ΗΒ μαζί με την Κυπριακή Δημοκρατία θα αναζητήσουν τη ροή της παράνομης χρηματοδότησης της Ρωσίας, μέσω της Ευρώπης, ενώ το Γραφείο του στην εν λόγω ανακοίνωση σημειώνει ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έχει παγώσει ρωσικά περιουσιακά στοιχεία ύψους 1,5 δισ. λιρών στερλινών (GBP), μετά την εισβολή στην Ουκρανία και ότι η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη υποστηρίζει τη βρετανική πρωτοβουλία κατά της λειτουργίας του "σκιάδου στολίου" της Ρωσίας (δηλ. πλοίων, που εκτελούν ταξίδια και μεταφορές με παραβίαση των κυρώσεων). Σημειώνεται, τέλος, ότι η Κύπρος συγκαταλέγεται, μεταξύ των 46 χωρών και της Ε.Ε., που έχουν συνυπογράψει τη συγκεκριμένη πρωτοβουλία, την οποία ανακοίνωσε ο Βρετανός Πρωθυπουργός στο πλαίσιο της διάσκεψης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Κοινότητας, τον Ιούλιο 2024.